

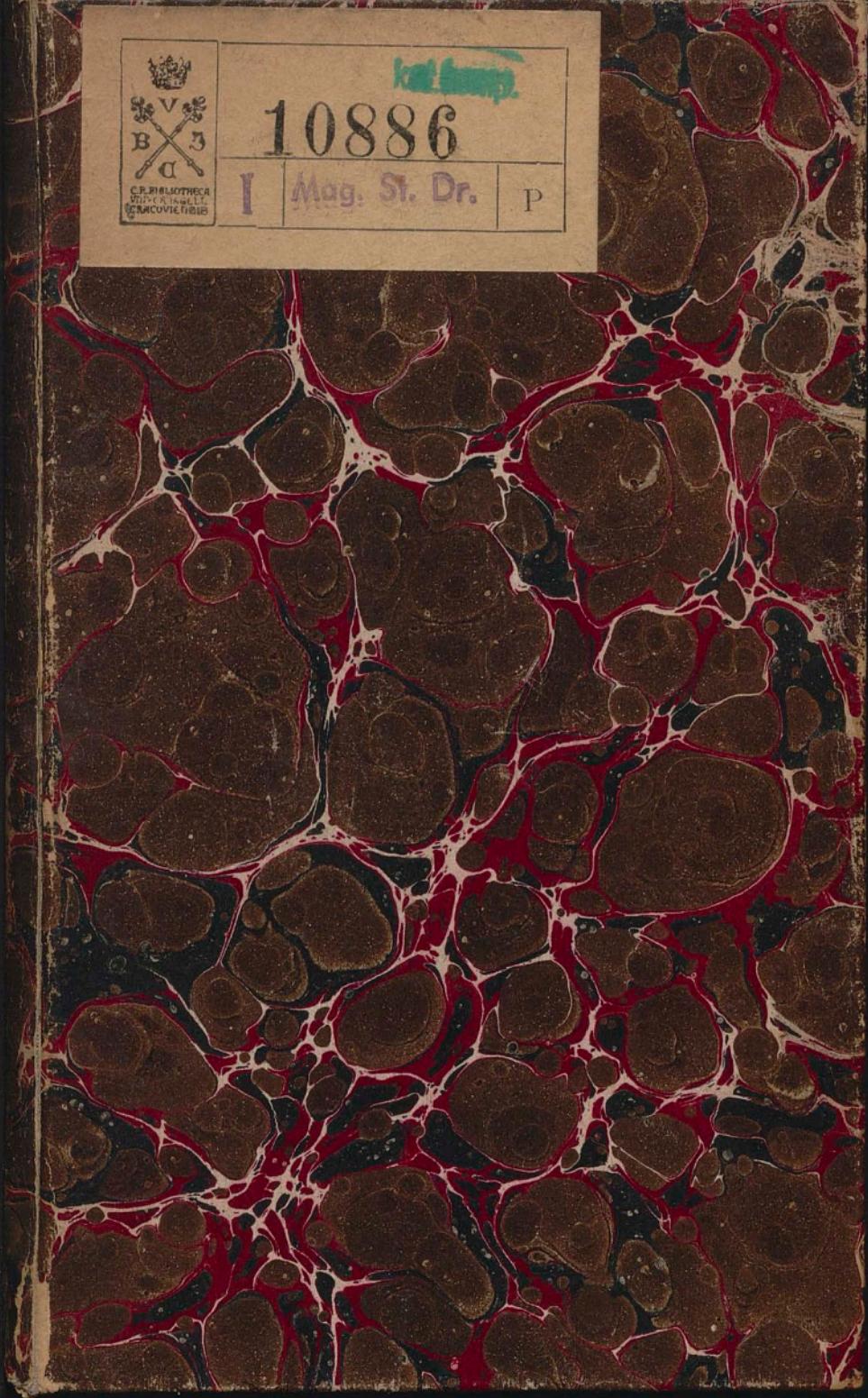
Kelowna

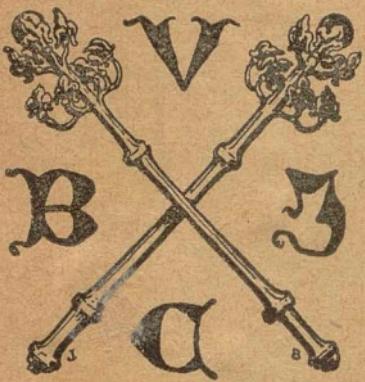
10886

I

Mag. St. Dr.

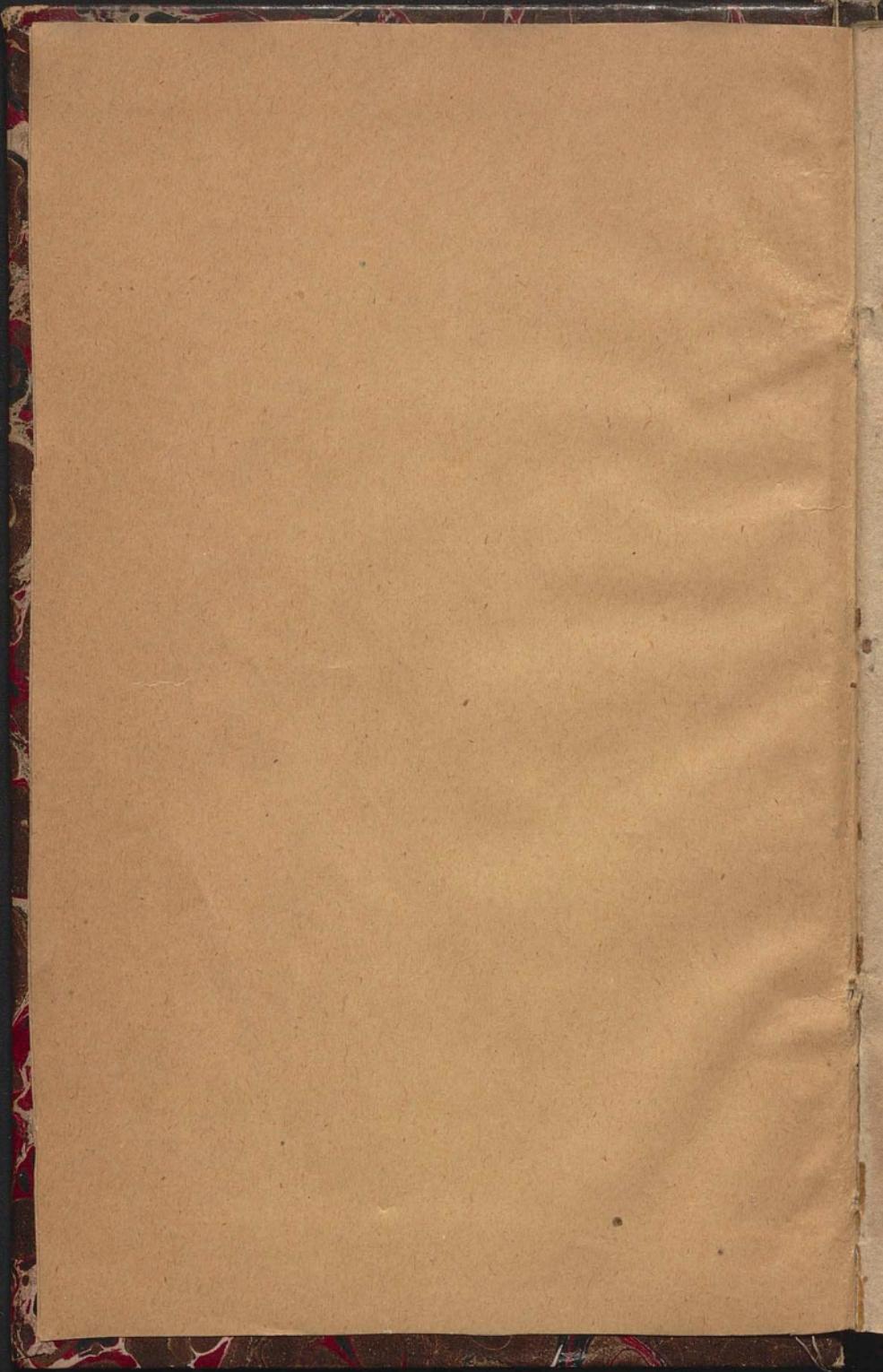
P

10886

RUDIMENTA
HISTORICA
sive 0145 1/2 T.
Brevis, facilisque Methodus Ju-
ventutem Orthodoxam noti-
tiâ Historicâ imbuendi,
Pro Gymnasiis Societat: JESU
A U T H O R E
Ejusdem Societatis
S A C E R D O T E.
OPUSCULUM
T E R T I U M
De
Regnis, aliquique Orbis Pro-
vinciis.

❧) * * * * * (❧)
C A L I S S I I,
Typis S.R.M. Coll: Soc: JESU
Annô Domini 1755.

² P R A E F A T I O

Ad Benevolum Lectorem.

10886 L

Opusculum hoc, Catholice potissimum Juventutis,
in Societatis nostrae Gymnasiis instituendæ usi-
bus destinatum, eò collimat, ut tenera hæc ætas
brevi, captiùquè haud admodum difficulte variis Re-
gnis, & Orbis Regionibus notitia jam nunc imbu-
tur. Aequum porrò videbatur, ut Polona juventus
de suamet Patria aliquantò pleniorē eruditioñem
hauriret, quam de exterorum historiis. Ea causa
est, cur de Polonorum Regno non nihil fusiū agatur.
Benevolus Lector amicè convenit, ut meminisse
iterum non gravetur, etiam hot terrium Opusculum
æquè ac priora, non nisi Rudimentum esse & ex-
perimentum, quō demum faciliore modō nostra Ca-
tholica Juventus circa dispendium consueti Laboris
Scholastici ad historiarum cognitionem deduci posse:
Quid verò in historico hoc nostro Tyrocinio emen-
dandum sit, magisque elimandū, experientia ipsa,
& exercitatio docebit. Quocirca si cui quidpiam de
præcipuis maximè familiis, prætermissum videatur,
veniam dabit: neque enim hæc Rudimenta Histori-
ca viris scribimus, sed Scholarum nostrarum tyro-
nibus, qui nimia rerum mole non erant obruendi;
præsertim quod aliqua, quæ deesse videntur, alibi
recurrant.

Distributio Opusculi.

P A R S I.

De Polonia & Germania.

C A P U T I.

De

P O L O N I A.

- §. 1. De Regno Poloniæ compendiosa narratio.
- §. 2. De Divisione Poloniæ.
- §. 3. De Ducibus & Regibus Poloniæ.
- §. 4. De Ordine Poloniæ.

C A P U T II.

De hodierna Germania.

- §. 1. De præcipuis Germaniæ ævō nostrō partibus.
- §. 2. De Religione & Politia Germaniæ.

P A R S II.

De aliis Europæ Regnis.

C A P U T I.

De Catholicis Europæ Regnis.

- §. 1. De Portugalia sive Lusitania.
- §. 2. De Hispania.
- §. 3. De Gallia.
- §. 4. De Italia, & ejus partibus.
- §. 5. De Hungaria,

C A P U T II.

De cæteris Europæ regnis.

- §. 1. De Anglia. §. 2. De Prussia.
- §. 3. De Dania. §. 4. De Suecia.
- §. 5. De Russia sive Moseovia.
- §. 6. De Turcia Europæ.

P A R S III.

De Europæ rebus publicis.

- § 1. De Veneta. § 4. De Hollandica.
- § 2. De Genuensi. § 5. De Lucena S. Ma-
- § 3. De Helveta. (rini, & Ragusana.

P A R S IV.

De regnis extra Europam.

C A P U T I.

De Asiæ Regnis.

- § 1. De Turcia Asiatica.
- § 2. De Persia.
- § 3. De India.
- § 4. De Tartaria.
- § 5. De China.
- § 6. De Japonia.

C A P U T II.

De Africanis & Americanis regnis.

- § 1. De Regnis Africæ.
- § 2. De Regnis Americæ.

PARS

5

P A R S I.

De Polonia & Germania.

In prima hac parte agemus primò de origine, divisione, Ducibus ac Regibus Polonæ, ordine; ac de hodierna Germania,

C A P U T I.

De Regno Poloniæ.

§. I.

De origine & primis Poloniæ Rectoribus.

Quæ origo Poloniæ?

Linguæ morumq; Polonos inter, Bohemos, & Russos similitudo fidem faciunt, quod de tribus fratribus è Slavonia oriundis, Leccho, Zeccho, & Russio communis opinione receptū est, nimirū sub annū 600. vastas tres Regiones Poloniām, Bohemiā, & Russiam inhabitare cœpisse. Poloniæ Regnū & Magnus Ducatus Lithvaniæ &c. ut olim *Sparta*, non tam mæniū mole Urbiumq; munitione, quam fortibus Viris, splendoreq; Nobilitatis gloriantur; quorum lumen, &

vitâ carius decus est *Aurea libertas*, & affinis
ipsi liberi oris facundia, qualē vel in medio
Latio quāsieris. Nemo regum in Europa tām
latē imperat, quām *Rex Poloniæ*, nemo tā fre-
quenti splendidoq; stipatur Senatu. In Polo-
nia tres ordine sibi succedentes. Ducum &
Regum Familiæ præcipua notatione dignæ
sunt: 1. *Lechica*, 2. *Piastica*, 3. *Jagellonica*.

2. *Qui omnium primi rexere Poloniā?*

Lech, Gnesnensis urbis conditore, è vivis
erepto, Palatini duodecim eleēti fuēre, qui
Poloniā gubernarent; unde hæc in totidē
Satrapias sive Palatinatus jam tunc dividi
cœpit. 2. *Cracus*, ineunte seculo VIII. Dux
promulgatus, Cracoviam condidit. 3. *Popie-
lum II.* patruorum suorum interfectore, mu-
res, ex occisorum cadaveribus catervatim
prorepentes ablumpsere.

3. *Qua occasione Piastorum Familiæ Poloniæ
præesse cœpit?*

1. *Piastus*, humili loco natus, ingravescente
annonæ difficultate, quod è frumēto reliquū
erat, inter egenos liberalissimè distribuit, di-
gnus idcirco, qui concordibūs populi suffra-
giis in Ducem eligeretur. 2. *Miecislao I.* præ-
eunte, Polonia an: 965. Christiana sacra susce-
pit, quæ in hanc usq; diem insigni tenet con-
stantiā, fortissimeq; propugnat. 3. *Boleslaus I.*
an: 1000. primus regia dignitate auctus fu-
isse perhibetur; quā tamen *Boleslaus II.* non
Rex

Rex, sed tyrannus s̄avissimus, & infame Veneris mancipiū, ac S. Stanislai Episcopi Cracoviensis interfeſtor, iterum excidit. 4. Præmislaus II. Regio titulo, quō Antecessores ducentis & amplius annis caruēre, denuo est ornatus. 5. Ultimus ex Piastorum stemmate erat Casimirus III.

4. Quō pacō Poloniæ Regnum ad Jagellonicum stemma translatum est?

Casimirus, cùm liberis careret, Poloniæ Proceres quā precibus, quā promissis permovit, ut Ludovicum Hungariæ Regē, Sororis Filium, successorem cooptarent. Huic dux erant filiæ, quarum natu minori Hedvigi Poloniæ corona promissa est, ea conditione, nè ulli alteri nuberet, quām quem Status Polonici designassent. Hi, exclusis aliis procis & competitoribūs, Regnum deferunt Jagelloni, Magno Lithvania Ducī his conditionibūs:

1. ut Christianam Religionem amplectatur.
2. Ut Lithvania Ducatum cum Regno Poloniæ conjungat.
3. Ut Wilhelmo Austriæ Archiduci, quèm Ludovicus filiæ Hedvigi spontē destinaverat, ducenta solidorum imperialium millia numeret.
4. Ut Provincias à Polonia avulsas, recuperet. Quæ omnia, uti prolixè promiserat, ita cumulatè præstittit Jagello, ex cuius stemmate Reges Poloniæ usq; ad Sigismundum Augustum, postremum stirpis hujus surculum, an: 1572.

emortuum, delecti suere. Cæteri exinde Reges è diversis adiicii familiis, ad supremum dignitatis festigium ordinum suffragatione concendere. Hodie Poloniæ sceptrum tenet Augustus, Saxoniæ Elector, ab anno 1733.

C A P U T II. §. II.

De divisione Poloniæ.

Quæ divisio Poloniæ?

POlonia Major, ad quam pertinent Posnaniensis, Calissiensis, Lanciciensis, Brestensis, Inowładislaviensis, Siradiensis, Ravensis, Palatinatus ut & Vielunensis, & Dobrinensis Terræ. **M**inor Polonia, ad quam Cracoviensis, Sandomiriensis, & Lublinensis Palatinatus portinent, ut & Olvecimensis, Zatoriensis, & Severiensis Ducatus. **L**ithuania, in qua tres numerantur Palatinatus; nempe Vilnensis, Trocensis, & Brzezianensis. **M**asovia, quo referuntur, Masoviæ Plocensis & Podlachiaæ Palatinatus. **P**russia Regia in tres divisa Palatinatus; nimirum Culensem, Mariæburgensem & Pomeraniæ. Ad Prussiam pertinet etiā Episcopatus Varmiensis. **S**amogitia, quæ nullos habet Palatinatus, sed subest Gubernatori, sive Capitaneo. **R**ussia Alba, quæ Magna Mosoviæ Ducatui adjacet, habetq; Novogrodensem, Mscislavientem, Vitebscensem, Smolenscentem, Czerniechoviem, Kijoviensem Palatinatus, ex quibus Palatinatibus multa adhuc possidet Magnus Dux Mosco-

9

Moscoviæ durantibūs induciis. *Russia Rubra*,
quod pertinent Russiæ, Podoliæ, Volhyniæ,
Belzensis & Bracłaviensis Palatinatus. Ex
his Bracłaviensē, Kijovensem, & Czernie-
chovionsem Palatinatus, vocat Ukrainā. Tā-
dem pertinet quoq; ad imperiū Polonicum
Livoniæ pars Australis; consuli hic potest
Martin. Cromer: l. i. de scrip: Polon: pag: 41. & sequ:
Starovolcius in Polonia sua, & aliū Geographi.
Qualis adhuc zdō juxta alios est divisio Polonie?

Deinde solet etiā Imperium Polonicum
dividi generalissimè in *Poloniā* & *Magnum Du-
catum Lithuaniae*; & Populus ipse dividitur in
duas gentes, Polonicā & Lithuaniae. Item
Senatores, aliiq; Magistratus majores, dicun-
tur esse duarū gentium, nimirū Polonici
& Lithuaniae. Et hac ratione ad Poloniā
pertinent; præter Majorem Minoremq; Po-
loniam, Prussiā & Małoviā, de quibus supe-
riore numero actum est; etiā Russiæ Belzen-
sis, Podoliæ, Bracłaviæ, Wołhyniæ, Kijoviæ,
Czerniechoviæque Palatinatus. *Vide Volumē
Constitutionum Andr: Petricorij fol: 149. seq: &
Constitut: Anno 1635. tit: Ordynacya Woiewodztwa
Czerniechowskiego*, Ad Lithuaniae pertinent
Litvania in spacie ita dicta, Samozitia, ut &
Novogrodecensis, Mśislaviensis, Minscensis,
Poloçensis, Vitebscensis, & Smolenscensis Pá-
latinatus. Sed Livonia utriq; genti, & Lithuaniae
communis facta est per Constitutiones

*de An: 1569. fol. 182. Ac 1589. fol: 507. seq: An. 1598.
fol. 208. seq.*

Qualis tandem 3tiō Divisio Poloniæ?

Dividitur etiam Polonicum Imperiū aliō respectu in tres Gentes, nimirum in *Minore Poloniā*, *Maiorē Poloniā* & *Magnum Ducatū Lithvaniæ*. Ulus hujus divisionis conspicitur maximè in Comitiis, quando eligendus est Mareschalc⁹ Nuntiorū, sive Delegatorū Provincialiū Director: ille enim semel ex minori, deinde in sequentibus Comitiis ex majori, & tertiiis in Comitiis ex Lithuania eligitur. Est etiam hujus divisionis usus in variis Commissionibus, quando quidā designandi sunt ad negotia, quæ ad totam Rempublicā pertinent, expedienda. Item eadem ratione dividitur Polonia ratione Iusmorū Tribunalium.

Quæ opinio Geographorū circa amplitudinē Poloniæ?

Amplitudini ditionis detrahunt imperiti quidā, objectantes infrequentia Incolarū, & copiā sylvarum, sed vel inde facile arguuntur erroris; quod ad Electoralia Comitia in campum Martium propè Varsaviā confluant multo plura, quā 100. millia solius Nobilitatis. Licet verò aliqui sint tenuioris fortunæ; pleriq; numerosis gaudentes subditis, pluri-
mi millib⁹; nō pauci justū Exercitū è millib⁹ scriberebant contra hostes Patriæ, & nunc etiā educere possunt. Adde subditos Spiritu-
alium, Ecclesiasticorum, Religiosorum nu-
mero.

merosos; adde Incolas Civitatum, Judaos,
Tartaros, &c.

Annō 1697. Initō in Magno Ducatu Lithvaniæ censū, inventa sunt 257. millia focorum, & 159. foci eorum tantum, qui ad contributiones publicas tenentur. Ubi Ecclesiastici, ubi Nobilitas, Milites, famulorum agmina? &c. Deinde, ad unum focum quod spectant capita? Olim Magno Duci Lithuaniae trecenta & amplius hominum millia, in aciem educere, quæ potissimum suppeditabat *Vilna* Metropolis, non erat operosum.

Alter non levior error Geographorum, Scriptorumq; aliquorum, qui eadem facie representat nunc Poloniā, Lithuania, aliasq; eis junctas Provincias, quâ olim squallebant, cùm interea allaborâte cultiore tempore elegantiores emerserint. Non defunt sua decora *Cracoviae* & *Vilnae*; habet, quibûs superbiat, Magnifica Palatia Regum Sedes *Varsavia*; quin tota Regio passim Aulîs Nobilium, ceu campus amœnus vernantibûs floridulî est distincta. Quod scribitur autem Lithuaniae Magnum Ducatum adiri non posse nisi hyemali tempore, vel ignorantia est, vel impudens maledicentia; licet enim non defint loca quædam palustria. Quanta hæc pars Lithuaniae? Commeamus ultrò citroq; quovis anni tempore, nec auditur de funeribus viatorum submersorum. Sed omissis hisce impe-

imperitorum ineptiis, iustremus cursim memorabilia Poloniæ; Salis fodinas *Bohnenses* & *Violiscenses*, ubi marmororum loco, columnæ salis eruuntur; fodinas nitri apud *Visliciā*; cuprī apud *Tencinum*; chalybis apud *Podoleniam*; ferri apud *Ostiniām*; & plurimis aliis in locis plumbi, argenti & auri; in Palatinatu *Cracoviensi* & *Sandomiriensi*; marmorum, omnis generis colorum apud *Solciām*. Cracoviæ in Basilica S. Stanislai Episc: & Martyris viluntur duo ex solido argento Altaria, alterum à Sigismundo I. Rege, alterum ab Anna Regina constructum. In eadem Ecclesia nunquā est silentium, sed semper alternatibus choris, diu noctuq; resonat DEI Laudes, & inter 100. quotidiana Sacrificia, octo sunt cantata, inter mille & 80. Templa Diœcasis *Cracoviensis*, novem sunt Collegiatæ. Agri Poloniæ & Lithvanie, Provinciarumq; illis incorporatarum, eâ frumenti abundant copiâ, ut ferè tantum variis Emporiis importetur, quantum toti alendæ Europæ sufficit.

§. 3.

De DUCIBUS & REGIBUS POLONIÆ.
Series & Acta præcipua Ducum & Regum
POLO NIÆ.

Quorum effigies ex originalibus, quæcunq; haberit, potuerunt, translatae spectantur in Palatio Zatusciano Varsaviæ in Polonia.

LECHUS I. Regni hujus Auctor & Parens, EX Slavonia oriundus cum finitimis Germaniæ populis bellò cōfīxit, de finibus Unga-

ros contra Mauritium Imperatorem Socialibus armis strenue defendit spectante utroque exercitu tam Germanico quam Polono. Ad singulare certamen provocatus, interempto feliciter Germanorum Rege, fines Imperii sui promovit usque ad littus Balthicum. Longobardos ex Svecia Mari Balthico effusos in Poloniā, ferrō ad Ungarię fines ejecit. atque inde in Italiam pepulit cum Duce Albino. Gnesnā, primā Regni sui sedem erexit. Nullis legum tabulis usus, aut monetā, nisi vel alienā, vel rerum commutatione. Oblatis ultro subditorum suorum frugibüs alebatur. Seniō tandem bellissimique fractus, propagatō adultoque Regno, Gnesnā mortalis esse defuit. Quos filios reliquerit Lechus? & quamdiu regnaverit? infans Regni nascentis fama, loqui adhuc nescia, reticuit.

VISIMIRIS Lechi Nepos.

Vlsimiriam & Gedanū, ex humilibus Piscatorum casis, ad promontoriū Prussiarum proveyxit, erexitque. Terrā Mariquā; cum Danis cōfīxit & Svecis. Fusō exercitū, Sivardum Regem Danię in fugam egit, Jarmerico eius Filiō inter victorię spolia captō.

PALATINI XII.

SCissā in partes Gubernantium Républicā,

Germani bellō eruptas à Lecho Provincias vendicarūt, nemine resistente. Inde Palatini in Gnesnensibus Comitiis à Gubernatio-

ne

ue Reipublicæ reje&ti, Fasces & fastū misere.

CRACUS Lechī Nepos.

POST longā in Gnesnensibus comitiis delibera-
tionem, unā omniū sententiā adito Principatu, novis legibūs firmavit Rempublicā.
Francos Orientales per Pañoniā in Polonię
fines effusos profligavit & depulit. Romanos
Germanosq; repetitīs præliis vicit. Bohemię
Regnū ultro se Craci submisit Imperio. Cra-
coviam erexit, Arcemq; Vavello monti im-
posuit, & eō sedem Regum, Gnesnā transstu-
lit. Draconem portentosę magnitudinis sub
Arce latitantem peremit. In Lassotino de-
mum jugo sepultus est. Nimirum: quem sui
Cives cælo inferre non poterant, integro
monte utcumq; sideribus admoverunt.

LECHUS II. Craci Filius.

UT Patri ad Regnum Poloniarū succederet,

Fratrem natu majorem specie vénationis
peremit: scelere detecto paucis ab elezione
diebūs pulsus in exilium. Indignus eā tellu-
rem calcare, quā fraterno sanguine imbuerat.

VANDA Craci Filia.

RITIGERUM Germanię Principe, repudiato
illis coñubiō, felici prælio prosternit. In
Vistulam sponte delapsa, Virginitatem suā
devovet ignoto Deo. In alto mōte tumula-
tur prope villam, à suis manibus Mogiła di-
ctam. Ritigerus verò vi amoris subactus, do-
lori succubuit infelix, cui nec amores bene
cesserunt nec odia.

PRE-

PREMISLAUS I. seu Lefco I.

Moravos, prædā in confiniis Regoi agentes, ingeniolo stratagemate fudit fugavitq; Præmisliam à suo nomine appellatam erexit. Ex aurifabro Princeps verè aureus.

LESKO Fraudulentus.

FRaude occupati Principatū detecta, Regnō & vitā pulsus. Docuit, parum valere scelera ad Imperium.

LESCO II.

CUm Caroli M. Exercitu ex Ungaria in Saxoniam eunte inter Albim & Salam fortiter dimicavit. Plebeja veste, suæ originis teste, nunquam exui voluit. Ne verè Poloni temerè sibi Sceptrum detulisse viderentur, effecit: optimè imperando.

LESCO III. Lesconis II. Filius.

SLavis Polonorum Consanguineis, Hungariam Imperiō tenentibus, auxiliō adfuit, & cum hostibus prosperè feliciterq; dimicavit. Finitimos populos origini suæ iusulantates ferrō domuit. Divisi, illegitimos inter Filios Provinciis, Regni amplitudo imminuta. In Saxonia, (quām Imperio quoq; tenebat,) sepultus ritu antiquo. Longius Regno abductus: ne moriens contristaret, quos totò vitæ suæ cursū recreabat.

POPELUS I.

Nulla gessit bella, Exactis aliquot annis in Principatu, Cruxviciæ obiit, Arcem in Cujavia

java ad Lacum Goplo erexit. Sedem Regni Cracoviâ Gnesnam, deinde Crusviciam trâstulit. Imperando, frequenter se luoſq; muri- bus devovēbat. Respōdit tandem male usurpato voto eventus, destinatam à superis pœnam ad posteros ejus differēdo: nimis um: ſepè luūt posteri, quōd majores imprecātur.

POPIELUS II. Popieli I, Filius.

MAgistratus venales habuit Crudelis & laſcivus. Patruos venenō extinxit, ne Re- gno succéderent. Circa Ann: 823. Crusviciæ obiit, peremptus à muribus, qui ex Cadave- fibus Patruorum prognati arcem Regiā in- valerunt, & de tota stirpe tanti facinoris pñ- nā exegēre documentō posteris: quā parum interdit supremā inter fortunam Principum & extremam, ſepè vili ab iectu posternuntur.

PIASTUS Incola Crusvicensis.

Magnarum virtutum Princeps, Throni So- ciam Repicham habuit, conditione origi- nis patem & morib⁹. Centuariatis Crusviciæ Regni Comitiis, elect⁹ in Principem, Septua- ginta annorum ævo gravis. Nullos hostes habuit præter Filios Lesconis III. Cælestiope auëtus dapes Electoribus suis apposuit. Re- giam Crusviciā Gnesnam transtulit. Ubi di- em supremum clausit annō ætatis 120. Prin- ceps, quēm aut nunquā præstabat eligi, aut nunquam mori, post quinquaginta añorum Imperium integerrimè administratum.

ZEMO

ZEMOVITUS Piaſti Filius.

AD Martem & bella natus Princeps, Somni parcissimus, cultu corporis vietuq; par cuique Miltum, alieni abstinenſ, liberalis, & iuitus. Cum Moravis, Prussis, Ungaris, Germanis, Pomeranis, & Cassubitis feliciter cōflixit. Silesiam temporibūs utriusq; Populi erectā Pôlonis, restituit; sicut Prussiā, Pomeraniā & Cassubiam. Gnesnæ obiit an: xatatis 32. Hoc uno excessu de Poloniæ Regno male meritus, quod diutiū non regnasset.

LESCO IV. Zemoviti Filius.

INitia ſui Principatū odiis exasperata na-
ctus, Regia liberalitate hostium conatus elidebat. Oleæ, quam palmæ studiosior, rāræ in subditos benevolentiæ Princeps, cum diu non posset, benè vixit, & obiit. Duo ta-
men in Regno difficillima ſociavit: prodeſſe Reipublicæ, & placere.

ZEMOMISLUS Lefconis IV. Filius.

PAtri ſuo quam Av o ſimilior ſemper extitit.
Laffata nimirū Zemoviti præliis Belloni, etiam ſub Nepotis Imperio respiravit. Tu-
men in tanta Regni tranquillitate, nihil po-
ſterorum memoriadignum egerat Zemomi-
ſlus, niſi Mieciſlaū Filium reliquifſet. Ga-
Inæ ritu Patrio tumulatus.

MIECIſLAUſ I. Christianus Princeps.

SACRO fonte ablutus, & fidē orthodoxā re-
cepit, & oculos, quos per Septenniū natu-

18

ra clauſerat Inter Hymenai tēdas Deos ipſos,
aralq; Gentiles vero Numinis immolavit. Re-
ligiōnē Romanā per omnes Regni Provinci-
as propagavit. Archiepiscopatum Gnesnēn-
sem, & Cracoviensem, cōpluresq; alios Epi-
scopatus erexit. Premisliam aliaquē oppida
Vłodimiro Russorū Duce populatē impro-
ſperè bellum egit; sed felicius cum Bohemis
Proceribus congressus, Boleslaum Dambro-
wcz Fratris Filium in Pāternum Regnū af-
ferturus. Pragam enim cepit, & in ea totam
Bohemiam restituit. Sub tā Religioso Prin-
cipe, mōs erat Polonis Equitibus strictō me-
diō tenus gladiō, Sacri Evangelii audire le-
ctionem. Regnavit annos 35. obiit 999 non
imperato à Pontifice Romano Diadematē
Regio, pro quo Lambertum Cracoviensem
Episcopum Legatum miserat

BOLESLAUS Chrobri, Mieciſlai Filius,
Primitus REX Poloniæ.

CORONAM Regiā, nec non D. Matiritii ha-
stā, cum clavo Salvatoris, donō accepit ab
Ottone III, cū hic hospes in Poloniā, Sacra D.
M. Adalberti Lipsana veneraturus, adveni-
ſet. Per biennium quievit ab armis, ut religio-
nē stabiliret. Saxoniam, Bohemiā, Moraviā,
Russiam victoriis peragravit, & Tributum
annuum imposuit. Russos verò Regiam cre-
dulitatem ſepius eludentes, armis exuit, ar-
cibusq; Oſz, Boryſtheni columnas æreas
defixit.

defixit. Moritur an: 1015. conditur Posnaniæ.

MIECISLAUS II. Boleslai Chrobi Filius.

JUstis Parentalibūs optimo Patri persolutis
Posnaniæ coronatur, cum Rixa Uxore; quā
illi vivente Patre, Otto Imperator hospes de-
sponderat. Cum Prussis, Moravis, Bohemis,
Pomeranis vario marte colluctatus, sed tan-
dēm feliciter fregit domuitq; perinde atq;
Jaroslaum Ducem Russorum. Annō demum
ætatis 44. Regni 9. Polnaniæ tumulatur.

CASIMIR US I. Miecislaui II. Filius.

POlonia fatidī Interregnō, & terræ motu in-
solito concussa, repetit ex Cluniacensi Mo-
nasterio Casimirum jam Diaconum. Hic a-
dornato primū in Masoviā bello Prussorū
& Jazvingarū suppetiis validā, fundit ho-
stes fugatq; ipsum verò belli auctorem Ma-
roslaum in Crucem agit. Benedictuos Cluni-
acō advocatione; Tyneciam arcem illis cum cē-
tum pagis tradit ad novam coloniam. Simi-
liter Lubinense oppidum ad erigendū Mo-
nasterium elargitur. Religiosissimi Principis
mortem ingens cometa scribitur præcessisse:
quasi, viam ad astra monstraturus.

BOLESLAUS II. Cognomento Audax,
Filius Casimiri.

Decimum sextum annum rōndum
egressus, Regnam. & diadema Paternum
obtinet; Bohemicis, Silesicis, Hungaricis,
Russicis, toties palmis insignis Felicior ta-

20
men esset; si triumphalem illum gladium,
quô tot hostes vicerat, & auream Kijoviæ
portam fecuit, à nece D. Stanislai continu-
isset; neq; tot victiarum memoriam inno-
centissimo Sanguine delevisset. Quanquam
Regnô, & obedientiâ subditorum exutus,
rem miraculô majorem præstítit; postquam
in Carinthia asceterio decessit Sanctissimè, e-
xemplum datus Principibus.

VLADISLAUS Hermanus, Boleslai Frater.

Cracoviæ electus, à Coronatione abstinuit,
Poloniâ interdicto liberat Pontificiô. Prui-
ficium, Pomeranicum, ac Bohemicum bellū
fortissimè gerit, viatore ubiq; Seciecho Exer-
cituum Poloniæ Duce Generalissimo. Rebel-
lis primū Zbignei, deinde supplicis maluit la-
chrymas spectare, quā Sanguinem. Tandem
años viginti Regnū potitus, ætatis 59. Plociæ
tumulatur. Gloriosius imperaturus, nisi im-
potētis Seciechi nutibus nimiū se permisisset.

BOLESLAUS Crivoustus, Vladislai Filius.
Patrīs imaginem à corde magis, quam è
collo ferebat quotidiè. Loricam sèpius
quam purporam induit. Henricum IV. Ro-
manorum Imperatorem numerosissimo exu-
it exercitu; Zbignei Spurii Fratris fraudibüs
provocatus, Bohemicam, Pomeranicamq;
perfidiam egregiè ultus. Zelislaūm Ducem
ob amissam in bello manum aureâ dexterâ,
alium, ex acie transfugam, leporina pelle-
munc-

muneratus; Germanicus, Danicus, Russicus
Triumphator, quadragesies Septies victor.
Russorum demum, & Hungarorum fraudi-
bus circumventus, post cruentam hostilis,
suique exercitus cædem, triginta sex annis in
Regno exactis, ævi sui quinquaginta tribus,
juxta Patræ Plociæ reconditus, docuit; Rarâ
esse fortunam sine infortunii appendice.

VLADISLAUS II. Crivousti Filius.
Praeliò fratres aggressus ad Posnaniam, su-
peratur, regnôque exultat, frustra Conradô,
& Fridericô Imperatorib[us] Romanis resti-
tutionem solii Vladislao spondentibus. Ni-
mirum hoc est impotentis ambitionis fatū,
appetendo aliena, sua plexumque amittere.

BOLESLAUS Crispus, Filius Crivousti.
PLura Bella compoluit, quam egit. Prussiae,
Pomeraniæque Romanam fidem perivasit
armis. Ad instantiam Friderici Barbozæ Im-
peratoris Romanorum, anno 1163. concedit
pro alimentis Silesiam Vladislao Fratri, qui
ex Regno cum Christina in Germaniâ pro-
fugerat. Bolesla, Castellanus Vifensis Gne-
snæ à Rege judicatus, & rogo addictus, quod
Vernerum Episcopum Plocensem per Sica-
rios peremisset. Bohemi, & Germani rejecti
à finibus Poloniæ. Tot, tantisque; auctus me-
ritis Boleslaus, post infaustum cum Pruthe-
niæ bellum, & diram per omnes Provincias
famem, gravi morbo succubuit. Anno 1173.

Aetatis 46. in Arce Cracoviensi, relicto Leo-
fcone Albo, terræ mandatus.

MECISL A U S Senex, Frater Boleslai Crispi.

ASperè, & fraudulenter dominatur. Ing-
nium non indignum Majestate, purpura
efferavit. Nihil sub eo liberum in Polonia,
ne vox quidem. Avaritiaz supra modum de-
ditus, noluit divitibus imperare, optimis in-
fensus Consiliariis; salutaria Episcopi Craco-
viensis Gedeonis spernebat monita. Neque
frustra illo regnante ingenti terræ motu cō-
tremuit Polonia, quasi jugum mali Princi-
pis excusura. Respondebit brevi solicitis vo-
tis eventus. Post 4 Annos Principatū clau-
destinis Senatorum artibūs è folio dejectus,
reliquit posteris documentum: raro esse diu-
turna improborum Imperia.

CASIMIRUS Justus.

Impactò à Collusore Equite colaphò, cùm
omnes lāsæ Majestatis reum conclamarent,
Casimirus se reum dixit, & Equitem absolvit. Effrenem Magistratum licentiam suis
imprimis moribūs, deinde legibūs cōercu-
it. Semel severus, ne semper esse cogeretur.
Vladislauum Fratrem, & Vlodymirum ho-
stem, rebelles subditos jam armis, jam bene-
volentiâ vicit. Miecislao Haliciensium Duci,
titulum Ducalem vi, & armis, restituit. Prus-
siaz Pomeraniæq; toties donavit veniam, to-
ties Russiam ad obsequium cōégit viatore
ferro.

ferro. Quantum non à Civibus modò suis,
sed à superis quoq; æstimaretur, Divus Flo-
rianus Martyr porrectâ è Sarcophago dex-
tera palam fecit, Stipulatâ plane manu sub
Casimiri signis militaturus. Fratre Mieci-
slao, Hungaris, & Prùthenis compositis, in
festivo Convivio subita morte extinguitur.
Non recusante protinus exire animo, quem
secura certò exspectabat immortalitas, Cra-
covia conditus anno 1195.

LESCO Albus, Casimiri Filius.

Mieciſlauſ ſenē ad Mozgavam Fluvi-
um felici acie vincit, fauicioquè vitam
donat. Romanum Halicensium à ſe creatū
Ducem, Provincias Poloniæ invadentem,
cruento preliō reprimit. Ito regnate accē-
ſus in Oriente Cometes portentosæ magni-
tudinis, incendiariam Tartarorum irrupti-
onem, fatali crine demonstravit. Princeps
nulli, niſi pefſimo malus, à Svetopekco Pome-
rania Gubernatore callidè circumventus,
& ſola animi magnitudiae tectus, post bal-
nea, cum armatis, forriter dimicans, inte-
gentiam cælo animam reddidit. Adeo, à
nulla Majestate procul eſt caſus. Tumula-
tus Cracovia.

BOLESLAUS Pudicus, Lesconis
Albi Filius.

Aureus Princeps in ſeculum ferreum inci-
derat. Ter Regno potius, ter exutus, Tar-
taris

taris per Poloniæ Provincias effusis, Henricus Pius Vratislaviensium Dux cum Exercitu occurens deletus. A Conrado principe Patruo, Regnum Poloniæ ambiente, motus Civiles excitati, Verum Belæ Hungariæ Regis patrocinio fultus, rebellis Russiae, Silesia, Moravia motus ferrò emendavit. Jazvings uno præliō ad internationē Nominis delevit; Tartaros, prædam è Regni visceribus agentes, finibūs ejecit. Inconditos discordantium Civium mores salis fodinīs cælitus apertis temperavit. Post tot Throni, Thoriq; sui miracula, nullam posteritatem reliquit, præter Regiæ innocentia famam immortalem; ad pudicitia præmium evocatus 1276.

LESCO Niger, Siradiensium Dux.

A Pudico Rege in fortunæ, & gloriæ hæreditatem inconsultis Reipubl: Ordinibūs adscitus, Regnō à Polonis pulsus, ab exteris restitutus, æmulō rejeclō. Tutelaribūs D. Michælis suppetiis fultus, ingentes Russo-rum, Tartarorumq; copias fudit, fugavitq; Rebelles Cives veniam donavit supplices; nequé in hostes captivos servitum. Illatas à Conrado injurias ferro vindicavit & igne. Verum palmas, laurosq; Regni sui finibus infert, onustâ prædis alienis victoriâ depresso est, amissæ potiore parte exercitūs, in flumine, quod tranabat. Tumulatur anno 1289.

PRE-

PREMISLAUS II. Majoris Poloniæ
& Pomeraniæ Princeps.

Dum ingentes meditatur astus, octavo sui Regni mense à Marchionibus Brandenburgicis per insidias vitâ simul, & purpurâ exutus est. Ipsis Bacchi hilariis ad parricidium abusi hostes. Dicata piacularibus Cineribus die, innocentissima Regni victima in favillas abiit Annô 1295.

VENCESLAUS Bohemus, Rex Bohemorū.

Scissa in partes Republicā, simul cum Loetico Lesconis fratre electus; Loeticus tamen post quadriennium usurpati Imperii propter impudentiæ licentiam rejectus à Polonis, Bohemorum Regi cessit solium. Verum cum duplicis Regni Hæres Venceslaus, Polonus minus sibi fideles credidit, fecit; & dum falli timuit, fallere docuit. Extinctus Pragæ 1305. Rixæ suæ ingenio perturbata corruptaque Polonia.

VLADISLAUS Loeticus, Lesconis Frater.

Defuncto Venceslao solium repetit Polonorum, impetratoquè à Joanne XXII. Pontifice maximo diadematate Regio (quod olim per totum quadriennium usurpare nō audebat Venceslaus cum quo divisis Reip: suffragiis electus fuerat.) Coronatur Cracoviæ simul cum Hedvige consorte Annô 1320. Resumpti Regni decimoquinto, Nihil in eo humile fuit præter staruram Corporis. A-

nimus par maximis, bis coronatus, bis unius. Ne Gediminus Lithvanorum Dux fines suos vastaret, eum sibi affinem fecit. Filia Gedimini Casimiro Filio elocata non alia dote, quam ut bello capti Poloniæ redde rentur. Tanto affinitatis fædere auctus Vladislaus, aliquoties fudit, fugavitq; Cruciferos, & ad firmandas pacis inducias cœgit. Verum cum post bella tantisper respirat, exspirat Annô 1333. Mense Martio ad Mar tem natus Princeps.

Magnus CASIMIRUS, Loctici Filius.

Cubitalis Parentis ingens Filius, coronatus, cum Anna consorte, Gedimini Duc: M. D. L. Filia, ter in Russiam ducto Exercitu, ter viator, nunquam voluit triumphare. Redacta tandem armis in formam Provinciarum à Casimiro Russia, Leopoliensi Antistiti ab Urbano V. subjecta est. Major nihilominus apparuit Casimirus Magnus; postquam Vaticano fulmine taetus, quidquid in suis prævô exemplô destruxerat, erectis compluribus Templis reparavit; tenuesque Cives à potentiorum vi, Sanctissimis legibüs præmunit. Urbem nominis sui recordationi dedicatam, extra Cracoviensia Pomaria excitavit; ut Cives suos quos non liceret manibüs, manibüs arctius completeretur. Impletâ ingentibüs meritis magni menturam minis, equò delapsus in venatione, cessit in pī adam avaræ morti, 1371.

LU-

LUDOVICUS Hungarus.

AVunculi sui suffragiō Jus Regni Poloniarum obtinuit. Pannonicus tamen Rex dici maluerat, quām Polonicus; ideoq; in odia Civium ad primum solii limē impegit, quod invitus regnare videretur. Ne tamen sceptro palam renuntiaret. Matri Poloniā reliquit gubernandam, ipse in Hungariam regressus. Absente diu Principe, longum legum silentium successit, & nullis non aperata via sceleribus. Ludovico interim de Russia Hungariæ adjungenda cogitante. Sed dū Poloniæ minuere amplitudinem meditatur, vitā, & Regnō exutus est; hoc unum meritus, ut mortuus à paucis ploraretur. Annō 1382 Regnavit annos. 12.

VLADISLAUS JAGELLO M. D. L.

Princeps.

CRACOVIAE cum Fratre Vitoldo Sacro fonte ablutus, Vladislai nomen accepit. Unit Lithuaniae Poloniæ. Cracoviensem Academiam erigit adscitis ex Pragensi Universitate Magistris. Civilibus dissidiis compositis Cruciferorum quinquaginta millia profigat, Magistrō ordinis captō supra quadraginta quatuor millia ex acie ducta in Poloniā; signa hostilia quinquaginta, duo in Basilica Cracoviensi Deo exercituum appēta in trophyum. Annis quinquaginta duobus in Imperio exactis, Religionis defensor acerri-

28

acerrimus ad Lauream evocatus. Grodeci
Mense Junio, duobus Filiis Vladislaô, & Ca-
simiro in solatium mæstræ Poloniæ relictis.

VЛАDISLAUS III. JAGELLONIDES.

AD Hungariæ Regnum invitatus, Albam
Regiam inaugurandus deducitur; & dia-
dema in Basilica S. Stephani à Strigoniensi
Episcopo accipit. Bulgariam, Rasciam, Ro-
maniam, victoriis emensus, bellum tandem re-
contra Amurathem suscipit; de quo repente
victor in prælio ad Varnam equo lebente
cecidit, in Janidziaros cum paucis suorum
aciùs invectus dissipatò hostium equitatu-
regnavit, in Polonia, annis 11. in Hungari-
a. Adolescens propè vigesimum emensu-
x tatis annum.

CASIMIRUS VLADISLAI FRATER.

Marienburgum à Cruciferis occupatum
cum suis propugnaculis, auró redimeri
maluit, quām ferrō; parcendum ratus sanū
gvini potiùs, quām æri; hic ex Elisabeth
Imperatoris Alberti Filia suscepit Vladisla-
um Bohemiæ & Hungariæ Regem; Divun
Casimirum (qui ab Hungaris Rex expeti-
tus, mutatis eorum animis, Vilna 26to xt 8
tis obiit:) Joannem Adalbertum, Alaxan-
drum, Sigismundum Reges Poloniæ, & Fri-
dericum S. R. Ecclesiæ Cardinalem, Gne-
snensem Archiepiscopum, & Cracoviensem
final. Discessit è vivis postquam regnasse
quadra-

eci quadraginta duobus, vixisset 64. anno 1492.
 Ca. JOANNES ALBERTUS Casimiri Filius.
 s. Callimachus ex Italia profugo Consule usus,
 S. in odia Polonorum incurrit. In bello
 am Moldavico circumventus, & isto fædere pro-
 ia. fligatus. Torunii apoplexiâ tactus occubu-
 nsi it. Princeps nushi Regum secundus, si fortu-
 Ro. na ingenio respondisset. Annis propè novem
 em regnavit.

ALEXANDER, JOANNIS ALBERTI

Frater.

um STEPHANUM Moldaviæ Palatinum male oc-
 atu cupatâ Pokutiâ ptimum, deinde vitâ ex-
 ari pulit. Prædones Getas Poloniæ spoliis tumi-
 su dos fugavit, & postea occulsi cœcidit forti-
 ter. Egit in vita annos 46, in Regno propè
 R. 15, delatus ad tumulum 1506. Elogium apud
 unposteros obtinuit; quod nihil in fortuna sua
 nemajus habuerit, quam ut posset; nihil meli-
 sanus, quam ut vellet omnibus benefacere.

SIGISMUNDUS I. Frater ALEXANDRI.

isla FRATRUM ultimus ad Regiam evectus di-
 vun gnatatem, 40. Moschorum millibus cœsis,
 pet Borysthenem erubescere cœgit effuso san-
 ctæ gvine peremptorum. Pacificam de moscho-
 xanrum Duce Basilio palmam, Scythicæ, Mol-
 Fravidicæ, Prussicæ, & Turcicæ, lauri sunt co-
 Gnebitatæ. Pullulantem in Balthico littore hæ-
 ntem se eos angrem in ovo suffocavit. Annorum
 nassatq; gloria plenus, Regni sui Diadema tra-
 ra- dere

30
dere maluit filio, quam relinquere. Annos
duos natus supra 40. rerum potitus, ad præ-
mium rectefactorum evocatus.

SIGISMUNDUS AUGUSTUS, Filius
Sigismundi Primi.

BONA è Sforciis Matre genitus Patris appella-
tionē in suos mores trahens, Sexagenā-
rio patri meruit in Throno assi ere, omni-
būs prælīs vīctor, Cruciferos, ac Molchos à
Polonia repressit; eamquè Curlandia ac Se-
mi-Gallia accessibūs cumulavit. Humanis
sacrifiquè legibūs confirmatis, florentissima
pace beatam reliquit Patriam Libertatis as-
sessor, Comitorum Parens, & Auctor. Ex-
stinctus Knyszyni, ævi sui 50. ultimus Ja-
gellonides.

HENRICVS VALESIUS.

DE morte Regis Galliarum Germani sui
admonitus inconsultis Regni ordinibūs,
post anni unius gubernationem lilia Galli-
arum aureis Poloniæ sceptris præposuit, in
Galias reversus.

STEPHANVS BATHORY,

Tránylvaniæ Princeps.

Divisâ Repub: electus & coronatus, aliis
Maximilianū Imperatorem, aliis Stepha-
num renuntiantibus. Dissidium Ordinum
Regni in Generali tandem Conventu Paci-
ficationis Andrejoviæ compositum. Bellum
contra rebelles Gedanenses, nec non contra

Basilii-

Basilium Ducem Moschoviæ gessit prosperimè Tribunalitia Regni Judicia instituit: Tandem absolutissimus Princeps Grodnæ vivere desit regnavit annos 11.

SIGISMVNDS III. JOANNIS Sveciæ
Gottorum Vandalarumq; Regis Filius.

Matre Catharina Jagellonia, Vladislai Jagellonis Poloniæ Regis Filiâ natus, ne quidquam prævalente Maximiliano Rudolfi Imperatoris Fratre, Rex Poloniæ Electus, divisi Reipublicæ in Maximilianum suffragiis Turcarum sub Chotimo 40. millia, Tartarorum 100. millia repressit, deletis ad interacionem sexaginta millibus barbarorum: Moschorum Regnum sibi subegit; Filiumqué Vladislaum, Magnum Moschoviæ Carum inauguraravit; obiit Varsaviæ Anno ætatis suæ 66to.

VLADISLAVS IV. SIGISMVNDS III.
Filius.

IN Paternum Solium proris omnium suffragiis uno tantum ad speciem libertatis non nihil reclamante, electus; & vix Coronatus triplicem naestus hostem, Moschum in Severia, Turcam in Podolia, Svecum in Prussia, viator de omnibus. Obiit Merecii 20. Maii.

JOANNES CASIMIRVS, VLADISLAI
Quarti Frater.

Pressam Sveticis, Moscoviticis, Kozaticis,
Hun-

Hungaricis, Tartaricis, Civilibus armis, Patriam ab ultimis ferè vindicavit ruinis: Regnavit annos 20. abdicavit Diadema 1668.

MICHAEL KORYBUTVS WISNIO-
WIECCIU\$.

Admirando omnium Regni Ordinum consensu Rex proclamatus, & Coronatus Anno Regis Regum 1669. Obiit Leopoli die S. Martini, illa ipsa die, quā ad Chotimum expugnatīs, & cæsis triginta millibūs, Exercitus Regni & M. D. L. insignem de barbaris victoriam reportavit,

JOANNES III. SOBIESCIUS.

Generalissimus armorum Regni Duxor, & Mareschalcus; Augusti Corporis Majestate, & absolutæ prudentiæ amplitudine, dignus olim Terrarum Imperiō, Rex Poloniæ omnium ordinum votis renuntiatus Varlavix, Coronatus Cracoviæ à Primate Regni Andrea Olzovio, Turcarum, Cozacorum, Tartarorumque fulmen; bis Orientem Castris exuit; semel ad Chotimum, iterum ad Viennam Sacri Belli Generalissimus. Regnandi artibus, & rerum gestarum gloriâ nulli Regum post Reges natos secundus. Post 23. Annorum Regna, & acta immortalia eodem die, quo Solium conscenderat, mortalis esse deslit Anno 1697. Die 5S. TRINITATIS, relictis tribūs Principibūs Filiis, Jacobo, Alessandro, Constantino, & Serenissima Filia Bavaria Elektoris consorte.

AU-

A U G U S T U S . I

SACRI Imperii Elector, & hereditarius
Saxoniæ Princeps, post Hungaricas,
Turciasquè Laureas ad Regni Polonia-
rum Coronam suffragiis ordinum expeti-
tus, Die 27. Junii. Electus, 15. Septembris
Coronatus 1697. Rarò in Saxonia exem-
plò Religionem nobilitavit Orthodoxam;
& totum ita exterruit Orientem, ut ad
tamdiu expectata Universalis Pacis fæde-
ra inclinaret 1699.

A U G U S T U S . III.

IMPERII Elector; SAXONIÆ, PATRII NOMI-
NIS, & Orthodoxæ fidei hereditarius
Princeps, ex quod clavum Regni capesse-
re cœpit 5. Octobris 1733. ad pacis, & trā-
quilitatis internæ uberrimos fructus (quos
plurimis annis percipit Polonia) cum sua
Sponsa inaugurus consuetò Patriæ ritu
Cracoviæ 17. Januarii, 1634. Fide, pietate,
nec non Regiæ virtutis prodigiò, in
Austria, Polonia, Saxonia celebratam, al-
sociavit Sibi Sponsam, Mariam Josepham
Austriacam Josephi I. Imperatoris primo-
genitam Annō 1719. die 20. Augusti Le-
tissima Prole quinquè Principum Filio-
rum, Friderici, Xaverii, Caroli, Alberti,
Clementis; sex Principum Filiarum, M.

Amaliz Reginæ Serenissimo Carolo utriusq; Siciliæ Regi Annō 1738. despontatæ; M. Annæ, M. Josephæ, M. Christinæ, M. Elisabethæ, M. Cunegundis, ambo Coronati, fortunatam Throni, & tori augent felicitatem. Quibus, orthodoxa Religio, tanquam primis iterum in Saxonia Progenitoribus immo talem gloriam; avita pietas strenuissimis Divorum Cultoribus uberrimam prosperitatem; inclyta Polonia suis Majestatibus ad pacis fæderatæ non interrupta auguria, perennantem in Posteritate ejus precatur vitam, vovet gloriam, optat fortunam.

§. 4.

De Ordine Poloniæ.

SENATORES Regni opibüs potentes numerat Starovolscius 146. nimirum sunt imd. Duo Archi-Episcopi, & Episcopi 15. II. Palatini 33. cum Castellaniis 3. & Capitaneo 1. III. Castellani majores 33. IV. Castellani minores 49. V. Ministri status 10.

Signa hæc exprimunt qua in parte destinatū in Senatu subsellium cuiq; Senatori.

Primum signum seu Parenthesis (Dexteram partem: Secundum Claudens,) Signū sinistram partem denotat.

Adscripti præterea cuivis Palatino, numeri, eo fine ut facilius reperiri queat, quinam Castellani

lani quibus Palatinis attribuuntur. Exempli causa
sæ numerus 5. est adscriptus Palatino Calissiensi,
proinde hic numerus 5. inter Castellanos Majori-
res designat Castellanos Calissensem, & Gnesne-
sem, huic attribui Palatinatu, pari ratione inter
Castellanos minores, Castellanum Landensem,
Naclensem, Biechovensem, Cauienensem, ad Co-
lisensem Palatinatum spectare hic numerus 5.
demonstrat. Non in omnibus porro Palatinatibus
sunt Castellani minores, sed tantum in Majori-
Minoriq; Polonia, Masovia, Palatinatu Russie,
& Betzenii.

Qui Senatores Sacri Collegii?

{ Archi-Episcopus Gnesnensis, & Primas
Regni.

{ Archi-Episcopus Leopolensis.

Qui Episcopii?

{ Cracoviensis in Minori Polonia.

{ Cujavienensis in Majore Polonia.

{ Posnaniensis in Minore Polonia.

{ Vilnensis in Lithuania.

{ Plocensis in Masovia.

{ Varminensis in Prussia.

{ Luceorienensis in Vothynia.

{ Premisliensis in Russia Rubra.

{ Samogitiz, sive Mednicensis.

{ Culmensis in Prussia.

{ Chełmensis, in Russia Rubra.

{ Kijoviensis ad Boryst.

* Alter-
nant.

* Alter-
nant.

36
(Kameneensis in Podolia.

(Smolensensis, in Russia Alba.

(Livonie & Piltinensis.

Qui Senatores Secularis Subsellit?

1)	Castellanus Cracoviensis	
1)	Palatinatus Cracoviensis,	* Alternatio
2)	Posnaniensis,	* inter hos
3)	Vilnensis,	* obtinet.
4)	Sandomiriensis,	*
3)	Castellanus Vilnensis.	
5)	Palatinus Califfiensis.	Trocensis.
6)		Stradiensis.
7)	Castellanus Trocensis.	
8)	Palatinus Lanciciensis.	
9)	Capitaneus Samog. et. al.	
10)	Palatinus Brestensis Cujavienensis.	
11)	Kijoviensis.	23 (Masovia.
12)	Inovladislaviensis.	24) Podlachia.
13)	Russia.	25 (Ravenis.
14)	Volhyniae.	26 (Brestensis. Lithv.
15)	Podolia.	27) Culmenis.
16)	Smolenseensis,	28 (Mscislavieensis.
17)	Lublinensis.	29 (Marienburgensis.
18)	Polocensis.	30 (Bractavienensis.
19)	Betzensis.	31 (Pomerania.
20)	Novogrodenensis.	32 (Minsensis.
21)	Plocensis.	33 (Livonia.
22)	Vitebsensis,	34) Czerniechovienensis.

Qui Castellani Niores sunt?

1) Posnanieensis.

4) Sandomiriensis,

5) Califfensis,

1) Voynicensis.

5.) Gen-

5)	Gnesnensis.	21)	Plocensis.
7)	Stradiensis.	22)	Vitebscerensis.
8)	Lanciciensis.	23)	Cernensis.
9)	Samogitiae.	24)	Pedachiae.
10)	Brestensis, Cujav.	25)	Ravensis.
11)	Kijoviensis.	26)	Brestensis Lithv:
12)	Inovladostleviensis.	27)	Cuimensis.
13)	Leopolienensis.	28)	Mscislavienensis.
14)	Wolhyniae.	29)	Elbingensis.
15)	Camerenensis.	30)	Bræcaviensis.
16)	Smolenensis.	31)	Gedanensis.
17)	Lublinensis.	32)	Minsensis.
18)	Plocensis.	33)	Livonie.
19)	Betzensis.	34)	Czerniechoviensis.
20)	Navogrodenensis.		

Qui Castellani minores?

1)	Sansdensis.	13)	Chelmeensis.
2)	Mederecensis.	12)	Dobrinensis.
4)	Vislicensis.	4)	Polanicensis.
1)	Biccensis.	2)	Premetensis.
2)	Rogosinensis.	2)	Kravinensis.
4)	Radomensis.	4)	Czechoviensis.
4)	Zavichosensis.	5)	Naclensis.
5)	Laudensis.	7)	Rospiriensis.
2)	Sremensis.	5)	Bæchoviensis.
4)	Zarnoviensis.	12)	Bidgostenis.
4)	Malogostensis.	8)	Bresinensis.
7)	Vielunensis.	2)	Krusvicensis.
13)	Premysliensis.	1)	Osvicemensis.
13)	Haliceensis.	5)	Camenensis.
13)	Sanocensis.	7)	Specimiriensis.

38		
8	(Inoulodenfis.	23) Zakrocimensis.
10	) Kovallenfis.	23) Ciechanovienfis.
2	(Santocensis.	23) Livenfis.
25	) Sochaczewiensis.	12) Stolnienfis.
23	(Varsaviensis.	19) Lubatzavienfis.
25	) Gostinensis.	7) Konariensis.
23	(Visnenfis.	Stradiae.
21	) Racianensis.	8) Konariensis.
21	(Sierpcensis.	Lancitiæ.
23	) Wysogrodenfis.	10) Konariensis.
12	(Ripinenfis.	Cujavie.

Qui Ministri Status?

Mareschalcus Regni Supremus.
 Mareschalcus Magni Ducatus Lithvaniæ.
 Supremus Cancellarius Regni.
 Supremus Cancellarius Magni Ducat: Lithv.
 Pro Cancellarius Regni.
 Pro-Cancellarius M. D. Lithvaniæ.
 Thesaurarius Regni.
 Thesaurarius M. D. Lithvaniæ.
 Mareschalcus Curiæ Regni.
 Mareschalcus Curiæ M. D. Lithvaniæ.

Qui Duces exercitium Regni, & M. D. L?

Supremus exercituum Regni Dux.
 Supremus Dux exercituum M. D. Lithvaniæ.
 Dux Campestris exercituum Regni.
 Dux Campestris M. D. Lithvaniæ.

Qui Dignitarii, & Officials Toga Regni, &
 Magni Ducatus, Lithuaniae?

Secretarii Spirituales. Notarius Spirit: Regni
 Referendarii Spiritua: Referendar: seculares.
 Suc-

Succanerarii.

Thelaurarii Curiae.

Vexilliferi.

Enfiferi.

Præfecti stabuli.

Præfecti Culinae.

Pocillatotes.

Incisores.

Dapiferi.

Subdapiferi.

Pincernæ.

Venatores.

Notarii & Magni Du-
catus Lithva iæ.

Qui Officiales Belli Regni, & M. D. L?
Notarii Campostres, Præfecti excubiarum.
Præfecti Vigiliū Generales Artilleriæ.

Qui Officiales Curie Regni, & M. Lithv?
Vexilliferi Curie Regni & Vice Præfecti Ra-
buli Regni; Venatores Curiae.

*Qui Officiales Fori Curiatis, & Cancella-
ria Regni, & M. D. Lithuaniae?*

Instigatores, Regentes Cancellariæ: sigilli
majoris, & minoris, Notarii decretorum, Vice-
Instigatores, Secretarii sigilli Majoris, ac mi-
noris: Præfecti metrices Cancellariæ majoris
& minoris. Notarii Judiciorum Referendari-
alium.

Qui Officiales Thesauri Regni, & M. D. L?

Custos Coronarum. Præfector Archivorum
M. D. L. Notarius Supremus Thesauri Regni,
Notarii Thetauri M. D. L. Notarius Proven-
tis Quaræ Regni, Præfector Cellarii M. D. L.
Magnus Procurator Arcis Cracoviensis. Pro-
curator arcis Vilnensis. Præfector Metrices
Thesauri R. Regentes actorum Thesauri utri-
ulq; gentis.

40

Qui Officiales Belli, subalterni sum Regni. sum
Magni Ducatus Lithuaniae?

Præfecti campestres excubiarum, Metatores
campestres, castrorum Judices militarium ju-
dicatorum, Notarii judicatorum militarium, Re-
gentes actorum militarium utriusq; gentis.

C A P U T II.

De hodierna Germania.

§. I.

De præcipuis partibus hodiernæ
Germaniæ.

1. Quibus Limitibus circumscribitur hodierna
Germania?

V Ersùs Septemtrionem terminatur mari Bal-
thicō, Daniā, & Oceanō Germanicō, ad
Ortum Poloniā, & Hungariā: ad Meridiem
Italiā: ad Occatum cōmitatu Burgundico, Lo-
tharingiā, & Belgio.

2. Quænam sunt quinquè præcipua Germania
flumina?

1. Danubius, etiam dictus Ister. Rhenus.
3. Albis. 4. Visurgis. 5. Viadrus.

3. Quomodo Germania dividitur?

In superiorem, & inferiorem. Illa comple-
ditur decem Imperii Circulos, hæc septemde-
cem Provincias, quæ alias Belgium vocantur.
4. A quo facta est partitio Germ: indecēm Circulos?

A Maximiliano Primo Imperatore 1512.
juxta sequentem ordinem. primus est Austria-
cus.

cus. 2. Burgundicus. 3. Rhenanus inferior.
 4. Bavanicus. 5. Saxonius superior. 6. Fran-
 conicus. 7. Svevicus. 8. Rhenanus Superior.
 9. Westphalicus. 10. Saxonius inferior.
 Quinam autem Status cuilibet Circulo an-
 numerentur, in Opusculo quinto Geographi-
 co explanabitur.

5. *Quanam sunt precipua Imperii Membra?*

1. Romanus Imperator est supremum to-
 tius Imperii Caput.

2. Novem Electores, quos inter, sunt tres,
 Ecclesiastici, Moguntinus, Trevirensis, Colo-
 niensis, sex seculares, seu laici, nimirum Bo-
 hemus, Bavarus, Saxo, Brandenburgus, Palat-
 inus ad Rhenum, Hannoveranus.

3. Duo Archi Episcopi, Salisburgensis, &
 Bisuntinus, qui posterior tamen solo Princi-
 pis Imperii titulo nunc gaudet.

4. Magnus ordinis Teutonici, & Melitensi-
 um Equitum Magister.

5. Viginti duo Episcopi, nempe Bambergensis, Herbipolensis, Wormatiensis, Eustet-
 tensis, Spirensis, Argentinensis, Constantien-
 sis, Augustanus, Hildesheimiensis, Paderbor-
 nensis, Frisingensis, Ratisbonensis. Pasaviensis,
 Tridentinus, Brixinensis, Basileensis, Leo-
 diensis, Osnabrugensis, Monasteriensis, Curi-
 ensis, Lansannensis, Sedunensis,

6. Avitæ Principum Domus, nemre Palati-
 norum, Saxonum, Marchiæ Brandenburgicæ,
 Brunswicensium, Mechleburgicorum, Hasso-

rūm, Hollatorum, Badensium: Dux Wirtenbergius, Saxo-Lavenburgieus Principes Anhaltenses, quorum priores septem in varios iterum ramos dividuntur. Ha divisiones, cùm facile & passim inveniri possint, brevitas ergo hic intermittentur.

7. Viginti novæ Principum Domus, scilicet Arenbergica, Hohenzollerana, Lobkowicia, Salmenis, Dietrichsteinia, Nassaviana, Averspurgica, Frisiana Orientalis, Fürstenbergica, Schwartzenbergica, Oettingana, Liechtensteinia, Croxensis, Piccelominia, Portiana, Schwartzburgica, Lambergica, Trautsonia, Lœwensteinia &c.

8. Principales Præposturæ, & Abbatiae, ut sunt Fuldeæ, Campidunensis, Elvacensis: Magister Ordinis Equestris S. JOANNIS, Præpositus Berchtesgadensis, Stabulensis, & Corbejensis: Weissenburgica juncta Episcopatu Spirensi, Prumiana cum Archiepiscopatu Trevirensi, Murbacensis & Luderensis hodie pestant ad Gallos: aliæ alio, &c.

9. Aliquòt Principes Abbatissæ, nimirum Essensis, Suehaviensis ad Lacum plumariam; Lindavlenis, superior & inferior Parthenon Catholicus Ratisbonæ: Acatholicus Conventus Quedlinburgensis, Heervordensis, Burtscheidensis, Gandershemensis. Abbatia Andaviana hodie Gallorum est.

10. Duplicis generis partito Prælatorum Sacri Romani Imperii, scilicet in ita dicta subcellia

sellia, hinc in Suevicum, illinc Rhenanum di-
visa.

11. Vario ex stemmate S. R. I. Comites,
puta Wetteravienses, Westphalici, Suevici,
& Franconici.

12. Rhenanæ, & Suevicæ S. R. I. liberæ
Civitates.

13. Franconica, Svevica' & Rhenana Sa-
cro Romano Imperio devota Nobilitas

6. Ad quod Collegia omnes Imperii Status
reducuntur?

In tria. Primum est Electorum Coll. ium:
alterum est Principum: tertium S. R. I. Ur-
biuum.

7. Qui status pertinet ad Principum Col-
legium?

Omnis tam Ecclesiastici, quam Laici Prin-
cipes: Omnes S. R. I. Prælati, Abbatissæ, &
Comites, hac tamen ratione, ut omnes Prælati
sinni suæpti in Imperii Comitiis tantum du-
obus gaudeant votis ex Rhenano, & Suevico
gremio. Comites S. R. I. non habent nisi qua-
tuor vota: omnes Urbes imperiales duo vota.
Cæterum Abbatissæ S. R. I. voti causâ acce-
dunt ad S. R. I. Prælatos, nec plura nume-
ro suo efficiunt.

§. 2.

De statu Religionis, & Politix in ho-
dierdnâ Germania.

I. Que

1. Quenam hoc tempore ratio Religionis in Germania?

Coluerat tota Germania octingentis annis inviolato tenore Catholicam Fidem, cùm Lutherus ante ducentos & aliquide annos Religionis integritati vulnus immane inflxit. Certè Germaniam inferiorem propè totam cum parte superioris specioso obtentu reformatæ Religionis à veteri, & vera fide irreparabili damno ad suos errores abduxit. Decreto Pacis Monasteriensis ex fatali necessitate permittendum fuit, ut præter Lutheranam etiam Calvinianæ sectæ exercitium indulgeretur. Cæteris sectis publicum exercitium interdictum.

2. Quæ est forma Regimini in Germania?

Tria hic notentur, primò universale Regimen totius Imperii in rebus Politicis. 2. Universale Regimen in contentioso justitiæ foro. 3. Singulare genus Regiminis in variis Provinciis, & Dynastiis Germaniæ.

Regimen quidem in politicis causis est penes Cælarem, tanquam supremum caput, cuius est ordinare, ac demandare, quidquid è re Romani Imperii fore visum fuerit. Nihil tamen minus conscientio, & consentiente Cælare deducuntur causæ aliquæ ad Imperii Comitia, ut ibi disquirendo excutiantur, ex communidein sententia ad Cælarem referenda. Accidente dein hujus consensu res vel effectum consequitur, vel eodem renuente ex legitimis causis citra eventum intercidit. Uni-

Universalis causarum cæterarū discussio in imperio pertinent primò ad Cameræ Wezl riensis torum, ubi constitutus supremus controversiarum Judex Cæsar is & unà Imperii nomine causas dedit. Potrò in Cæsareo Imperii concilio Viennæ itidem Nomine Cæsar is jus dicitur. Ad hæc duo summa dicasteria etiā status Imperii possunt suas privatas causas referre.

Particularis modus regendi in diversis Provinciis & toparchiis est secundum eujusq; Regionis proprias leges, & receptas dudum consuetudines variè constitutas.

3. Quæ vires bellicæ in Germania?

Evidem maxima est Germaniæ potentia, ut vel potentissimis hostibus par esset, immo superior, si quidem conjunctim omnia, & singula Imperii membra cum Capite conspirarent. Id tamen in prælenti Religionis dissidio, & indè enalcente dissensione animorum spectari vix jam potest.

4. In quo perfectionis gradu sunt bodie scientia, & artes in Germania?

Videtur sanè Germania ita his se excoluisse, ut nulli alteri Regno Europæ facilè cedat. Huic asserto fidem faciunt tot Athenæa, Lycea, Gymnasia, & ex hic copia doctissimorū hominum, & plurimi excellentissimi artium Magistri.

5. Quid discriminis est veteres inter, & boderos Germanos?

Ingens est discriminis, & ex dictis hactenus patet.

patet. Quippe quād rudes oīm, inculti, & barbari fuerunt veteres Germani, tam docti, exculti, & bellè morati successerunt posteri Germani. Id excipio, Germanorum nempe magnanimitatem non desissim, sed hodiecum per severare Atquè huic adscribas, velim, quod Romani Imperii fasces annis amplius non gentes Germani gloriosè sibi vendicarint, & in hodiernum usquè diem fortiter tueantur.

P A R S II.

De aliis Europæ Regnis.

Hic agendum primò erit de Regnis Catholicis, & quidem ordine geographicō, initium ducendo à Lusitania: dein etiam de ceteris Europæ Regnis, quibus annumeramus Moscoviam, & Turciam, ut pote quæ potentia, & amplitudine pleraq; regna facile superant.

C A P U T I.

De Regnis Catholicis.

§. I.

De Lusitania.

Memorabiliores Lusitanæ periodi sunt. 1. Lusitanæ status sub priscis Romanis. 2. Sub Vandalis & Gothis. 3. Sub Mauris. 4. Sub Regibus Christianis è stemmate Burgundico. 5. Sub Hispanis. 6. Sub Lusitanis, Brabantianis Ducibus.

1. *Quis*

1. *Quis antiquæ Lusitanie Status?*

Hæc autem Christi ortum erat Romana Provincia, Lusitania dicta; in quinto seculo superveniente primo Vandali, dein Goths, qui Hispaniam juxta ac Lusitaniam in potestarem redegerunt. Denique anno 713 utramque Provinciam Mauri ex Africa profecti inundarunt, & potiorem partem suo subjecere imperio.

2. *Qub pacto, & quando Lusitania paculiare esse Regnum cœpit?*

Henricus Burgundia Comes, militari gloriæ inclitus heros, initio sub annum 1090 cum Tarasia, vel Theresia, Alphonsi VI. Castellæ Regis filia matrimonii fædere, in dorem acepit, quæ Alphonsus ficer in Lusitania id temporis possidebat. Hic proin Henricus quasdam Maurorum urbes expugnare cœpit; filius vero. Alphonsus I. eisdem rotâ expulit Lusitaniam, posteaquam in pugna decretoria quinque Maurorum Regibus fusis, fugatisque plenam obtinuit victoriam, primus exinde Lusitanæ Rex salutatus.

3. *Quæ Lusitanæ insignia?*

Area scuti argentea quinque coloris cærulei leucula exhibet, quorum singula quinque punctis, quisquæ Christi plagas referentibüs, sunt distincta. Quippe cum Alphonsus præsum cum quinque Saracenorum Regibus intratus, trepidè prosus esset animo, confirmatus à Christo, ac vexillum quinque ejusdem vulneribus insignitum, iussus attollere, gloriosem omnino reculit victoriam.

4. Quaratione Lusitania, Regnante Joanne II,
& Emanuele, ad tantum potentiae, & magni-
fidentia fastigium ascendit?

Joannes navigatione in Indias Orientales sub an: 1490. primò suscepta, magnis Lusitaniam opibus, fortunisq; locupletavit, sed multò majorib; Emmanuel successor, utpote qui magna Brasiliæ parte in America, nec paucis Asia, Africæ quæ regionib; in ditionem tuam redactis mercaturam, quæ Reipublicæ nervus est, maximopere promovit. Joannes III. ut populos, sub jugum suum missos, Christo quoquè & Ecclesiæ subjiceret, S. Franciscum Xaverium an: 1541. ad Indias mittendum curavit eo successu, ut, Thoma Bozio teste, universi hæretici ab Ecclesiæ Christianæ constitutione per annos mille quingentos & amplius haud traduxerint ad hæreses suas tot gentes, aut idolatras, aut alioquin à Christi cultu alienas, quot unus Xaverius ad cultū Christi annis undecim (decem, & mensibus aliquot) tot enim fuit in Indiis vir iste admirandus.

5. Quo casu Lusitania Hispania juncta est?

Cùm Rex Sebastianus an: 1578. expeditione adversus Mauros suscepta, vel in acia, vel in captivitate occubuisset, Cardinalis Henricus prepatrius Regni gubernacula capesset. A cuius obitu Philippus II. Hispaniæ Rex eò rem deduxit, ut à Lusitanis Rex promulgaretur anno 1380.

6. Quād diu Lusitanu Hispanis paruit?
Usquè ad annum 1640. quod Lusitani dis-

nata-

natali Domini, Hispanis abire jussis, Joannem
I. Bragantinæ Ducem ad Regni solium evexe-
runt, & quidem, quod mireris, circa sanguinis
effusione, si Vasconcellum, præcipuum Mar-
garitæ Proregnæ Hispanæ consiliarium ea
occasione occitum, excipias.

7. *Quam diu deceravit Hispania pro Lusita-
nia recuperanda?*

Viginti omnis anni bellatum est, quoad tā-
dem victoria cum Lusitanæ Regno cessit Bra-
gantinæ Ducis, absentiente demum Hispanæ
quoque Rege.

8. *Quis hodie Lusitanis imperat?*

Joannes V. è Domo Bragantina, cuius Con-
junx Maria Anna, Imperatoris Leopoldi Filia.

§. 2.

De HISPANIA.

Hic sequentes obserua periodos. 1. Hispa-
niam incoluerant Celtæ Galliæ populi, de-
in Phœnices, & Carthaginenses. 2. Post hos
ante Christum natum Regiones istæ Romanis
cesserunt. 3. Vandali, Suevi, Alani, vetustissi-
mi Germaniæ populi, imperatorem Honorio Ca-
fare, Hispaniam occuparunt. 4. Hi ipsi quin-
to post seculo à Gothis pulsi, Regnum exinde
Gothicum fundarunt. 5. Seculo VIII. Mauri
totam propè Hispaniam inundarunt, annisq; è
ferme octingentis tenuere. 6. Inde Hispani-
am pactis nuptialibus Austraci. 7. Ac tandem
Philippus V. ex Regia Gallia Domo Borboni-
ca obtinuit.

1. *Qui populi usquè ad Gothorum Regnum Hispaniam tenuerē?*

Celtæ, Gens Gallica, primi incoluere, qui cum ad flumen Iberum confedissent Cœtiberi sunt appellati. Phœnices Lubin & Carthaginenses eum Hispaniæ tractum occuparunt, qui ad meridiem è regione Africæ positus est. At ubi Carthago à Romanis anno 146. ante Christi ortum eversa est, tota Hispania in eorundem potestatem venit. Tandem collapsio Honorii Cœesaris temporibus, Occidentis Imperio, Vandali, Suevi, & Alani Hispaniam subegere, haud multo post à Gothis inde ejeciti.

2. *Qua ratione Goibi Hispaniam obtinuere?*

Hi è magna Peninsula Scandinavia, ubi hodie Suecia, & norvegia, ad Danubium profecti, ibiç bifariam divisi, alii ad Orientem, ad Occidente alii leceſſere: unde illi Ostiſive Øſtragoſhi, hoc est, Orientales; hi verò West ſive Viſigothi seu occidentales appellari coeperrunt. Hi dein Hispaniam; ii verò longo post tempore Italiam invasere. Huc perſidiā, & inaliis artibus Stiliconis, qui Honorii Cœesaris Tutor erat, pellectus Alaricus Gothorum Rex, anno 410. Romam cepit, & expavit; cuius Successor Ataulphus, Placidam duxit, Honori Cœesaris ſororem, oblate in dotem Galliæ parte, ut hoc pacto Italiâ excederet. Ataulphus hic Gothorum primus in Hispania regnasse creditur, ut qui jam anno 414. ad montes Pyrenæos conſederat, quamvis id temporis ad Regni interiora necdum penetrarit. Nec multo

pōst morte sublatus, Sigericum successorem
nactus est, qui sex tāud amplius menses regna-
vit. Vallia contrā Rex tertius, annos tredecim
imperavit, primōq; statim Regiminis anno, à
Christo nato 416 in Hispaniam movit, ex qua
Vandalos, & Alanos penitus ejecit, Svevos au-
tem in Galliaciam uīq; recedere cōégit. Hi,
proximēq; sequentes Gothoru[m] Reges pleriq;
omnes lectæ Arianae adhæserant, quoad tandem
anno 586. Recaredus Rex decimus septimus,
S. HERMENEGILDI Martyris frater ejurata
Ariana impietate, Religionem Catholicam in
univerlam Hispaniam invexit.

3. Qua occasione Mauri An: 713. in Hispani-
am penetrarunt?

Hos tanquam Dei vindicis flagellum scele-
ribus suis, luxuriā præcipue, regnum omnium
peste exitiosissima, accersivēce Vitiza, e-
jusq; Successor Rodericus, Reges ambo nomi-
ne, reapse abjectissima Veneris mancipis, quo-
rum posterior cū Juliani Comitis, Septe si-
ve Ceute tunc præfecti, filiam violāsset, parens
gravissimam hanc injuriam ulturus, Saracenos
ex Africa in Regis, totiusq; Hispaniæ perniciē
evocare non dubitavit. Atq; hi nihil cunctati,
expugnata Hispali, parraq; ad Methymnam
Sidoniam ingenti victoria, rapidissimi torren-
tis instar, univerlam propè inundarunt Hispaniam,
que paucas intrā horas tantam fecit ja-
cturam, ut Hispanorum reliquiae octonis adeo
feculis, quibus Mauri in Hispania dominaban-
tur, eidem sarcendi vix fuerint. Devicti por-

52 Hispani in Legionis, Asturiae, & Gallaecie
montes se receperent, ubi anno 717 Pelagium he-
ridem fortissimum Regem proclamaverunt.

4. Quæ Hispanie facies Mouris tyrannide
eum occupantibus?

Hispani in montium latibulis abditi, facta
identidem excursione, Maurisq; velitari pugna-
sæpius laessitis, alias, atq; alias urbes cum tra-
etu circunjacente recuperarunt. Indè varia
pederentim orta sunt regna, primo quidem
Asturiae, deinde Navarræ, & Castellæ, à pluribus
Castellis, contra Maurorum incursiones exstruc-
ctis, sic appellatae: Aragoniæ item, Legionis &
Gallaeciæ. Postquam igitur Hispani, elapsis tot
seculis, stabilem denuo fixerunt sedem, Mauris
Murciâ, Valentia, Lusitaniâ, & Catalonia pulsis,
solum tandem Granatæ regnum reliquum fuit.

5. Quis Mauros omnes totâ ejicit Hispania?

Id demum post octo annorum bellum anno
1492. effectum dedit Ferdinandus Rex, eam
ipsum ob causam Catholicus appellatus, qui pre-
in omnia ferè Hispaniæ Regna suâ in potestate,
ac ditionem redegit. Is ipse auëtor fuit sacræ In-
quisitionis, quâ Hispania ab omni heretica & Sa-
ratenica, &c. lue intacta in hanc usq; diem cõ-
servata est. Eodem regnante Insulæ America-
næ à Christophoro Columbo sunt detectæ.

6. Qua ratione Hispania Domui Austriacæ
obvenit?

Ferdinando Catholicó filia unica erat Joaquina,
quæ Philippo Austricæ Archiduci, Cæsaris Ma-
ximiliani I. filio nupta: dñe attulit Hispaniam
univer-

univerlam, duosq; eidem peperit filios, Carolum V Cæsarē simul & Hispaniarum Regē, ac Ferdinandum I cui Carolus frater bieñio, quā ē vita migavit, Romano Germanicum cessit Imperium, Hispania Regnis in filium Philipum II translatis. Philippus hic Monarchiam Hispanicam ad suum potentia fastigium evexit: quæ tame regnante Philippo III ejusquæ filio Philippo IV inclinare non nihil cœpit, donec Carolo II, an: 1700 ē vivis tubato, stirps Austriaco Hispanica prorsus exaruit.

7. Quo tandem pacto Borbonica Regum Gallia
Demus Hispaniam obtinunt?

Cæsar Leopoldus Caroli II Hispaniae Regis sororem natu minorem, majorem verò Ludovicus XIV Francæ Rex in matrimonio habebat. Unde uterque Hispaniam jure hæreditario sibi vindicare parabat. Ac Ludovici quidem Conjunx juri huic pridem solemniter ratęq; renuntiaverat: sed intercessere ejus posteri, obniente exadversum totis viribus, jusq; suum perrequentè Domo Austriaca, quoad tandem post quatuordecim annorum bellum, Philippo V Hispania, Austriæ verò Neapolis, Sicilia, Mediolanum, & Belgum Hispanicum obvenit, quæ dein partitio, fædere Viennæ Austriæ an: 1725. inito, rata utrinq; est habita.

§. 3.

G A L L I A.

Hic paucis memorabimus. 1. Galliæ Statum ante, & post Francorum adventum. 2. Franciæ Reges ē triplici stirpe oriundos, nempe

D 3

Mero-

Merovingorum, Carolinorum, & Capetiorum, ad quorum postremam Valesii quoq; & Borbonii Reges originem suam referunt.

1. *Quis Gallia status ante Francorum adventum?*

Diversi, uti olim in Germania, hominum cœtus, sive minores respublicæ regionem illā obtinebant, donec à Julio Cædere in Romanæ Provinciæ formam redacta est.

2. *Quando, & quomodo Franci in Gallias transmigrarunt?*

Populi intrà mare Germanicum Visurgim, & Salam fluvios siti non diu post Cæsaris Augusti tempora excusso Romanæ dominationis jugo *Francos*, hoc est liberos se nancuparunt. Hi, Rege Pharamundo ducto e, an. 420 superato Rheno, factaq; in Galliam irruptione, firmum tamen pedem figere cum necdum poterant, sed huc gloria Merovæo debebatur.

3. *Quid de Merovingica stirpe Regum Franciæ memorandum?*

Merovæus Rex tertius, qui Pharamundo & Clodioni successit, auctor erat stirpis hujus, è qua trecentorum triginta daorum annorum intervallo, duo & viginti Reges Franciæ imperarunt. Monarcha hic an. 448. totius Galliæ possessionem adiit. Hujq; Nepos Clodovæus (vñsu, & impulsu conjugis suæ Clotildis Christiana sacra suscepit post prodigiosam omnino victoriā è Germanis reportatam. Posteriores ex eadem hac prosapia Reges otio, & voluptatib; ita dissuebant, ut omni Reipublicæ curâ abjetâ; universam regiminis molem supremo cui-dam

dam Prefecto, quem Majorem Domis vocabant, impulerint. Childericus Merovingiorum Regum ultimus, quod ad regendum prorsus esset inhabilis, regno exutus, & in monasterium est detrusus, subrogato, & in Regni solium evecto Pipino, qui ad id usque temporis Franciae Regnum cum laude administrarat.

4. Quid summatis memorandum de altero
Carolinorum stemmate?

E stirpe hac, quæ à Carolo Magno Pipini filio nomen trahit, ducentorum quinq; & triginta annorum cursu Reges tredecim nunquam interrupta serie in Gallia regnârunt. Porro quæ admodum Carolus Magnus eximia sua virtute, ac fortitudine supremum honoris & gloriæ fastigium conscendit, quando anno 800. collatum Occidentis Imperium denuo instauravit, ac præter Galliam, Germaniam insuper atque Italiam in ditione sua tenuit: ita tanta fortuæ & gloriæ incrementa in ejusdem posteris mox iterum imminui cœpere, cum quod Provinciæ hereditariæ in plures fuerint divisi, tamen quod posteriores è Carolinorum pro-sapia Reges nec se, nec suos regere nōrint, ac gubernare. Postquam igitur Carolinorum ultimus Ludovicus V. cognomento NIHIL FECIT sine herede obiit, Hugo Capetus, Parisiorum Comes, Franciæ Rex inaugurus est.

5. Quid de Regibus Capetina stirpis com-memorandum?

Ex hac stirpe intrà trecentorum quadraginta annorum periodum Reges quatuordecem ordine

dine continuo sibi successere." Quo temporis
intervallo tria potissimum memoratu d' gna e-
venere. 1. Bellum grave & diuturnum Anglos
inter & Gallos, qui iuris, suprem'q; dominii
retine tissimi, negabant, commissuros se u-
quam, ut Gallico in territorio pedem figeret
Angli, quamvis jus isti aliquod hæreditarium
ostenderent. 2. Expeditiones latræ inter ala-
ctam per annos ferme ducentos sumo quidem
studio, at eventu minus prospéro suscepit. 3.
Dissensiones gravissimæ inter Bonifacium VIII.
Pontificem, & Philippum IV. Pulchrum, cui,
quod communem Christianitatis patrem indi-
gnis modis accepisset, quis & captivum seduci
jussisset, ab eximia faciliatatis Episcopo clades
ingentes prænuntiatæ, atq; intentatæ sunt, in fili-
liorum quoq; caput redundaturæ, quorum trei,
qui parenti in regno successere, multis ma-
gnisq; calamitatibus conflectati, sine hærede sunt
extincti, regnò Franciæ ad Valesiorum fami-
liam, Capetinæ stirpis ramum translatò.

6 Quid præcipua notatione dignum accidit, trede-
cim Valesiæ stirpis Regibus Galliæ Imperatibus?

1. Prioribus quinq; maltum negotii falceisse-
bant Angli, qui ad sumas tandem angustias Gal-
los adduxere, donec mirabili DEI disposicio-
ne, ac providentiâ an: 1429. puella pastoritia,
è Lotharingiæ pago oriunda, Anglorum factū
obtrivit, & contadit. Hac proin duce & au-
spice, fractis Anglorum viribus Gallia respi-
cavit. Verum invicta hæc Heroina anno inle-
quente capta, vivaq; ab Anglis exusta est, tā-
quam

quam magiae, heresies, & luxuriæ rea, quam de-
in Callistus III. Pontifex, causâ ejus recogni-
tâ, diligenterq; excusâ innocentem pronunci-
avit. 2 Posteri quinq; Reges gravi bello cum
Austriacis implacabantur, præciquè Franciscus
I. cum Carolo V Cœlare. At longè atrocius
bellum tribus postremis regibus imminebat à
Calvinistis seu Hugenotis, qui non modò An-
glos, Germanos sectarios, sed ipsum adeò jura-
rum Christiani nominis hostem Solimū. Tur-
carum Tyrannum in Religioois, Regniq; exic-
tum sollicitare fuit ausi, barbaris ipsis Pseudo-
Christianorum istorum perfidia execrantibus,
& suppetias negantibus. Ferente porro hoc
bello, & intestinis feditonibus urbes ferme tre-
centæ in cineres redactæ, templo innumera
direpta, & profanata fuere, nec impunè tamet;
nam anno 1572. die 24. Augusti, S Barthole-
mæo sacra, Regis Caroli IX. iussu, plura mil-
lia Hugonotorum tanquam rebellium, regniq;
urbatorum cæsa fuisse perhibentur. 4 Henri-
cus III. Poloni Regni possessione haud multò
antè adita, ut primū de Caroli IX. fratri mor-
te certior factus est, in Galliam revertus, Rex
proclamatus est, belloq; iterum atq; iterum ab
Hugonotis, ac tandem etiam à Catholicis la-
cessitus dum Parisios circumcidere parat, inopi-
nato violentæ manus iqu percutitus, regno, vi-
taq; exuitur an: 1589. Unde deficiente Vale-
siorum familia, quæ 260. annis regnaverat, re-
gnum Franciæ ad Domum Borbonicam, al-
terum Capetinæ stirpis ramum florentissimum
est devolutum.

7. Quid de 4. Regibus Borboniis generatim
memorandum?

1. Henricus IV. Rex Navarræ, quod Calvinus
errores cum nutricis lacte luxisset, à Galliæ sta-
tibus repudiatus, jus suum armis persequi alii-
quando tentaverat; sed irrito conatu. Com-
petro tandem, nihil obstatæ præter Religionem,
quod minus Francorum Rex ab omnibus ag-
osceretur, suos, percontatur, utrumne in Reli-
gione Catholica obtineri posset salus? Affidit
tibus illis: Quilnt igitur, inquit, siam eligam cœ-
pendioriam, atq; expidiuissimam, quā regni terrent si-
mul, ac cœlestis possessionem adire certò possim? Max-
què orthodoxæ fidei dogmatis institutus, sum-
mo omnium ordinum consensu, & acclamatio-
ne est receptus. Religionis exinde orthodoxæ
propugnator & vindic strenuissimus, uti & So-
cietatis JESU Hanc hæc etici & malevoli du-
dum Parisiis, Galliæ universitate prescripta vo-
lebant, cum ecce causam ad eam exagitandam
arripiunt ex attentato iñmani scelere, quo Jo-
annes Castellus è Societatis Scholis ad Acade-
mā Parisiensem nuper translatus, Regem cul-
tro in os impasto fauciaverat. Ac licet Socie-
tatem oīni prorsus culpa vacare constanter
assevebit percussor; prævalente nihilominus
invidia, & calunia, in exilium migrare jussa
est, erecta Parisiis infami pyramide; quā tamen
Rex ipse, cognita objectorum criminum falsi-
tate, evertendā curavit, ac Societatem, cujus
innocentiam contra obrectatorum calumnias
ipse potentissime defendendam suscepit, in in-
tegrum

tegrum restituit, sumisq; deinceps beneficiis
ornavit, donec an. 1610. dum rhedā per urbē
Parisientem vehitur, bamente parricida gemi-
no inficto vulnera ingentem animam efflavit.

2. Ludovicus XIII. rebellibus Hugonotis ite-
rata clade domiçis, ex ardente 30. annorum
bello, & Imperio & Ecclesiar' DEI longè calamito-
sissimo scđus aduersus Domū Austriaçā cum
Sueco junxit. Obiit Rex Pius & Justus an: 1643.

3. Ludovicus XIV. bellis gravissimis cum
Imperio, Domo Austriaçā, Hispania, Anglia,
Batavia &c. gestis, regni sui fines plurimum di-
latavis. Calvinianos solemissimis dicto an: 1685.
in curia Parisina vulgato, ex universa Gallia
ejecit. Heresi verò Janseniana, peccatis istar in
ipia regni visceris grassanti, ad extreum usq;
vitæ halitum fortissimè, se opposuit. Obiit Lu-
dovicus rerum gestarum gloriâ & célébritate
verè Magnus an: 1715.

4. Ludovicus XV. Antecessoris Pronepos,
hodie Gallici Regni habenas feliciter mode-
ratur. Conjunx illius Maria Princeps Regia
Poloniæ, Filia Stanislai Leszczynii Regis Po-
loniæ & M. D. L., Ducis Lotharingiæ & Bari;
& Catharinæ Opaliniæ Reginæ Poloniæ.

APPENDIX.

De Lotharingiæ Ducatu.

1. Unde nomen illi inditum?

Pars olim etat regni Lotharici, cuius nomen
hodieq; retinet. Protendebatur illud à Mari
Mediterraneo per Provinciam Delphinatum,
Sabaudiam, Helvetiam, Alsatiæ, Burgundiam,
Lotha-

Lotharingiam, Palatinatum, Agrum Trevirensim & Colonientem, Juliā, Cliviā Belgii Provincias universas ad mare usq; Germanicum.

2. Quae hodiernorum Lotharingiae Ducum origo?

Hanc isti ex idoneorum Aucterum testimonio communem habent cum Habsburgico Austriacis, ab Archambaldo, Dagoberti Franciae Regis Agnato oriundis. Ex hujus quippe Archambaldi stirpe bifariam divisa, hinc Dominus Habsburgica in Alsatia, illinc Dominus hodierna Lotharingica originem daxit.

3. Quales, quanti & Heredes hanc Domum illustrarunt?

Nulla ex Europæ principum Familiis tamquam eximios bellii Duces numerat, atque Lotharingie, uti totæ sacrarum expeditiōnum, rerumq; gestarum monumenta loculenter demonstrant.

Horum exempla æmulatus Carolus Leopoldus, supremus superiori seculo Cæsarei exercitus Dux, Turcas ingentibus cladibus attrito de bellavit. Vienna summo consilio, ac armis Iohannis III Poloniæ Regis liberata. Barcanensis, Strigoniensis, Mochazensis victoriæ ad posterorum memoriam insignes, Buda, aliæque quam plurimæ urbes exdugnatae, Transsylvania, Hungariaq; tota Cælari asserta, Moguntia, ac Bona Gallis erepta, &c. tanti Ducis nomen famamq; immortalitati consecrarunt.

Leopoldus Josephus Lotharingiam, quam Parens pactis Néomagensibus sibi restituendam, ob conditiones minus equas recipere detrectavit, tandem per pacta Kilvicensia anni 1697. recuperavit.

Duea-

Ducatum hunc obtinuit Anno 1737. Stanislaus Leszczyński Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithvaniae. Duci Lotharingo, Magnus Ducatus Hetruriæ cessit. Firmatum id eum pluribus aliis punctis per tractatum solennem publicatum Parisis 1. Junii 1739.

§ 4

De ITALIA.

AGendum hic 1. de Italia universum. 2. De superiore, sive Boreali ejusdem parte, seu Longobardia. 3. De Italæ Meditullio; 4. De ejusdem parte inferiore, seu Australi.

1. Que memorabiliores Italia periodi?

1. Italia universa dudum ante Christi orum sub Romanorum potestate fuit, ejectis non uno ex loco prioribus inquilinis. Occidentis exinde imperio, imperante Honorio, ad occasionem vergentre, Italæ se primò infuderunt Gothis, Romamq; ipsam expugnarunt an: 410. an: dein 457. supervenire Vandali Genserico Duce, ubi Roma iterum capta & quatuordecim diebus ipsis direpta fuit. Barbaros hosce in Italiam evocavit Eudoxia, Imperatoris Valentinianni III. vidua, hac ratione necem à Maximo tyranno, Valentiniano illatam, ultura. Odoacer porrò Herulorum Rex occupatā an: 476. Italia, regios titulos sumpsit, indè an: 493. initium datum regno Ostro-Gothico à Theoderico. Gothis porrò à Belitario, Cæsaris Justiniani Polemarcho debellatis, Regnum Longobardorum ab Alboino an: 568. fundari cœpit, postquam nempe Narses, Justini Cæsaris in Italia

Præ-

Præfetus, illatam à Cæsarî Conjugè injuriam vindicaturus, Longobardos è Pannonia in Italiam evocavit. Posteriorès Longobardiz Aeges multum negotii faciebat Pontificibus Romanis, qui proinde à Pipino Galliæ Rege, indeq; à Carolo Magno Pipini filio, supprias posculârunt, quas ambo acturum misere. Et Carolus quidem Magnus an: 774 Longobardicum Regnum ad extrema deduxit, ultimo Rege Desiderio binis præliis devicto, & in exilium misso. Ex eo tempore Italiz Regnum ipsum obtinuit, retinuitq; usq; ad magnum Interregnum, quando ob Imperatorum & absentiam & distantiam variis Principatus sunt exorti, qui pleriq; omnes hodieq; vigent.

2. Quid de superiori Italia parte sive Longobardia memorandum?

¶ Præmissa ejusdem divisione, per brevis cu-
jusq; partis descriptio speciatim subjungitur.
Longobardia sequentes complectitur Ducatus.
1. Montisferrati. 2. Pedemontii. 3. Mediolani.
4. Mutinæ. 5. Parmæ De duabus rebus publicis
Veneta, & Genuensi, huc pertinentibus, suo
loco dicemus.

MONSERRATUS, PEDEMONTIUM,
SABAUDIA.

Tres hi Ducatus Ducis Sabaudiae parent, Beroldus Sabaudiae Comes è Caroli Magni stemmate magna olim nominis celebritate inclaruit anno 1000. Odo IV. pactis conjugalibus Pedemontii Ducatum an: 1060. obtinuit. Amadeus VIII. à Cæfare Sigismundo an: 1416 primus

primus creatus est Dux. Postea tamen abdicate sua Sponte regimine Carthusiam Ripaliensem subiit, vitam deinceps solitariam acturus. Fervente ultimo bello Hispanico Sabaudiae Dux Victor Amadeus II. Montisferrati Ducatum, indeq; per pacta Ultrajectina Siciliæ Regnum, hocq; Austriacis an: 1718. relicto, Sardiniae Regnum, indeptus est. Huic successit Filius ejus Carolus Emmanuel Anno 1730.

DUCATUS MEDOLANENSIS.

Hanc veteris Longobardiz partem post collapsam Occidentis Imperium cum maxima Italie parte Ostro-Gothi ac Longobardi sua in potestate ac ditione tenuerant, donec Caroli Magni armis Desiderio erepta, ad Rudolphi Habsburgici usq; tempora Romano Germanicis Imperatoribus subjecta permanxit. Ex eo tempore Ducatus hic ad diversos est Dominos translatus. Primi erant e Familia Vice-Comitum, secundi e Domo Sfortia. Inde Galli aliquamdiu occuparunt: post hos verò per Carolum V. ad Hispanos, ac tandem per Carolum VI. ad Domum Austriacam anno 1706. est translatus.

DUCATUS MANTUANUS.

Ab anno 1628. Marchiones ex Domo Gonzaga Ducatum hunc possedere; Ducum tamen titulo primùm à Carolo V Insigniti fore. In postremo bello Hispanico Dux Carolus IV. quod à Gellia contra Cæsarem staret, omni ditione sua exutus est, cuius proin possessionem Cæsar adiicit.

MU-

MUTINA, & MIRANDULA.

Ducatus hic, uti & Ferrarensis post magnū illud Interregnum Domni Estensi obtigit, Mutinensis quidem Cæsareæ, Ferrarensis verò Pontificiæ clientelæ nomine. Posteriorem hūc, stirpe Estensi extinctā, Ecclesia repetiit; alterum verò Ducatum Cæsar prioris Duci agnato tradidit. Reinaldus, hodiernus Mutinæ Dux in bello Hispanico ab Austriacis stetit; unde aliquamdiu Ducatu suo orbatus est, quamduo nempe Gallia armis prævaluit. Sed paulò post in integrum est restitutus.

Principes Mirandulæ originem trahunt ex pervetusta Picorum Familia. Joannes Picus dictus est ingeniorum Phoenix sui seculi. Alexander primus Mirandulæ & Concordiæ Dux à Ferdinando II. Cæsare creatus est. Hodie Principatum hunc Dux Mutinensis emptionis titulo possider.

DUCATUS PARMENSIS.

Paulus III. Romanus Pontifex Ducatum hūc Farnesiorum Domni clientelari jure tradidit an: 1545. Antonius hodiernus Dux Fratris sui Odoardi Filium Philippo V. Regi Hispaniæ in matrimonium collocavit. Quapropter horum Filius Carolus Hæres & Successor destinatus erat, si forte Dux Parmentis sine Iberis dederet, qui postea Regnum utriusq; Siciliæ obtinavit.

3. Que Regiones in Italia Meditullio sitæ sunt?

1. Provinciæ summo Pontifici subiectæ.

2. Magnus Hetruriz Ducatus.

TERRI-

TERRITORIUM PONTIFICIUM.

Hoc nomine veniunt Provinciæ Romano
Pontifici subiectæ, nempe 1. Campania Roma-
na. 2. Patrimonium S. PETRI, sive totus ille
terre tractus, à Mathilde Hetruriæ Comite,
matrona lectionissima, Ecclesiæ an: 1115. dona-
tus. 3. Provinciæ illæ, quas Pipinus Galliæ Rex,
eiusq; Filius Carolus Magnus Ecclesiæ transcri-
psit. Ad S. PETRI Patrimonium præter alia
pertinet Viterbiæ, Centuicellæ, urbs, &
portus nobilissimus, Moas Flaconis, vinô Ap-
piaæ celebris. Pipinus Ecclesiæ dedit, vel po-
tius restituit Exarchatum, urbes, Ravennam,
Bononiam, Ferratiæ aliasq; plures comple-
tentem. Carolus Magnus donationem hanc
non solum raram habuit, sed plurimum etiam
Regionum accessione auxit. Principatum Be-
neventanum S. HENRICUS adjectit. Commi-
tatum vero Avenionensem Clemens VI empti-
one acquisivit: qua de re pluribus agetur in
Historia Ecclesiastica.

MAGNUS HETRURIÆ DUCATUS.

Urbs Florentia à Cæsare Rudolpho Habsbur-
gico libertatem præsente pecunia sibi compa-
ravit, indeq; ad annum u[er]q; 1569. libera res-
publica permanxit. Inter ea temporis Medice-
orum Domus, è vetustissimo Florentinorum
stemmate oriunda, ad eum se assimilata potentiæ &
dignitatis gradus erecta est, ut Alexander
primus Dux, postquæ hunc Cosmus I Magnus
Hetruriæ Dux à S. PIO V. Pontifice, & Ma-
ximiliano II. Cæsare fuerit renuntiatus. Joaq-

nes Gasto Magnus Herruric Dux, hærede de-
stitutus oblit. Hodie Magnus Dux Herruriæ
Franciscus Stephanus ex Familia Lotharingi-
ca; cujus conjux Maria Teressia Regina Hun-
gariæ ex Familia Austriacæ.

4. *Quid de inferiore, seu Australi Italiae
parte dicendum?*

Hæc Regna Neapolis, Siciliæ, Sardiniæ &
Insulam Melitam complectitur.

RENUM NEAPOLIS.

1. Postquam Carolus Magnus confeclō bel-
lō Longobardicō, Regni Italici possessionem
adist, regni nihilominus Neapolitani partem
Imperatores Græci etiam runc obtinebant.
Sed cum hanc signis curarent, à Saracenis
omnino fuere expulsi. Sub annum porro mil-
lesimum Normanni quidam, viri egregii, è Pa-
lestina reduces, Saracenos adorti, Neapoli eje-
cere. Itaque regione illa potiti, Duces, primū,
dein & Reges appellari cœperunt. 2. A Nor-
mannis his Ducidus Regibusquè Regnum Ne-
apolitanum per pacta nuptialia ad Imperato-
res Suevos, ac primō quidem ad Henricū VI.
est translatum. Cumquæ ejus filius Fridericus
II. Cœsar, Ecclesiæ duxexandæ finem non fa-
ceret, & prius, quam anathematis vinculō sol-
veretur, mortem obiisset, nec meliora de Con-
rado IV. ejus filio sperari posse viderentur,
Papa Regnum hoc, Ecclesiæ Romanae clien-
telare, Carolo Andegavensi S. LUDOVICI
Galliarum Regis fratri possidendum tradidit.
Hujus iustu Conradi, Conradi IV. filius,
ultim-

ultimus Sueviæ Dux, Neapoli publico in foro capite plexus est, quod Regnum illud armata vi sibi vindicare intentâsser. 3. Inde Regnum Neapolitanum an: 1424. Alphonso IV. Arragonio obvenit, postquam Joanna II. Regina Andegavensis familiæ ultima eundem heredem scripsit 4. an: 1503. Neapolis per Ferdinandum Catholicum Hispaniæ adjuncta, tamdiu Regibus illis paruit, donec an: 1707. Domui Austriacæ asserta fuit. Nunc subest Carolo I. Infanti Hispaniæ è Domo Borbonica.

SICILIÆ REGNUM.

Sicilia eadem ferè cum Neapoli fata subiit, Normannis Regnum utramque (utramque Siciliam appellabant) perdiu simul possideatis, būs. Post Vespertas Sicas an: 1282. Domus Andegavensis in Regni quidem Neapolitani possessione persistiterat; Sicilia tamen ad Petrum III. Arragonum translata est, qui Constantiam Manfredi (Friderici II. Imperatoris notus, & Conradi IV. frater hic erat) filiam in matrimonio habebat an: 1503. Ferdinandus Catholicus Regnum Siculum Hispanico adjunxit, suoq; exinde Nepoti Carolo V. reliquit. Tandem in Pacificatione Ultrajectina Sicilia anno 1713. Sabaudo, indequè 1718. Austriæ obvenit, quam pariter idem Carolus I. Hispaniæ Infans regit. Conjunx illius Maria Amelia Filia Regis Poloniæ Ducis Saxonias.

REGNUM SARDINIAE.

Sardiniam, durante Interregno, Pisani o
E 2 tinebant h

tinebant, donec anno 1324. ab Alfonso III.
Arragonia Rege inde ejecti fuere. Ex eo tem-
pore Insula hæc temper in Hispanorum pote-
state, ac ditione fuerat, quoad nupero in bel-
lo Austriacis cessit. Hæc anno 1717 ab Hispa-
nis recuperata, anno dein sequente 1718. Sa-
baudo Siciliæ loco permissa est.

M E L I T A.

Insula hæc Equitum Melitensium, qui &
Equites S. Joannis dicti, hodie sedes est. Ordin-
inem hunc anno. 1050. Itali quidam Mercato-
res eum in finem instituere, ut ad sacra Pale-
stina loca peregrinantibus, ægrotis præteriti,
auxilio, & adjumento essent; unde & Hospita-
larii vocantur. Hierolymâ porrò & postea
etiam Acconiâ sive Ptolemaiye à Saladino Sa-
racenorum Tyranno expugnatâ, Equites hi
in Insula Cypro anno 1290. confidere. Ali-
quot post annis, nempe an: 1309. Insulam
Rhodum Turcis memorabili stratagemate eri-
puere, ubi usque eo substatere, dum à Solimâ-
ao II. anno 1522. exturbati fuere. Tandem
an. 1530. Carolus V. Insulam iisdem inhabi-
tandam concessit, quam anno 1565. Mustapha
Turcarum Imperator irrito conatu oblederat.
Insula hæc firmissimum est Italie propugna-
culum; nec parum inde subsidii & emolumenti
redundat in Rempùblicam Christianam uni-
versam

§. 2.

HUNGARIÆ REGNUM.

1. *Quis Hungaria status prius temporibus fuit?*
Pannonii primi incoluere Hungariam, quæ
exinde

exinde Romanis cessit. Successore postmodum Gothi, Hunni, & Longobardi. Tandem seculò nonò Hungari, ex Scythia profecti, ibi consedere, qui crebris postea excursionibus in Germaniam factis, damna ingentia intulere, donec à Cæsare Henrico Aucupe, atq; Othono M. acceptis cladibus longe maximis, domū remissi, de reditu haud amplius cogitarent.

2. *Quæ Hungaria facies temporibüs proxime consequentibüs?*

S. STEPHANUS Hungariæ Rex anno millesimo Christiana sacra in regnum hoc primus invexit, cuius stirps per Ladislai III inter Reges illos vigesimi mortem, extincta est, Regnò exinde ad Domum Andegavensem per pacta nuptialia translato. Ubi hæc quoquè stirps exaruerat, Cæsari Sigismundo Maria Conianx, Ludovici Filia, Hungariam dotem attulit. Eodem pacto Albertus II. Austriacus inito cum Cæsaris Sigismundi Filia, Hungariæ herede, connubio, idotale Regnum accepit. Ladislao, Alberti Filio successit Matthias Corvinus, cuius parens Joannes Hunniades, Ladislao etiam cum impubere, regnum summa cum laude administravit. Matthias sine liberis defuncto, Hungari Ladislaum VI. Casimiri Poloniæ Regis filium, Regem cooptarunt. Hujus Successor Ludovicus II. sine crite natus, anno ætatis quindecimo bene barbatus, duodecimo vero canis jam obsitus fuisse perhiberunt. Hic bellò adversus Turcas suscepit ad urbem Mohazium anno 1525. occupavit,

Anna Sorore Hungariæ hærede superstite res-
lita.

3. Quæ postremis demam temporibꝫ Hunga-
rlæ fuit conditio?

Ferdinandus I. Caroli V. frater, Annam illam, Hungariæ & Bohemiæ hæredem, duxerat, quo ex tempore utrumquè hoc Regnum Austriae constanter tenuere; accessit subinde Transylvaniæ Principatus, imperante Leopoldo, posteaquam ad id ulquè temporis proprii ibidem Principes rerum potiti fuerant. Quæ, quantaquæ bella Domus Austriaca ob Hungariam cum Turcis gessetit Opusculo VI. referetur.

C A P U T II.

*De cæteris Europæ Regnis à Reli-
gione Catbolica vel Christiana
alienis.*

§. I.

De A N G L I A.

Hic cursus breviterq; attingendus. 1. An-
glia Status ante Regem Egbertum, qui
anno 800. roti Angliæ præfete cœpit. 2. Eg-
bertus, ejusquæ posteri. 3. Reges Normanni-
æ, tredecimquæ è Comitum Andegavensium
prolapsa. 4. Reges è Rechemondiæ Comitum
familia. 5. Reges Stuartii. 6. Hannoverani.

1. Quid in Anglia memoriam dignum accidit
ante fundatum Regnum?

Julii

Julii Cesaris temporibus, magnam hanc Insulam occupaverant Romani, quorum subinde copiis alio avocatis, regio illa crebris Pictorum, & eorumque irruptionibus Seculo V. tantopere infestata est, ut incolae ab Anglis, Saxonum Gente, suppetas petere sint costi. Atque illi hostes propulsarunt quidem; sed terræ illis, quam sibi vindicarunt, possessione depelli haud amplius potuere, regnis septem temporis progressu ibide fundatis, quæ omnia unus tandem Egbertus conjunctione obtinuit, sequè Angliae exinde Regem nuncupavit anno 800.

2. Qua Regni hujus fata ac vicissitudines usque ad Henrici VIII. tempora?

1. Primorum Anglo-Saxonum Regnum series interrupta est sub annum 1017. usque ad annum 1042. quō tempore intermedio Canutus M. Daniæ Rex, Haraldus filius ejusq; frater Cnutus II. Angliæ imperarunt, 2. Inde invicem regnū sufficitur S. EDWARDUS eogn. en Confessor, Anglo-Saxonum Regum ultimus, qui cum virginitatem matrimonio juxxit, hæredem sibi elegit Guilielmum Normannia Duce, à quo in diurno suo exilio benignè largiterq; est habitus. 3. Anno 1154. Angliae Regnum à jure materno devolutum est ad Henricum II. Comitem Andegavensem, qui Hiberniam Angliæ adjunxit. 4. Anno 1485. idem Regnum quæ pacis nuptialibus, quæ regii sanguinis prærogativâ translatum est ad Richmondiæ Comites, quos inter primus Angliae solium concendit Henricus VII. cui succedit Henricus VIII. filius.

3. Quæ rerum in Anglia conversio regnante Hen-
rico VIII. ejusquæ filia Elisabetha?

Henricus VIII. priulquam inlano mulierum amore fascinari cœpli, DEI Ecclesiam, Christi-
quæ Vicarium non gladio tantum, sed & cala-
mō, quod impla Lutheri dogmata doctissimè
confutabat, invictâ constanciâ propugnavit,
gloriosâ propterea Defensori Fidei titulô à Le-
one X. decoratus. At enim, cùm repudiasca pri-
ma Conjuge Catharina Hispana, Caroli V.
materterea, animum induxisse, Annam Bo-
lenam thori consortem accipere, impio conatu
Pontifex pro viribus se opposuit. Atquæ hæc
semina erant horrendi illias schilmatis, quo
Rex cœco libidinis, & furoris impero abreptus,
Ecclesiæ Anglicanæ supremum caput se appellare,
& proclamare est ausus. Anna porro Bo-
lena, criminib⁹ manifestis ac enormib⁹ con-
victa, Regis jussu capite damnata est. Rex ipso
post tot expilata templo, tot disrepta Monaste-
ria, vim auti argentiq; immensam Regio fisco
addictam, tandem aeternitatis iter jamjam In-
gressarus, pātām confessus est, se omnia perdi-
sse. Successit Eduardus filius, & huic Maria,
Eduardi Soror, sed utrinq; haud diuturnum
regimen fuit. Maria magno nec inutili cona-
tu operæ pretio Religionem avitam restitu-
ere moliebatur. Inde Elisabetha, Henrici ex
Bolena filia notha, Regnum dicam, an Tyrann-
idem, annis amplius quadraginta occupavit,
nec in Catholicos modò, sed in ipsum adeo
cognatum sanguinem, Mariam Stuartam, Sco-

tia

tiæ Reginam innocentissimam, atrociter de-
bacchata est, quam ærumnosa duodeviginti
annorum captivitate acerbè tortam, crudeli-
tate inaudita capite multari jussit.

* Quid præcipua notatione dignum accidit
regnante Domo Scotoria?

1. Regia hæc Domus ab anno 1370. Impe-
rabat Scotiæ, donec post Elisabethæ morte Ja-
cobus Mariæ Stuartæ filius, Angliæ simul & S. o-
tit Regno, quod utramq; ex eo tempore Ma-
gnam Britanniam appellant, præesse cœpit. 2.
Jacobo Stuarte successit Carolus II. filius,
quo regnante, Hæresis, ejusq; germana soror
Perfidia tragœdias excitârunt longè funestissi-
mas Chorago Cronwelo, adjutore Fairfaxio.
Prælulum est vexatione & infestatione Catho-
licorum acerbissima. Hibernia Prorex, & Ar-
chiepiscopus Cantuariensis dati in vincula,
morteq; iniquissima tandem sublati, quod in
fide Regi suo promissa, jurataq; perstarent
immobiles, simulq; Religioni Catholice fa-
vere viderentur. Habita & questio de Regi-
na ipsa, Ludovici XIII. Galliæ Regis sorore;
quæ tamen tempori in tutiora se recepit. Rex
à Scottis ingenti pecunie summa venditur, re-
bellibus Anglis, à quibus facinore ad eam us-
que diem inaudito, capite damnatur, ac Lon-
dinensi in foro publicè obrancatur. Indè sub-
latâ Monarchiâ, Anarchia inducitur, quatuor-
quæ post annis impius Regis parcieida Cron-
welus Angliæ Protector (verius oppressor ever-
torquè) proclamat. 3. Anno 1660. Carolus

II. Regis obtruncati filius, revocatus in Angliam, avitum thronum conscendit, obiitque Catholicus anno 1685. 4. Eadem die Jacobus II. Caroli II. frater ab universis regni Proceribus Rex sancitur, cui dein omnes Britanniae ordines sacramentum dixerunt, tametsi is se Catholicum & Romanis sacris addictum palam prosteretur. Verum hoc ipsum avitæ Religionis studium perniciem attulit Regiæ familiæ, fomesque fuit novæ factionis. Cui ut pallium obtenderet conjuratorum cohors, in vulgo sparsum est. Jacobum Walliæ Principem, recens natum, suppositum esse, nec aliud dolô hoc pessimè intendi, quam, ut stabilita successione hæredis Catholici, religio & libertas Anglicana penitus opprimatur. 5. Igitur Jacobo II. exulae compulso, an. 1688. Wilhelmus Arnsicanus, Britannæ Regnum occupavit, donec anno 1702. cum ferri in equeretur, ex equo dissipatus, accidente febre extinctus est. 6. Jacobus porro III. filius Jacobi II. qui, gloriolus pro Christi fide exul, in Gallia an: 1701. decedens, cum nobilissimo heroicarum virtutum comitatu regnum cœlestè adiit, jure successionis hæreditario exclusus est, quod Religioni adhaeret Catholice, quam Britannia jam indè ab anno 182. S. LUCIO Rege praenente, cœpit amplecti, atque ab anno 596. per tot secula non solum sancte constanterq; coluit, verum exteris quoq; gentes, tot Apostolis veræq; fidei Praconib; quaqua verum missis, instituendas curavit, Magistra gentium
haud

haud simmoritò appellanda. 7. Annæ Jacobi II. filiæ, & Jacobi III. sorori, quæ Arausica-
no successit, ann 1714. vitâ funetæ, surroga-
tus est Georgius I. Elector Haunoveranus, Lu-
theri dogmatis imbutus, huic verò, an: 1727.
inopinata morte sublato, Georgius II.

§. 2.

De PRUSSIA sive BORUSSIA.]

1. Qua ratione Ordinis Teutonici Equites
Prussia Ducatu sunt potiti?

Posteaquam hi bellò per plures annos con-
tinuatò Prussiòs ethnicos, vicinæ Poloniæ
admodum infestos, subegerunt, regionem illā
totam Ordini suo vindicarunt anno 1283. Pa-
tri modo Livoniam, belli jure acquisitam, diu
sua in ditione ac potestate tenuere.

2. Qua occasione Ordo Teutonicus Prussia pos-
sessione iterum dejectus est?

Lutheri temporibùs supremus Ordinis Teu-
tonici Magister Albertus Brandenburgicus e-
jurata Religione Catholica, anno 1525. cum
Polonis depaciscitur, ut ea Borussiæ pars, que
Ordini etiam tum parebat, in Ducatum pro-
fanum commutetur, sibique ac posteris jure fi-
duciario tradatur. Atquè ità Provincia hæc
Ordini Teutonico ablata est, quam dein; de-
ficiente anno 1618. Alberti stemmate, Elec-
tor Brandenburgicus jure hæreditario sibi
vindicavit, uti suprà innuimus.

3. Qua occasione Livonia eidem Ordini Teu-
tonico surrepta est?

Russis anno 1561. regionem hanc incursan-
tibus,

tibus, Gotthardus Lettlerus, qui & ipse ab Ordine Religionis orthodoxa desciverat, imploratis Polonorum suppeditis, Livoniam ea conditione lis cessit; ut Carlandiam, Ordinis pariter Teutonici Provinciam, in Ducatum exinde profanum mutatam, jure clientelari sibi possidendam traderent. Livoniam porro Sveci post plura cum Russis & Polonis consorta prælia demum obtinuerent; quam tamen anno 1709. Russis cedere sunt coacti.

§. 3.

De D A N I A.

1. *Quis primus Danie Rex fuit?*

Heraldus sive Heroldus I. anno 930. qui ethnicæ superstitioni nunciō remissō, Christiana sacra invexit.

2. *Qui Danie Reges præcipuā memoriam digni?*

1. Canutus II. tribus suis filiis tria regna reliquit, Angliam nempe. armis bellique jure acquisitam, Norwegiam, & Daniam. Primum brevi iterum ereptum fuit; posteriora duo hodieq; perdurant. 2. S. CANUTUS IV. Martyr, à seismet civibus in templo est interemptus anno 1084. 3. Regina Margarita Nowegiæ Regnum jure hæreditario à filio suo accepit, similq; Sveciæ imp̄oravit, ubi sub annum 1380. lata lege sanxit; nē tria hæc regna unquam sejungerentur; at Sveci decreto hoc stare subinde recusarunt. 4. Christianus I. è Comitum Oldenburgo etiam Domo hodie regnante, primus regnum capessivit anno 1448. 5. Christianus III. anno 1534. Lutheri sectam cœpit

cœpit introducere. 6. Fridericus IV. hodie
rus Daniæ & Norvegiæ Rex est utrumq; hoc
Regnum ab anno 1660. hereditarium est,
cùm liberæ antea electionis fuisset.

§. 4.

De S V E C I E.

1. *Quis primus Sveciæ Rex erat?*

S. ERICUS X anno 1150. primus Sveciæ Imperator
perâsse creditur, quod ab ipso succedentium
Christianorum Sveciæ Regum ordo ac series
exordium dycar; nam de prioribus nil fermè
constat, nisi quod Biornus Rex anno 812. à
Carolo-Magno Sacerdotes Catholicos petierit,
à quibus populus veræ fidei dogmatiis instru-
eretur.

2. *Qui memorabiliores Sveciæ Reges?*

1. Post Margaritam Reginam, de qua suprà
meminimus Reges sex & Daniæ simul & Sve-
ciæ imperârunt. Horum ultimus Christianus
II. ob tyrannidem suam è Svecia profugere,
alterique coronam cedere cogebatur. 2. Secun-
ti sunt Reges è nobili Svecorum familla, cui
Wasa nomen, quorum primus Gustavus I.
Lutheri errores anno 1523. in Sveciam inve-
xit. 3. Sigismundus, Poloniæ pariter ac Sveciæ
Rex, alterum hoc regnum anno 1599. Caro-
lo patruo cedere coactus est, quod Religionem
Catholicam revocare animum induxisset. 4.
Gustavus Adolphus fulminis instar totam fer-
me Germaniam pervadens terrorem pariter
ac stragem ingentem intulit, donec an: 1633.
ad Lucenam Saxoniæ oppidum in æie cecidit.
5. Christiana ejus filia regnique hæres, fidem
Catho-

Catholicam amplexa, coronam cessit Carolo Gustavo Comiti Palatino Bipontino, agnato suo. Inde Romam profesta, reliquis viris annis in DEI, cui servire regnare est servitio animiq[ue] cultu tractatis, ad regnum immortale translata est an. 1689. 6. Carolus XII. cum Russis, Polonis & Danis gravia gessit bella, dum tandem ad Friderici-Halam, Norwegiae urbē, plumbea glande trajectus oceubuit anno 1718. 7. Hujus soror Ulrica Eleonora, ac dein ejusdem Maritus Fridericus I. Hasso Cassellanus Sveciae Rex salutatus est ea conditione, ut in posterum Sveciae Regnum electioni liberæ permitteretur. Quapropter in successorem vivente adhuc Rege electus an: 1743. Adolphus Fridericus Princeps Olseniensis.

§. 5.

De M O S C O V I A.

1. Qui inter Moscoviae Duces primus Christo nomen dedit?

W Olodomirus I. qui, suscepcta Christi fide, etiam Basilius est vocatus.

2. Qui Russiae Monarchæ præ ceteris sunt cœmæmorandi?

1. Daniel XVIII. Dux sub annum 1250 magni Ducis titulum primus assumpsit, sedemquæ fixit in urbe Molcavia. 2. Vladislaus, Sigismundi Poloniæ Regis filius, in magnum Ducem electus, post anni decursum cum Polonis suis abscedere coactus est. Quo in abitu templo, ædesq[ue] plurimæ à Polonis direptæ, ingente Rusorum edita strage. 3. Petrus. qui anno

anno 1725. è vita migravit, rerum gestarum famâ orbem implevit. Hic peragratâ Galliâ, Germaniâ, Bataviâ, Poloniâ, Daniâ, &c omnigenus artifices secum in Moscoviam perduxit. Svecis eripuit totam Livoniâ, Finnoniam, & Ingriam. In Livonia condidit urbem Petropurgum, sive Petri Castrum, ubi & regiam sedem posuit. Moriturus imperii habendas tradidit Catharinæ Conjugi suæ, anno 1727 è viuis ereptæ. 4. Petrus II. Petri I. nepos Russiæ præerat ab anno 1727. ad annum 1730. Post quern assumpta ad Regimen Moscoviaæ Anna Filia Joannis Majoris Natu Fratris Petri I. Hec mortua 1740. designato successore Joanne ante duos Menses tunc nato, ex Principibus Brunsvicensibus affinibus sibi, quod, in Anno 1741. rejecto, successit Elisabeth Petrovna Filia Petri I., successoremq; sibi adlegit Carolum Petrum Principem Oſtinenſem ex germana Sorore sua progenitum.

§. 6.

De TURCIA EUROPÆA,

1. Quæ Turcarum origo?

Vulgatior Scriptorum opinio est, Turcarum gentem sub annum 1030. ex Scythia adventasse. Subacta brevi post Persia, & Chaldaeorum regione magnam Asiac partem in suam redigere ditionem. Ex frequentiore dein cum Arabibus, sive Saracenis, primis Machometæ aſteclis commercio, & conuentudine ipsi quoq; ejusdem Pseudoprophetæ superstitionibus adhæſere. Ottomanus primus Turcarum Imperator fuit anno 1300.

2. Quan-

2. *Quandonam Turcæ stabilem in Europa sedem fixere?*

Amurathes I. sub annum 1360. Adrianopolim Romanæ urbem occupavit, ubi primam Turcii Imperii sedem intrà Europam posuit. Machometes II anno 1453. Constantinopolim armata manus cepit, Grecoque Imperio finem imposuit. Palæologus, Græcorum Imperatorum ultimus, dum trepidus fugata capessit, stipantis populi compressione elito spiritu interierit, urbs verò tres ipso dies militum ditioni permissa, regia deinceps Turcici Imperii sedes esse cœpit.

3. *Qua verò ratione Turcæ Imperii suis fines tantopere dilatârunt?*

Violentia multarum Provinciarum, Regorumq; occupatione, quæ inter, præcipue omittit 1. Romania, olim Thracia dicta, ubi Constantinopolis totius Imperii Turcici caput. 2. Græcia universa, ubi Macedonia, Albania, Thessalia, Epirus, Aetolia, Achaja, Peloponnesus, Candia eusq; reliquis Archipelagi Insulis.

Observationes ad secundam partem.

1. *Quid de tot rerum, regnorumq; præcipue, ac Principatum mutationibus. & Inclinacionibus sentiendum?*

Perpetuae hæ vicissitudines aperte demonstrant, quæm labili pede humana omoia nitantur, dum, quæ stare modò videntur firmissime, repente corrunt. Interim solam Christi regnum,

gnum, Ecclesia inquam Catholica, tot licet
Orci, ejusquè fœderatorum assultibus conti-
nuò oppugnata, stetit temper, stabitq; immo-
bilis, nullis inferiorum machinis unquam ever-
tenda.

2. *Nihilnè ergo Regnum, seu Ecclesia Christi
tot Regnorum defectione imminuta est?*

Neutquam; quin potius compertum habe-
mus, eo ipso tempore, quod hæretici, velut no-
xii Stolones, sterilesquè palmites ab Ecclesia,
tanquam vite nunquam non fæcundissima,
abscissi fuere, hanc fructus longè ubiores
protulisse. At nè longè exempla petamus, dū
Lutherò, & Calvinò Duce, non paucæ Euro-
pæ Provinciæ à Christi Ecclesia descivere, in
Africæ, Asia & utrisquè Indiis innumeris po-
puli, Nationes, Principes, ac Reges Ecclesiæ
Catholicæ se adjunxere.

3. *Quid de Orientis Imperatoribus Gracis
dicendum restat?*

Postquam Carolus Magnus Occidentis Im-
perium instauravit, Orienti exinde præesse
cœperunt Imperatores Græci. Horum à Ni-
cephoro anno 8000, ad Constantinum XIII.
an. 1453. quo capta à Turcis Constantinopo-
lis, septem, & quadraginta numerantur, qui in
Tabula Chronologica, ad Opusculi hujus cal-
cem adjecta, ordine recensentur. Ab an: 1204.
Flandri duo, tresquè Galli Imperarunt usque
ad an. 1261, Horum primus Balduinus Flan-
driæ Comes Venetorum maximè armis adju-
tus, Constantinopolim expugnavit.

4. Qua dñm res Orientis Imperio inter-
ritum attulit?

Coacervata Græcorum Imperatorum popu-
liquè peccata. Unde completā tandem Icele-
rum mensurā, immani Turcarum jugo cervi-
ces submittere sunt coacti.

5. Quinam Saracenos Neapoli, & Siciliā ejecere?
Seculo IX. Caroli Calvi temporib⁹ Nor-
manni sive Nordmanni, hoc est viri Boreales, è
magna Peninsula Scandinavia profecti, facta
in Galliam irruptione, Provinciam tandem, à
novis inquilih⁹ Normanniam dictam, occupa-
runt. Horum quidam anno 1000. in Siciliam
trajecti Saracenos indè exturbarunt.

6. Qua origo bollorum Galliam inter & Augli-
am Secul⁹ IX.?

Eduardus III. Angliæ Rex, extincta Cape-
tiorum stirpe, regnum Galliæ præ Philippo
VI. Valois⁹ sibi vindicare parabat jure hæ-
reditario, quòd ob Matrem Ihabellam gradu uno
propior esset languini regio. Sed regnum Phi-
lippo adjudicatum est ex lege Salica, quæ fæ-
minas regni Gallici successione excludit.

8. Num nefariæ illius conjurationis, quàm pul-
veriam vocant, in Anglia Regem constata,
socius ac particeps fuit Henricus Garne-
tus Societatis JESU Sacerdos?

Impudentissimam hanc hæreticorum calu-
minis, longeq; iniquissimam Judicium senten-
tia, quā vi:um hunc planè innocentissimum
morte condemnarunt, non solum testes locu-
pletissimi, omniq; exceptione majores, sed DE-

US ipse

US ipse prodigiis pluribus, inter quae Garnetii vultus in Spica, ejusdem sanguine recenti illita, prodigiosè depictus, Catholicos gaudiò & solatiò, hæreticos pudore & ignominia per fuderat, toti orbi testatum fecit. Post extrema tormenta, quia conjurationis consciuum ex Confessionis Sacramento ad Senatum non derulit, mortem subiit Christiana fortitudine verus Sacrolaneti Sigilli non violati Martyr.

P A R S III.

De Europæ Rebuspublicis.

Omnium Antiquissima est Veneta. 2. Genuensis. 3. Helvetorum. 4. Batavorum.
5. Luccensis. Quibus accedunt dux
aliæ perexiguæ, S. Martini, &
Ragusana.

§. 1.

RESPUBLICA VENETA.

1. Quæ Reipublicæ hujus origo?

A Quileja urbe ab Attila Hunnorum Regem anno 450. eversa, nobilissimi quiq; & hujus & vicinarum urbium incolæ in Adriatici mari insulas commigrarunt. Hic aliis, atquæ aliis ædificiis extructis, Urbs Veneta ad eam tandem amplitudinem & magnificentiam emersit, ut inter orbis miracula merito adnumerari possit. Ædes potissimæ, qua insulis parvis leptuaginta duabus, quæ palis sub aqua defixis insistunt. Cumq; urbs aquis stagnantibus, in quas 7. flumina ex Alpibus procurrentia tene o xo-

nerant, undiq; cingatur, cum per ponticulos
propè quingentos, tamen per phatelos (Gondo-
las vocant, quarum aliquot millia semper in-
promptu sunt) ultro citroq; commeandi op-
portunitatem præbet.

2. *Quæ ejusdem Reipublicæ potentia?*

Tanta, ut jam anno 1173. Provinciis plu-
ribus in ditionem suam redactis non maris mo-
dò dominium obtinuerit, sed ipsis adeò Orien-
tis Imperatoribus leges posuerit. Venetorum
quippe potentiam & auxiliaribus copiis Baldu-
inus I. Flandriæ Comes, capta Constantinopo-
li anno 1204. Imperator est renuntiatus. De
insigni porro victoria, quam Veneti à Fride-
rico Ahenobardo anno 1175. reportarunt,
hacquè clade fastu ejus represso, Ecclesiarum quā
ad id usquè temporis insectari non destitit,
plenè conciliarunt. Cujus in Opus: III. me-
minimus.

3. *Quid emolamenti Venetis attulere suscepit
in Orientem, & Africam Navigationes &
Negotiationes?*

Inde magna jam priùs Venetorum potentia
majora sumpsit incrementa, auctis eâ industriâ
in immensum opibus. Et verò navigationes
hæ multò questuofissimæ initia confessim ha-
buere prosperrima, ex quo Balduinus I. Ori-
entis Imperator Venetis ob missas ad expu-
gnandam Constantiopolim Iuppicias Ægei
& Jonii Marii Insulas omnes cum Creta illi-
dem dono transcripsit.

4. Qùd verò summa Republica hujus fortuna
capit labescere?

1. Tunc Aegei Maris Insulas, & Cretam, ac nupero bello Peloponnesum quoquè eripiuerē.
2. Batavorum Republica ob commodiorem circum Africæ littora navigationem, amplissimum illum commerciorum alveum ad se derivarunt, obturata ingenti illa opum affluentium scaturigine.

§. 2.

RESPUBLICA GENUENSIS.

1. Quandonam Genuæ Republica coauit?

SUB annum 900. cùm antea ab anno 660.

Longobardis primùm, dein Regibus Carolinis vestigales fuissent Genuenses. An. 935. Urbi à Saracenis vastata est, quos vicissim navalì præliō devicerunt Genuenses, & Pisentiorum, qui & ipsi id temporis Rempublicam prælentabant, armis adjuti, ex Corsica & Sardinia exturbarunt.

2. Quod bellum Genuenses inter, ac Venetos ab anno 1250. ad annum ferme 1380. exarsit?

Æmulatio è nimia uerinquè potentia, commerciisque maritimis exorta, gravi Rempublicam utramquè bello implicuit, quo Genuenses aliquamdiu superiores, tandem Venetis succubuerē. Id dolendum erat maximè, ea partium dissensione armorum Christianorum progressum haud parùm sufflaminatum.

3. Cur Genua ab anno 1395. usque ad 1528.
Respublica esse desit?

Inestinæ discordiæ eò adegere Genuenes,

ut illō temporis intervallō diversis Dominis extraneis, quā sponte sui, quā vi & necessitate compulsi, paruerint; quamvis ad tempus subinde aliquod in libertatem se vindicārint.

4. Quō pactō Genua anno 1528. in pristinam libertatem restituta est?

Andreas Auria, ortu Genuensis, Gallicæ clas-
sis Præfectus; Regis, à quo fortè offensus est, par-
tes deteruit, Genuamq; improviso occupavit.
Cumquè supremo cum Imperio præfesse potu-
isset, maluit pristinam Reipublicæ formam
reducere, rebūs tam bene sapienterq; ordina-
tis, ut eo ex tempore Urbs, & Rēpublica hæc
florentissima hodieq; optata perfruatur liber-
tate.

§. 3.

HELVETIA & VALLESIA.

1. Quis Helvetiæ erat status, antequam coaliuit
in Rēpublicam?

Fortis ac bellicosa hæc natio jam olim Julio
Cælari multum negotii facessiverat. Sub an-
num reparatæ salutis 430. Helvetia Burgun-
diæ, dein regni Arelatensis, ac tandem Imperii
Romano-Germanici pars erat

2. Qua occasione Helvetiæ anno 1038. se in liber-
tatem afferuerunt?

Postquam anno 1032. Helvetia Conradi II.
temporib; Romano Imperio fuit adjuncta,
Præfecti, ab imperatoribus designati, eidem
prærerant usquè ad annū 1308. qui, cùm po-
pulum nimiopere premerent, uti patet ex iis,
quæ

qua de Wilhelmo Tellio aliisque historiæ memorant, inquiliñorum animos tantopere exultcerârunt, ut excusis ñ jugo, pulsisque aut occisis Præfectis in libertatem se afferuerint.

3. Quibus dein adminiculis Helvetii libertatem suam sartam, rectamque servârunt?

Armorum vi; quippe cùm anno 1315. ad Bremogartum: anno 1386. ad Sempachium: anno 1499. ad Rhenum bellò peterentur, feliciter pugnârunt, pro conservanda, quam hostes pro erienda libertate.

4. Quoties Helvetii de Carolo Audace Burgundiae Duce triumpharunt?

1. Anno 1476. ad Granonium oppidum lacui Neocomensi adjacens, ubi Carolus castris, valario, omnique supellectili exutus est.
 2. Ad Moratum urbem lacui cognomi adfusatam, ubi sex & viginti Burgundiorum millia occubuisse perhibentur. 3. anno 1477. ad Nâeejum Lotharingiæ Metropolim, ubi Dux ipse in fuga ab Helvetiis cælus, morte sua bello fidem imposuit.

5. Quando fœderi an: 1308. Svitos inter, Urienes, & Subsylvanos initio Cautones reliqui se adjunxerè?

Anno 1332. Lucernates: anno 1351. Tigrini: anno 1352. Glaronenses & Tugientes: anno 1353. Bernates: anno 1481. Friburgenses & Solodorani: anno 1501. Basileenes & Scaphusiani: anno 1513. Abbatiscellentes accessere. Cùm iisdem fœdus quoque ac Societatem coière subinde Grisones, Vallesi, Principales

cipatus Nèócomensis, oppidum S. GALLI,
Mulhusium, Geneva, Bienna &c, Abbas porro
ad S. GALLI solis Catholicis Cantibus
föderatus est.

6. Quæ bella intestina in Helvetia exarserunt
Anno 1531. 1686. & 1712?

Primum excitavit quorundam Cantonum
ab avita Religione defectio; unde magna Ca-
tholicos inter & Heterodoxos exorta animo-
rum dissensio. Ulricus Zwinglius, belli hujus
fax, malorumque omnium origo, in acie cæ-
sus, Deo & hominibus meritas perfidiæ pœ-
nas dedit. Altera belli flamma inter Helveti-
os exarsit anno 1686. commissum prælum
prope Vilmergam magna Acatholicon strage.
Tertium Anno 1712. minus feliciter ges-
sere Catholici.

De VALLESIA.

1. Quandiu Vallisia restitit Romanis?

Incolæ Regionis hujus, altissimis undique
montibus vallatae, tanta se fortitudine oppo-
suere Julio Cæsari, ut per vallem hanc pæ-
longam penetrare in Galliam nunquam po-
tuerit. Tandem, imperante Octavio Augusto,
Vallisia in Provinciam redacta, & municipa-
tus jure à Romanis donata est.

2. Quid imperante Maximiano Cæsare
ibidem actum?

Hic ad sedandos Galliæ tumultus per Val-
lesiam cum exercitu profectus, ad Deos pla-
candos solemne sacrificium indixit. Cui ne
interesse cogeretur Thebæorum legio, Chri-
stianis

stianis Sacris initia, Duce atque hortatore Mauritio, à reliquis copiis discessit. Cumquè eos in castum revocare laborâsset Cæsar, decimum quemquè occidi primum, ac tandem nè uno quidem à Christi castris deficiente, univerbos contrucidari jussit ad Fauces, quibus hodiequè à Sancto MAURITIO nomen est.

3. *Quos Vallesia Dominos habuit?*

Eosdem, quos vicina Burgundia, atquè Helvetia, Romanos nempe, ac dein Burgundionum Reges usque ad Carolum Magnum à quo, uti Münsterus in Cosmographia memorat, Vallesia Episcopo Sedumensi permissa est. Indè regno Arelatensi, ac demum Romano Imperio est adjecta. Post tot fata nulli amplius extero patet, sed regitur hodie rùm ab Episcopo qui S. R. I. Princeps, Comes, & utriusque Vallesiae Praeses est; tum à sapremo Provinciæ Praefecto; tum à septem Communitaribus, quas *Disenos* appellant.

4. *Quæ Vallesia Religio?*

Catholica, quam in hanc usque diem singulari fervore & constantia profiteri pergit. Provinciæ hujus Episcopatus inter antiquissimos Galliæ, ac Germaniæ numeratur.

§. 4.

BATAVORUM RESPUBLICA.

1. *Quid de universis Belgii Provinciis summam memorandum?*

Septendecen Belgii Provinciæ, post divi-
lum Carolingorum Imperium, Australiæ

Regno maximam partem sunt adjectæ. Seculo XIV. & XV. pars earum Burgundis, dein per Caroli Audacis filiam Domui Austriae, ac tandem per Carolum V. Hispanis abvenire universæ. Regnante porrò Philippo II. Caroli V. Filio, initium datum Belgicis tumultibus. Ex occasione septem Provinciis à cæteris decem avulsis, Batavorum Respubli-
ca coaluit.

2. Quæ Belgicarum Turbarum Origo?

Potissima ac ferme unica erat funestissima illa ab avita Religione defectio; indè enim turbis, innumeris factionibus Geusiorum, dissidiis, seditionibus, perduellionibus, cruentis. & internecinis bellis non inclytum modò Belgium cum finitimiis Provinciis, sed Ecclesia quoquè universa irreparabili tot millium animalium strage affecta, & lacerata est. Nobiles primùm Juvenes impia hæreticorum dogma-
ta apud exterios hausta in Patriam invexere; laudata passim sentiendi, faciend quidlibet libertas: quam cùm Sacra Inquisitionis frœnò Rex coercere statuisset, constata demum Arausiano Duce, Nobilium primùm, dein & populi anno 1566. conspiratio, quam Margarita Parmensis, Belgii Gubernatrix, insigni de perduellibus relatâ victoriâ diremit tantisper, restinxitquè: sed recruduit subinde malum nimia Ducis Albanensis severitate, quâ in omnium odia offensionesquè incurrit. Hac occasione Arausicinus utendum ratus, Belgas ad defectionem solicitavit, è quibus

quibus Batavi anno 1568. & 1570. facta conjuratione, cum Hispanis navaliter præliis iterum iterumque congressi, ea damna inculere, quæ ne Joannis Austriaci, nec Alexandri Farnesii admirabilis proorsus, omnique laude superior virtus ac fortitudo sarcire potuerit.

*3. Quæ tandem recidere Conjuratorum
malitiones?*

Post gustatam victoriarum dulcedinem, commerciis vacatum, mariaque propè universa ad quæstum faciendum tentata. Cumque hac ratione orbis totius opes in suas Provincias, pescatu ut plurimum vivere solitas, coacervari posse contiperissent, cum demum anno 1581. conjurati excusso penitus Hispanorum jugo, nullius deinceps dominationi subesse, sed suo duntaxat jure & arbitrio vivere decreverunt. Ea de causa novum exortum est bellum, quo septem omnino Provinciae à reliquo Belgio fuerunt avulsa, quæ exinde *Bellum Foederatorum* appellari consuevare.

*4. Quibus administratis Hollandia ad tantam
potentiam juxta & opulentiam progressa est?*

Quæstuosissimis potissimum ad Indos navigationibus, quibus opes ingentes, quas Veneta olim Respublica collegerat, indefessâ suâ industria comparavit.

5. Quænam septemdecem Belgii Provinciae?

Hæ ex quatuor constant Ducatibus, Brabantia nempè, Geldriæ, Limburgensi, & Luxemburgensi. Septem Comitatibus Hollandiæ, Seelandiæ, Flandriæ, Artesiæ, Hannoniæ, Namurci,

murci, Zutphanicæ. Quinque Dominiis, Ultra-
jectino, Trans Italano, Frisiæ Occidentalis,
Gröningæ, & Mechliniæ. Hæ Porrò Provinciæ
Domum Austriacæ inter, Galliam, & Hol-
diam sunt dispertitæ. Fœderatæ Provinciæ
sunt 1. Hollandia, 2. Seelandia. 3. Geldria
inferior cum Zutphanicæ comitatū. 4. Ultra-
iectum. 5. Provincia Trans-Italana. 6. Frisia
Occidentalis. 7. Gröninga.

§. 5.

Respublica Luccensis, S. MARINI, & Ragusana.

1. *Quid de Republica Lucensi breviter dicendum?*

SIta hæc est in magno Hetruriæ Ducatu, di-
versisque primū Dominis parebat, donec cre-
anno 1430 in libertatem se afferuit, assenti-gib-
ente, actaque omnia rata habente Carolo IV. hoc
Et quanquam Respublica hæc potentia & vi-nis
ribus haud admodum præpolleat: suam tamen
libertatem sartam tectamque conservat legibus
bonis, probequè constitutā Regiminis formâcaſi-

2. *Quis Respubica S. MARINI status?*

Peregrina hæc in territorio Pontificio sita
Respublicat ab anno 600. Libertatem suam
sub Pontificium Romanorum clientela constâper-
ter & inviolatè continuavit. Nomen habet He-
S. MARINO, Dalmata, qui Seculo III. in Ica-
lia Divini Verbi sementem sparsit, eoque inyl-
loco, ubi urbs modò exstructa est, vitam du-
xit solitariam.

3. *Quid toc*

3. Quid demum de Republica Ragusana memo-
randum?

Exigua hæc Respublica in Dalmatia sita est, cui Regiminis forma eadem propè, quæ Venetorum. Turearum Imperatori, in cuius tutela est, annum vextigal pendit. Cæterum urbs frequens est, & copiosa, ac celebre emporium. Singulari cultu prosequitur S. BLASIUM Episcopum, cujus festum diem quotannis quadriduum ipsum solemni pompa celebrare consuevit.

Observationes ad partem tertiam.

1. Quid de ortu, ac progressu Rerum publicarum singulare dignum observatione?

Plerchè originem suam debent armis, incrementum commerciis, felicitatem bonis legibus, splendorem artibus, ac disciplinis. In hoc fortunæ apice præcipitio sunt proximæ, & vi-nisi sibi caueant à nimio luxu, & opulentiorum Magnatum ambitione, uti omnium potius abundè docuit.

2. Quæ Regiminis forma Rebus publicis
Europæis?

Ut plurimæ Aristocratica, Democratica permixta, qualibet Veneta, Genuensis, potiores Helvetiæ Cantones & Holandia uti consueverunt. Uriensibus, Tugiensibus, Sutiis, & Subsilvianis regimen Democraticum præplacet. Democratica porro est imperium populi, Aristocratica verò Optimatum,

3. *Ecquod Republicæ Venetae, & Genu-
ensi caput?*

Utrique Dux, Doge dictus, præest: cui ta-
men fas non est, Senatu inconsulto, decre-
tum, aut legem condere.

4. *Quis Religionis status in Helvetia?*

Lucerna, Friburgum, Solodorum, Sutia-
uria, Subsylvania, Tugium, in avita tempe-
Religione perstiteré immobiles: Tigurum ve-
rò, Berna, Basilea, & Scaphusia à Catholica
fide defecerunt. Glatonenses & Abbatiscel-
lani mixta sunt Religionis.

P A R S IV. De Regnis, & Provinciis ex- tra Europam.

Hic strictem percurremus 1. Regna &
Provincias Asiarum, nempe Turciam Asia-
ticam, Persiam, Indiam, Tartariam
magnum, Chinam, & Japoniam. 2.
Regna Africæ & Americæ.

C A P U T I.

De Provinciis Asiaticis.

§. I.

De Turcia Asiatica.

1. *Quæ Turcicæ potentiae exordia?*

Mahometes Pseudopropheta ex Arabia ori-
undus sub annum 630. suos ibidem erro-

res

res disseminare cœpit; hujus sequaces fuere Saraceni ab Arabico verbo Saraz, quod idem est, ac prædari, aut furari, sic appellari. Mahometani porrò hi prædones Regiones plurimas in suam potestatem redigere. Machometis lectam postmodum Turci quoque amplexi sunt, qui in Asia longè lateque grassari cœpere.

2. *Quinam post Mahometis interitum Califæ vocabantur?*

Erant Mahometis successores, qui partim Babylone, partim in Aegypto dominabantur. Horum octo & quinquaginta numerantur continuta serie sibi succedentes, donec Annō 1300. Imperium Turcum ab Ottomanno I. fundari cœptum.

3. *Quantos pederentim progressus fecit Turcum potentia?*

Sub annum 1030. Turcæ Persicæ regnō sunt potiti. Inde Provinciis compluribūs ab Orientis Imperio avulsiis, Hierosolymam anno 1075. expugnarunt, ubi Christianos tot one-ravere malis, ut Europæi Principes Turcis bellum inferre, & Hierosolymam cum Palæstina recuperare decreverint. Atquè hæc quidem urbs anno 1099 occupata est; verū Annō 1197. denuo amissa. Nec feliores fuere in Palæstina progressus ob Christianorum maximè Principum discordias. Quo tempore Gode-fredus Bullionius primus Hierosolymis regnabat, quinque Asiacæ Principatus sat amplios Turci obtinuere. 1. In Bythinia. 2. In Cili-
cia.

cia 3. Edessæ in Mesopotania. 4. Antiochiae.
5. Damasci, Mahometanis interim Calidis in
Babylonia juxta & Ægypto ad Imperii clavum
sedentibus. Tandem ex Imperii Constantino-
politani & Trapezuntini ruinis surrexit Tur-
carum Monarchia, regnis amplius septuaginta
sub unius tyranni imperium subiunctis.

4. Quænam Annō 1270. Occasio oblatæ est Tur-
carum potentiam vel enervandi, vel peni-
tus opprimendi?

Agabas Tartarorum Princeps (Chamum
appellant) Christiana Religione suscep-
ta, Turcis Palæstinam eripere statuerat, invitato
in belli societatem summo Pontifice, aliisque
Principibus Christianis, Hos inter S. LUDO-
VICUS Gallicæ Rex omnium primus in Chri-
stiani nominis hostes movit, qui tamen cum
magna exercitus parte pestilentia (arcana hæc
DEI sunt judicia) sublatus est. Cumquæ cathe-
ri Europæ Principes Christiani, ac geminæ in-
primis, ex quo præpotentes Respublicæ Ve-
neta & Genuensis eo ipso tempore inter se
dissiderent, bellisque intestinis implicarentur,
occasio illa opportunissima Turcas, junctâ
Tartarorum operâ, debellandi prorsus eva-
nuit.

§. 2.

Persicæ Regnum.

1. Qvæ Persicæ fata post collapsam Monarchiam?
Dicitur Codomannus è vivis sublatu, Alexan-
der Magnus per exiguo tempore Imperii
Pericli

Persici gubernacula tenuit. Successores porro usque ad annum reparatae salutis 229. de dominatu idem iacte se concertarunt, ut adeo a tempore illo de subsequentia Persicæ Regum serie nihil certi ac definiti habeamus. An. 229. regnare cœpit Artaxerxes cui successere ad annum usque 630. Reges duodecimtina. Ex horum numero Sapor erat, & Isdegerdes Christianorum uterque vexator, exagitatorque crudelissimus.

2. *Quisnam ab Anna 630. ad Annum 1514.
in Persia regnârunt?*

Oppidò divisi, quos inter & Turci ex Tartaria profecti, & post hos aliquamdiu Mogolici Imperii Monarchæ. Anno 1514. nova Persicæ Regum, Sophy vel Schach dictorum, series imperare cœpit. Tandem pulsò demortui Schach Solimani filio, perduellis ille Mireweys, hocquè defuncto, Soldanus Eschref Persicæ sceptrum sibi adhuc vindicavit; tametsi Persarum non pauci Sophy illius partes etiamnum sequantur.

3. *Quis Persarum Genius?*

Jurati sunt. Turcarum hostes: ac licet impii Machometis erroribus & ipsi adhæreant; multis tamen capitibus, uti & lingua ipsa inter se dilacerant. Regio illorum fertilissima, præter arborum fructus pretiosissimos, abundant precipue sericō & gossipio, quorum copiam ingentem quotannos aliò exportare, ac divendere solent.

De India.

1. *Quid de priscis Indiarum monumentis memoriae proditum est?*

NUgìs pleraquè, & fabulis sunt reserta: quippe majores nostri vel usque èò non penetrarunt; vel, si qui fortè illuc excurrerunt, solidi felicitate, ubertatequè illecti, de reditu haud amplius cogitantur; sed stabilem ibidem fixere sedem. Rex quidem Alexander Magnus cum suo illuc exercitu apulit, Regemque Pororum, fortitudinis laude celebratissimum, devicit; sed importunitate militum querellis compulsa est redditum maturare.

2. *Quid de rebus India recentioribus comprehendendum habemus?*

Vascus Gamma Lusitanus sub annum 1490. in Indiā solvens, regiones illas, rerum omnium affluentia refertissimas, detexit; ubi confessim Lusitani mercaturam facere, nec uno in loco sedem figere perrexerunt, qui & Gomam, Indiæ caput, hodiequè possident His tamen emporia plura & celeberrima eripiuerent Batavi, augendis opibus unicè intenti: quem in finem ad ora praecipue maritimam arcet munitissimas excitarunt.

3. *Quinam in India rerum potiuntur?*

Dividitur hæc in tres partes praecipuas, quarum prima continentem, seu Indianam mari ti manū, ubi amplissimum magni Mogolis Imperium; secunda & tertia duas peninsulas præ-

gran-

99

grandes, unam Cis; alteram trans Gangem cō-
pleteatur. Utrinque Reges ac Principes di-
versi dominanteur, Mahometanis, aut ethnicis
erroribus impliciti. Magnus nihilominus Ne-
ophytorum est numerus, quos Europei Sacer-
dotes, illuc missi, veræ Religionis dogmatis
imbuendos curant, è quibus solus S. FRAN-
CISCUS Xaverius ultra decies centena millia
sacri baptismatis fonte manu sua abluit. Ac
enim hilce Ecclesiæ novalibus, tanta anima-
rum messe exuborantibus, magnam postea
vastitatem intulere Baravi & Angli, magis de
lucello temporarlo, quam de tot millium ani-
marum pretiosissimo Christi sanguine empta-
rum salute solicii.

4. *Quid de magno Mogole memorandum?*

Monarcha hic Indiæ totius potentissimus,
obquè, opes & copias ingentes orbis propè u-
niversi ditissimus esse perhibetur. Regna duo-
dequadraginta in sua tenet ditione. Gémma-
rum pretiosissimarum copia illi tanta, ut ob-
harum & numerum & præmium vel solus ejus
thrónus regius 160. millionibꝫ, thesaurus ve-
rò universus 1500. millionibꝫ, æstimetur.

5. *Quanam ē Regione Mogolensis in In-
dias transmigrarunt?*

Anno 1401 ē vicina Tartaria illuc appulē-
re magni Tamerlanis ductu. Hic Bajazetem,
in acie captum, aureæque inclusum caveatā.
diu tecum in triumpho circumduxit, donec is
impactum cratibus caput præ indigatione si-
bi elisit.

De Tartaria.

Tartaria bisariam dividitur, 1. in Europæam sive minorem. 2. In majorem, sive Asiaticā.

1. *Quid de Tartaria minore compertum habemus?*

Sita hæc est intra Europæ limites, Chersonesus Taurica à Romanis appellata. Incolæ sub Turcico ut plurimum. Imperatore merent appendia, crebrisque excursionibus Polonos & Russos infestant. Sunt bellicosi: equis utuntur parvis ac macilentiis, quorum majorem longè curam gerunt, quam sui ipsorum. Unde proverbii locum apud illos obtinuit: Tartaro potius capit is sui, quam equi jacturam esse faciendam. Equis vehuntur ea celeritate, ut nec fugientes quis assequi possit, nec haerentes interris victores, nisi ægrè admodum, effugere. Equitando maxima quæsq; flumina trajicunt. Supellectiles universam quisq; secum deferre convevit: in sacco cibaria, in utre potum devehunt: ex eadem patina lignea & equus pabulum, & eques eibum sumit Ephippio substernunt stragulam, cui noctu incubant. Ephippium ipsum cervicalis; pallium verò tentorii loco est, sub quo somnum capiunt. Carne, & caseo potissimum vicitant Tartari; nam panem, herbas, & olera bestiarum victimum esse dictitant. Sæpe carnē crudam subdunt Ephippio, donec calore illo maceretur nonnihil, gula mox servitura. Si quis nobilium Tartarorum epulum solemnius hospitibus apparat, pullus equinus in maximis deliciis habetur.

Sicut

Situm nonnisi vaccino, aut equino latte levant, quam per integrum etiam diem antē toleraturi sunt, quam aquam degustent. Tartaria hæc desertis undique locis cingitur; cum nemo non esse velit quam remotissimus ab his Harpyiis. Sunt Tariart facie deformi, oculis reductis, subsumis naribus &c.

2. Quæ majoris Tartaria facies?

Regio hæc vastissima partem potiorem nobis incognita est. Ex ea Tartariæ parte, quam Cathaiam vocant, vicinoq[ue] è Regno Ninki anno 1630. Tartari, facta in Sinam irruptione, ibidem consedere. Hac ipsa è Regione olim Turcas aliò commigrasse saprà meminimus. Magnus Tartarorum Chamus in summa apud suos veneratione est, diciturq[ue] filius, anima, & umbra DEI. Quando vitâ defungitur, ad decem hominum millia trucidantur, futuri in altera vita, uti Tartari sibi persuadent, magni Chami Satellites, ac Praetoriani.

§. 5.

Regnum Sinense.

1. Quid præsca Sinensem monumenta de regno hoc memorant.

IN confesso est, in nullo orbis regno succendentium sibi Regum seriem tam accuratè fuisse descriptam, atque in Sina; nam uti gentis Sinicæ fasti memorant, Foh-Yus, & post hunc Yaus ducentis à diluvio annis, vivo etiamnum Ndémo, Monarchiam Sinicam fundarunt uniusq[ue] Numinis cultum propagarunt.

Quem in finem pecora alebant, cæli terræq; Domino immolanda. Duos hosce Monarchas exinde secutus est Chuen-Hi. qui ad divisionem cultum conservandum viros doctissimos (Mandarinos vocant) constituit. Eadem cura fuit Imperatorum proximè succendentium, quoat prævalente idolorum cultu, notitia veri Numinis obscurata fuit. Geminæ porrò periodi hic præcipua notstione dignæ sunt. Prima anno 1280, quo Tartari Occidentales in Sina penetrarunt, annosque nonaginta ibidem summa cum potestate præerant. Altera Anno 1642, quando Tartari Orientales universo potiti regnū, stabilem inibi sedem fixerunt; ita tamen, ut de pristina regiminiis forma nihil admodum immutarent. Hodieanus Sinensis o Monarcha Yum Chim inter Imperatores Sinicos est ducentesimus quadragesimus tertius, inter Tartaros vero Orientales tertius.

2. *Quis Regni hujus Status?*

Vastissimum Sinarum Imperium in quindecim Provincias sive Præfecturas majores dividitur. Urbes tormentis muralibus, miliibus, munimentis instructissimæ amplius mille numerantur. Reliquarum urbium, quarum pleræque duas, tres quartuorve leucas circuitu complectuntur, uti & aream, oppidorum pagorumque tantus est numerus, ut Sina universa una quodammodo utbs videri possit. Imperator Xihoam ad cohibendas Tatarorum irruptiones anni ante Christum natum amphius ducentis murum illum ingentem per leucas ferè

quint-

quingentes excitendum curavit, additis Turribus, fossis, aliisq; operibus, ubi metus ab hoste major.

3. *Quæ Regni administrandi ratio?*

Longe optima; summa enim Imperatoris & Magistrorum reverentia, & auctoritas: summa populi concordia: leges sapientissimæ. Nulla in lîna nobilitas hereditaria; sed tanto quicq; nobilior est, quanto doctior. Ad munus quocunq; demum nec sanguinis prærogativâ, nec largitionibûs, nec gratiâ, nec patrociniis, sed virtute luntaxat & doctrinâ gradus sternitur. Juventus, quæ otio ferme marcescit, continua occupatione avocatur à vitiis, vixq; habet respirandi spatum, nedum cupiditatibus indulgeni.

4. *Quis religionem Orthodoxam in Sinas intrexit?*

Societas I.E.U annis ampliis quadraginta nihil inausur intentatumq; reliquit, ut gemitum alias cultissimam veri Numinis notatiâ imbueret. Igitu magnô Indianum Apostolô Xaveriô in tanti operis molitione ac velut procinctu ad cœlestia præmia evocato, mirum est, quot quantisq; aboribus, industriis, vitæ periculis gravissimis innumerisq; difficultatum prope insuperabiliti obstaculis perruptis, in Regnum hoc vastissimum, à ducentis facile hominum millionibus frequentatum, viam tandem & adicul sibi apuerit. Neq; verò tantum, totq; annorum labo in irritum cecidere; quippe ultra duodeciesquâ adulorum, quâ

parvolorum millia æternæ salutis fonte quotannis initiatos fuisse constat. Favebant pliis hisce conatibus cum antecessores, tum præcipue Imperator Cham-Hi, anno 1722. morte sublatus, quo regnante amplius ducenta Christianorum millia in Sinis numerabantur. At Imperator hodiernus legem Christianam patriter & illius Magistros aversari & insectari non cessat.

5. *Quæ Sinensium indoles?*

Sunt arrogantes, & ab exterorē conversatione, ac commercio alieni. Ceremoniarum nec modus, nec finis est quandocvel Mandariorum quispiam Invisendus est Mathematicas disciplinas præ reliquis æstimant; nequæ aliarum artium ignari sunt, & inexperti, utpote ad quas excolendas nec igienium iis, nec industria deest. Interiora ædum, quæ ultra unam contignationem non surgunt, peculiari liquore obducta nitent. Cœminis vel pedem domo efferre probro dicitur. Lingua Sinaica communis nil habet cum aliis orbe tali quo usitatis; captuquæ tai est difficilis, ut vix doctorem unum reperas, qui dimidiam characterum Sinensium, quorum amplius octoginta millia recententur, calleat. Unde miraculi inflar habetur, quæ Evangelii apud Sinas præcones tam exiguo tempore loqui patriter, & scribere condiant.

§. 6.
Japonia.

1. Quid de Japonum robis gestis explora-
tum habemus?

AD annum usque 1549. nō aliud nobis inno-
cuit, quām Japones antiquissimis tempori-
bus ē Regno Sinensi in Insulas hasce commi-
grāsse; hinc illis hē dieqāe non pauca cum Si-
nensibus communia. Anno porrò, quem dixi,
1549. Lusitani illuc appalere, cumquē his
magnus Indianum Apostolus FRANCISCUS
Xaverius, qui omniū primus Christi fidem cum
fructu longē uberrimo ibidem promulgavit.
Imperium Japonense sexaginta sex regna mi-
nora complectitur. Japonum Monarchæ po-
tentest & quæ sunt, ac feroce, magnasquæ opes
colligunt ex auri, & argenti fodinis.

2. Que ibidem successu Religio Christiana
propagata est?

Ab anno petissimum 1613. usquē ad 1629.
Christianorum numerus tantopere est auctus,
ut horum amplius quadringentes milia conte-
rentur. Verū hæc ipsa Neophytorum incre-
menta bilem dudum commoverant Taicola-
mæ, Japonum Imperatori, cui novos stimu-
los addidit Baravorum Navarchus. Docebat
hic Imperatorem, Patres Societatis non alium
in finem advectos fuisse in Japoniam, quām
ac simulatione pietatis regnum turbent: avo-
cent populos à Principum obsequio, & ad sub-
eundam Hispanæ dominationis jugum perdu-

cant Hanc ob causam à plerisque Germanicæ
Principibus, ab Ordinibus Fœderatis Batavo-
rum, & ab Anglis tanquam publicæ rei turba-
tores expulsos fuisse Religionem porrò, quam
docerent, non esse veram illam, & sinceram
Christi legem, sed variis superstitionibus &
coincidenti adulterata His attonity Imperator in
Christianos rata mox inhumanitate debacchari ex-
pit, ut nec Nerones & Diocletiani atrociter in
eosdem animadverterint. Inter ea Batavi omne-
cum Japonibus commercium soli tenent, eō-
què impietatis sunt progressi, ut, cum aditus
in Japoniam Europæis aliter hand amplius pa-
reret, per calcatam sacrilegiis pedibus Crucis
Christi effigiem illuc pergere non dubitarint.

3. Quæ Japonum indoles?

Bene multis iisque peculiaribus utuntur ritibus, ab Europæorū usu & consuetudine omni-
no alienis. Caput nunquam obtregunt, barbam
promittunt. Radunt comam plebeji dimidiam,
nobiliores totam, relicto in occipite cimo,
quem oblongæ tæniæ instar, in humeros re-
jiciunt. Vestis illorum manicata, defluit ad
genua usq; quam nobiles auro, argento, gem-
misque pretiosissimis distinguit. Japones sa-
lutareri quempiam, vel honorem delaturi,
calceum vel crepidam exnunt. Hospitem ad
se forte invisitatem fedentes excipiunt. Co-
lor nigricans lætitiae; candidus contra tristiti-
tæ illis signum est. Dentes carbone nigrio-
res arte reddunt. Medicamentis utuntur eru-
dis acribus, multoq; sale conditis. Sanguinem
nunquam

107

nunquam mittunt. Musicus noster concentus
illis, perinde atq; illorum nobis desipit. Aci-
naces geminos è latere suspendunt. Cæterū
Japones Christiani, præcipuè verò Martyrs,
totetantaquæ virtutum planè heroicarum edi-
dēre specimina, quanta, vix universa recen-
set Historia Ecclesiastica.

C A P U T II. *De Regnis Africanis, & Ame- ricanis.*

§. I.

De Africa.

1. *In quas præcipue partes Africa dividitur?*

IN tres primarias. Prima complectitur Re-
giones Africandrum subalblicantium, nem-
pe Barbariam, Ægyptum, Biledulgerid, &
Zaaram Altera nigricantium, nempe Nigri-
taniam, Nutiam, & Gvineam. Tertia Abissi-
nam superiorem & inferiorem, sive Æthio-
piam. Nos Africam dividemus generatum in
Borealem & Australem.

2. *Quid de Africa Boreali summatim dicendum?*

Complectitur hæc Barbariam, Ægyptum,
Biledulgerid, Zaaram, Nigritaniam & Guine-
am. Ægypto olim peculiares præerant Reges:
Barbaria hodierna, quondam Africa minor di-
cta, Carrthaginensibus primum, dein Romanis
subjecta erat. Seculo V. Africam ab Imperio
Romano avellebant Vandali; qui tamen à Be-
litario

lisario Cælaris Justiniani Archistratego, coacti
iterum sunt solum vertere, postquam Reges sen-
ni ibidem centum amplius annis regnaverant.
Seculo VII. Saraceni in Africa minore & Aegy-
pto consedere, Hodie Barbaria ad maris Me-
diterranei oram procurrens, tres complectitur
Respublicas, Tripolitanam, Tunetanam, &
Agerianam, omnes Turcis vestigales. Regnum
Marochii & Fezzæ ad Oceanum protenditur.
Has Africæ Regiones altero statim à Christo
naciente seculo veræ fidei lumen ita collustra-
vit, ut brevi temporis spatio incolæ omnes
Christo nomen darent. In sola Ecclesia Afri-
cana ante Vandalorum irruptionem Episcopi
amplius sexcenti numerabantur. At enim tam
copiosa fidei lux per Vandalos Arianos pri-
mum, dein per Saracenos Mahemetanos peni-
tus extincta est. Tertullianus Doctorum Ecclæ-
siæ antiquissimus; Sancti item Augustinus, Cy-
prianus, Fulgentius, pluresque alii ex Africa
oriundi, Sacris ibidem præferant, dum agerile
Africanus pulcherimè efflorescebat.

3. *Quid de Africa Australi memorandum?*

In Abassia sive superiore Aethiopiam parte ma-
gnus Neguz, quem alii Presbyteram Joannem
nulla veri specie appellant, non pauca de re-
gni sui antiquitate Abissini magnificentius quā
verius meminisse solent. Regina Saba, quæ Sa-
lomonis sapientiam exploratura Hierosolymam
contenderat, illic regnasse, postq; suum ex ur-
bæ Solymæa redditum leges ac ceremonias Ju-
duicas introduxisse perhibetur. Novæ porrò
legis tempore Abissini è Reginæ Candacis Eu-
nicho,

Euanche, quem S. PHILIPPUS! Apostolus facto fonte abluit, Christianæ Religionis dogmatis imbuti suere. Indè invalecente Euthenitæ & Diocori hæresi, penè omnia perfidivere.

4. *Quinam ceteri Reges Africani?*

Regionem Biledulgerid Rex Taipiletanus, Nigritiam Tomburannus, Nubiam Dancalanus, extremam Africæ partem Rex Congi & Imperator Monomotapæ sub sua tenent ditio-
ne. Sed & Hispaniæ, Lusitanæ, & Angliae Re-
ges, cum Batavorum Republica ex hac orbis
parte sibi suam quisquæ particulam deerpsere.

§. 2.

America.

1. *An priscis etiam temporibus ex hac orbis parte quidquam innovuit?*

VERISIMILE videatur, Phœnices & Carthagi-
nenses quandam illius habuisse notitiam;
tamen si eorum haud multi admodum illuc per-
venerint, cum ob exiguum rei nauticæ perici-
am, tum ob iter longissimum, multis pericu-
lis impeditum. Plato sapientissimus suis in com-
mentariis de hac orbis parte mentionem inge-
rit sub nomine magnæ Insulæ Atlantis, quam
amplioribus limitibus circumscribit, atquæ A-
siam & Africam leorsim sumptam; addit dein,
hanc Insulam iterum evanuisse.

2. *Quid de America rebus compertum habemus?*

Ante Hispanorum & Lusitanorum in Americam adventum perparum constare de il-
la potuit. Anno 1492. Christophorus Colum-
bus,

bis, Genuensis, Insulas Americanas, post hunc
vero anno 1497. Americus Vesputius Floren-
tinus, Americam ipsam, ab inventore sic ap-
pellatam, detexit. Nec multò post Hispaniā quo
principē Regna Mexicanum & Peruanum in
suam redigērē potestatem. Numerant hi in
America Archiepiscopatus sex, cum quatuor
& triginta Episcopatibus Regnum Peruanum
ob auri argentiq; vim ingentem, quotannis
in Hispanas deportari solitam, p̄r reliquis
celebratur. Prisci Reges Peruani auro tanto
pere abundabant, ut non modò vasa omnia ē
præstantissimo hoc metallo conficienda; sed
vel ipsa delibrorum quorundam tecta aureis
laminis obtregenda curaverint.

3. *Quinam Europæ Principes potissimas Ameri-
ca Regiones continent?*

Hilpani, ut dictum est Regnum Mexicanum
& peruanum præter alias Provincias; Lusitani
Brasiliam, Galli Canadam sive novam Franci-
am; Angli Virginiam; Batavi Oram maritimā,
in Guajanensi tractu possident. Sunt insuper
in America plures alii populi, sui etiam nunc
juris & municipii, moribus ritibusq; efferati,
cum aliquot Regulis.

*Observationes ad quartam
partem!*

1. *Quænam dicuntur Indiae Orientales, quænam
Occidentales?*

Quæ in Asia sitæ sunt, Indiae Orientales, ut-
pote ortum spectantes; quæ vero in Ameri-
ca,

111

ca, Indiæ Occidentales vulgò appellari solent,
quod hæc orbis pars solem respicit occiden-
tem. Reaspe Indiæ appellatio nonnisi solius
Indiæ Asiaticæ propria est,

2. *Quis erat Confucius?*

Philosophus Sinensis, Romano nentquam
inferior. Hic anno quingentesimo 5 rmo. ante
Christi ortum natus, imperium Sinicum, ipso-
què adeò Imperatores & rexit consiliis, dum
viveret, & post obitum, sapientissimus, quos
reliquit libris, effatilquè hodieque gubernat.
Hunc falsa coluisse numina, nemo etiam eo-
rum, qui cultum illis adhibent in Sina, dicere
unquam est ausus. Ab Atheorum verò demen-
tia quam longè non iple tantum, sed prisca Si-
narum ætas omnis absuerit, antiquissima Si-
siū, codicū, & certissima monumēta declarant.
Hunc Sina ut virum eximiè sapientem vene-
rari, summoquè honore in hunc usquè diem
prosequi pergit.

3. *Quid pacto florentissimas olim probeq; Catholi-
cas Asiae & Africæ Regiones secula Malboroneta-
na, aliæq; hujusmodi pestes infecere?*

Procul dubio mali hujus causa præcipua e-
rat peccatorum mensura completa, rotquè di-
vinorum donorum, quibūs incolæ in suam per-
niciem male usi sunt, neglectus.

4. *Quomodo DEUS hæc tanta Ecclesiæ sue
derrimenta resarciebat?*

Eo ipso serè tempore, quo in Africæ & A-
siæ à Saracenis & Turcis Christianæ fidei ly-
men extinctum, in Europæ Regnis Provinci-

ilquè aliis atquè aliis accensum est. Cùm ve-
rò ante annos ducentos Lutherus & Calvinus
plurimos à Christi ovili seduxissent. DEUS ex
Indiae & Americae gentibus ad idem ovile lon-
gè plures per viros Apostolicos adducendos
curavit.

5. *Ecquis igitur rei Christianæ status apud In-
dos & Americanos?*

Præterquam quod ab annis amplius ducen-
tis Regna integra, Provinciæque amplissimæ, in
America prætermis, Religionem Catholicam
sunt amplexatae, gentes illæ in hanc usque di-
em Christi ovile gregatim subeunt, ex quibus
quæ a plurimi sunt, qui singulare Religionis
studio & servore Christianis Europæis supinā
ignaviam, corporem, rerumque divinarum
incuriam exprobrent.

*Notandum, quod descriptio paulè amplior Germa-
nie hic prætermissa in Opusculo Sexto Impri-
metur; in cuius locum hic in gratiam Juven-
tutis Polonæ, descriptio Politica Regni
Poloniae, substituta.*

Ta-

Tabula Chronologica Europæ Regum Successionem Exhibens.

Reges Germaniæ sive Imperatores vide
ad Calcem Opusculi tertii.

Cæptū Regū	Reges Lusitanie.	Anni Regni	Synchronism⁹ even- tuū memorabilium.
1090	Henricus Burgun- dus è Francorum Regio Sanguine comes Lusitanie,		
1139	1. Alphonsus	45.	Mauri è Lusitania pulsi
1185	2. Sanctius I.	27.	
1212.	3. Alphonsus II.	11.	
1223	4. Sanctius II.	25.	
1248.	5. Alphonsus III.	31.	
1279	6. Dionysius.	46.	Conjunct S. Elisabeth⁹
1325	7. Alphonsus IV	32.	
1357	8. Petrus.	10.	
1367	9. Ferdinandus	16.	
1384	10. Joannes I.	50.	
1434.	11. Edvardus.	4.	
1438.	12. Alphonsus V.	43.	
1481.	13. Joannes II.	14.	Vascus Gama ad Indos navigat 1499.
1495.	14. Emmanuel.	26.	S. Franciscus Xav: ad Indos 1540. mittitur.
1521.	15. Joannes III	36.	Occidit: in Afric. 1578. Erat Cardinalis, & Pa- tronus Sebastiani.
1557.	16. Sebastianus,	21.	
1578-	17. Henricus	2,	

		174		180
1580	18. Philippus I.	18	Sicut Rex Hisp: di. II,	
1593	19. Philippus II.	23	Rex Hispanie I. I.	503
1621	20. Philippus III.	19	Rex Hispanie IV.	510
1640	21. Joannes IV.	16	Pult. Hispanie.	512
1650	22. Alfonso VI.	11	Deposito ... edit	512
1667	23. Petrus II.	39	Friar.	521
1706	24. Joannes V.			521

REGES HISPANIE.

Cæptū Regnū	Reges Gothi Ariani.	Anni Regni	Evaetus memora- bitas.	49
414	1. Ataulphus	1.	Ab A. 403 imperatori	50
415	2. Bigericus.	M. 6	Galicia Reges Svev	57
416	3. Wallia.	13.	usq; ad An. 584 quo e	58
429	4. Tacoderic: I.	23.	jetti à Leovigildo.)	59
431	5. Thorismud: II	2		
453	6. Theodoric: II.	13		
466	7. Evaricus.	18	Pellitur ex Hispani	57
484	8. Alaricus.	23	Romanorum reliqui	56
507	9. Cesalicus.	4		52
511	10. Theodor: III.	15		57
526	11. Amalarius.	5		68
531	12. Thenda.	27		74
548	13. Thaudegisius.	1		83
549	14. Agila.	5		89
554	15. Athanagildus.	13		91
567	16. Luiba I.	1		94
568	17. Leovigildus,	18	Filium S. Hermenei dum ob. fidem occidi jubet.	90
	Gothi Reges Catholici:			90
586	18. Recaredus. I.			93
601	19. Luiba II.			94

503

di, II.		
L.	603	20. Viatoricus.
J.	610	21. Gondemarus.
it	612	22. Sesibutus.
	621	23. Recaredus II.
	624	24. Sintilla I.
	626	25. Sisenandus.
	628	26. Sintilla II.
	630	27. Tulca.
era-	642	28. Chindesvinta
	649	29. Recisvindus.
	652	30. Wamba.
	658	31. Evgilius.
	667	32. Egica.
Svev.	671	33. Witiza.
	680	34. Rodericus.

Rex religiosissimus

Mauri occupant Hispaniam 713.

		Reges - Auctrie &
		Legionis.
spani.	7	1. Pelagius.
liqui.	6	2. Favila.
	18	3. Alphonsus I.
	37	4. Froila.
	68	5. Aurelias.
	74	6. Silo.
	83	7. Mauregattus.
	89	8. Varemundus I.
	91	9. Alphonsus II.
	94	10. Ramirus. I.
meneg.	100	11. Ordoenius I.
occid.	102	12. Alphonsus III.
	103	13. Gartias.
	103	14. Ordonius II.
	103	15. Froila II.
	103	16. Alphonso IV.
	103	17. Ramirus II.
	103	18. Ordonius III.
	103	19. Ordonius IV.

Tyrannus si fuit.

Pariter Tyrannus.

Incipiunt Reges [Na-]
varia. 382.

Incipiunt Comites

Castilia 930,

Hic 956.

956	20 Sanctius I.	12.
967	21 Ramirus III.	15.
982	22 Veremund II.	17.
999	23 Alphonsus V.	28.
1027	24 Veremund: III.	10. Occiditur à Ferdinandis Comite Castilia, succedit.
	Reges Crstilie.	
1035	1. Ferdinandus I.	50. Incipit Regnū Arragonie 1035.
1065	2. Sanctius II.	7
1072	3. Alphonsus VI.	37 Mauris Toletanam u bem eripit.
1109	4 Alphonsus VII.	13 Adfuit præliis omni
1122	5 Alphons: VIII	35 50.
1157	6 Sanctius III.	1. Ferdinandus II. Re
1158	7 Alphonsus IX.	55 Legionis Solius, Alpi
1214	8 Henricus I.	3. si VIII filius regna
1217	9 Alphonsus X.	9. mul cum Sanctio
1226	10. Ferdinand: III.	25. Sanctorū Catalogo
		scriptus, contra Ma res sacerpius Victor
1252	11 Alphonsus XI.	32. etus Astrologus, &
1284	12 Sanctius IV.	11. piens, electus Imper
1295	13 Ferdinand: IV.	17. rator.
1312	14. Alphons: XII.	38.
1359	15. Petras.	17. Dicitus crudelis.
1369	16. Henricus II.	10.
1379	17. Joannes I.	11.
1390	18 Henricus III.	16. Dicitus Valetudinar.
1406	19 Joannes II.	48.
1454	20 Henricus IV.	20.
1474	21 Ferdinand: V.	31. Dicitus Catholicus o Mauros plenè fugi
		1492 Ex Arragonie R ge Hispaniae Monar. Inquisitio induita. A merica invēta 1492.
		E D:

<i>E Domo Austriae</i>		
<i>Hispanie Reges.</i>		
22 Philippus I.	12	
23 Carolus I.	42	Inter Cæsares V.
24 Philippus II.	40	Batavi ab Hisp. di- vulsi; Lusiæ adiuncti.
25 Philippus III.	23	Judæi 900000. ex Hi- spanis pulsi.
26 Philippus IV.	44	Lusitani iterum sapra- ti 1640.
27 Carolus II.	35	
<i>Ex Domo Borbo- nica.</i>		
28 Philippus V.		
29 Ludovicus I.		
30 denuo Phil V.		

FRANCIE REGES.

*E prima stirpe
Merovingorum.* Annī Synchronising evētu
Regni um memorabilium.

1 Pharamundus.	8	Burgudia Regnum An.
2 Clodio.	20	408. cœptū Franciæ
3 Meroveus.	10	Regno junctū An. 534,
4 Childericus I.	24	
5 Clodoveus I.	29	Cæsis prodigies Ger- manis A. 496 ample- ctitur Christi fidem,
6 Childebertus I.	49	
7 Clotarius I.	2	An. 511 Initium Regni
8 Cherebertus	9	Austrasiæ,
9 Chilpericus I.	22	
10 Clotarius II.	45	
11 Dagobertus I.	15	
12 Clodoveus II.	17	A Clodoveo II. Reges
13 Clotarius III.	4	undecim otio & volu- ptatibus toti sa dedunt,
14 Theodoric I.	0	In Monast. detrusus,
15 Childericus II.	3	H3

667	Theodor: iteram.	23		1132
690	16 Clodoveas III	4		1180
694	17 Childebert. II	17		1223
711.	18 Dagobert II	5		1266
716	19 Clotharius IV,	0		1270
716	20 Chilperic: II	5		1285
720	21 Theodoric: II	15		1315
735	Anarchia,	7	An. 742. natus Ing.	1316
			hemit Carolus M.	1322
742	22 Childebert III	10	Attonius in Monachis elegit Pipinus Caro-	
			M: Pater.	1328
	Reges Carolingi,			
752	23 Pipinus.	17	An. 756. adstitit Pip.	1360
			contra Alstulpius Lo-	1364
768	24 Carolus M.	47	gobardum Regem	1380
814	25 Ludovic Plus	26	Imperator coronati	1423
840	26 Carol. Calv.	38		
877	27 Ludov. Balb:	2		
879	28 Lud. & Carol.	5		
885	29 Carol: Crass.	3		
888	30 Odo.	10		
			Regni Burgundia	1519
			secundi initium 838.	1560
898	31 Cir I. simpl.	25	Initium Regni Ar-	1547
923	32 Rudolphus.	13	latensis.	
936	33 Lud. Trasm.	18	Finis Regni Arlaten	
954	34 Lotharius.	32		
996	35. Lud. V. Iners,	1	Distractio Galliarum	1539
			Provinciarum	1610
	Reges Capeting			
987	36 Hugo Capetq			1643
996	37 Robe tus.	16		1715
			Secundi Regni Bur-	
			gundiae finis 1033.	
1033	38 Henricus.	28	Normanni Saracen	Opt.
1060	39 Philippus.	48	pellunt e Sicil. A. 1083	Regn.
1108	40 Ludov: VI.	29	Crassus.	113
				76

1137	41 Ludovicus VII.	44	
1180	42 Philippus II.	43	Conjunctus iterum Pro- vincie,
1223	43 Ludovicus VIII.	3	
1226	44 Ludovicus IX.	44	
1270	45 Philippus III.	15	
1285	46 Philippus IV.	30	Palcher. Deletus Tem- piar. Ord. An: 1307.
1315	47 Ludovicus X.	1	Longus.
1316	48 Philippus V.	5	
1322	49 Carolus IV.	6	Pulcher.
	Ex domo Valois.		
1328	50 Philippus VI.	23	Initium Reges lateralis Valoisferam.
			Bella cum Anglis Sapiens.
t Pip	51 Joannes I.	13	
ü Lo	52 Carolus V.	17	
em	53 Carolus VI	42	
rouati	54 Carolus VII	39	An, 1420. Gallia libe- tratrix Joanna de Arc: pussia Aurel.
1461	55 Ludovicus XI.	21	
1483	56 Carolus VIII.	14	
1498	57 Ludovicus XII.	17	Bella gerit cum Caro- lo V.
1515	58 Franciscus I.	32	
1547	59 Henricus II.	12	
1552	60 Franciscus I.	1	
888. 1560	61 Carolus IX	13	Clades Hugonottor.
1. A	62 Henricus III.	15	Cultro occulus.
relaten	Ex domo Borbo- nica.		
lliariu	63 Henricus IV.	21	
1610	64 Ludovicus XIII	32	Svecorum adveriqs Germaniam adiutor.
1643	65 Ludovicus XIV.	72	Pulsi e Gallia Hereti- ci An. 1685.
1715	66 Ludovicus XV.		

REGES ITALIAE.

Capitu	Reges Ostro- gothi	Anni Regni	Eventus memor- bilis.
1. 1083			
113	1. Odoacer,	16	Heralorum Rex
		H4	493.

			(120)	(90)
493	2 Theodoricus.	33	Bôétium & Symma-	
526	3 Athalaricus.	8	chum necat.	
534	4 Theodatus.	2		
536	5 Vitiges.	4		
540	6 Theodobaldus.	1		
541	7 Araricus.	M. 3.		
541	8 Totila.	10		
552	9 Tejas.	1	Narses advocat Longo	
	Reges Longo-		bardos.	
	bardi.			
568	1 Alboinus.	3	Initiū Exerchat⁹ 568.	
572	2. Clepho	1		
	Anārbia.	12		
585	3. Antharius.	5		
590	4. Agilulphus.	25	Suas⁹ Theodelindæ	
616	5. Adelvaldus.	10	Bavaræ Conjugis Chri-	
626	6. Arievaldus.	12	stum sequitur 604.	
638	7. Rotharis.	16	Arianis favet.	
654	8. Rodoaldus.	5		
659	9. Aripertus. I.	3		
662	10. Guadipert. &		Pili à Grimoaldo Be-	
	Bethard⁹ Fratr:	1	neventi Præfecto.	
663	11. Grimoaldus.	9		
673	12. Garibaldus.	M. 3.		
673	13. Bercharitus.	17	Divinit⁹ revocatur ad	
691	14 Cunipertus.	12.	sollum Princeps plissi-	
704	15. Luitpertus	M. 8.	mus.	
704	16 Ragumpertus	M. 3.		
704	17. Aripertus II.	8.		
712	18. Asprandus.	M. 3.		
712	19. Luitprandus.	31.	Magna pecunia vi ra-	
744	20. Hildebrand⁹.	M. 7	demit à Saracenis cor-	
744	21. Rachis.	6	pus D. Augustini, ac	
			Ticinium transfert	

750	22. Aistulphus.	5	Finis Exarchatus Anno 752, quem Piping do- nat Ecclesiam.
756	23. Desiderius. Successit Carolo M. ¶ Imperatores cete- ri Romano Germano- nici Reges Siciliae ¶ Neapolis.	18	Victus à Carolo M. Anno 774,
1129	1. Rogeritus III.	23	Comites ac Duces è Normannorum Gente
1152	2. Gvilielmus I.	14	ab A. 1083, præterant
1166	3. Gvilielmus II.	32	Imper: per Constatia.
1189	4. Tancredus.	3	Imp: Rogerii III. filia
1192	5. Henricus VI.	5	Imp: Rex Siciliae.
1197	6. Fridericus II.	53	Ultimus Sveviæ Dux capite plexus Neapol.
1250	7. Conradus V.	4	1268. à Carol: Andevag,
1254	8. Manfredus.		Reges Siciliae & Arrago- nie.
1265	9. Conradinus.		1282. Petrus III. Arra- gonum Rex ob Con- stantia Manfredi filia Sicilia potitur post ve- speras Sicalas regnat.
	Reges ex Domo Andegavensis.	19	Ann. - 4.
1262	1. Carolus.	23	1286 Jacobus I 41.
	Reges solius Regni Neapolitani.	33	1327 Fridericus II. 1
1285	2. Carolus II.	39	1328 Petrus. 15.
1309	3. Robertus.	0	1342 Ludovicus 12.
1343	4. Joanna I. Ex alia linea Ande- gavensi.	4	1355 Fridericus III. 13.
1382	5. Ludovicus I.	28	1368 Maria. 24.
1382	6. Carolo III. Dyr- rachinus.		1402 Martinus I. 1-
	7. Ladislaus.		1414

1414	8 Joannæ VII.	0	1409 Martinus II. 1.
1414	9 Ludovicus II.	3	1410 Blanca, - - 2.
1417	10 Ludovicus III.	16	1412 Ferdinandus 4.
1434	11 Renatus	43	1416 Alphonsus V. 42
1480	12 Carolus IV.	2	1458 Joannes 21.
1482	13 Ludovicus XI Rex Gallæ	11	1479 Ferdinandus V. Carbo
1494	14 Carolus VIII Rex Gallæ	4	licus. 36.
	Reges Siciliae & Neapolis ex Domo Hispanica.		
1503	15. Ferd; V. Cath. Ex Domo Hispano Austriaca.		
1515	16. Car: V. Imper	43	
1558	17. Philipp: II.	50	
1598	18. Philippus III.	21	
1621	19. Philippus IV.	44	
1665	20. Carolus II. Ex Domo Germano no Austriaca	35	
1700	21. Car. VI Imp,		* Ex Domo Hispano.
1735	22. Carolus I. *		Borbonica.

Duces ac Reges Bohemiarum.

Cæptū Regnū	Duces ac Reges Bohemiarum.	Anni Regni	Eventus memor abile
550	1. Zedchus		
	2. Croesus.		
619	3. Libassus,	13	Urbs Pragensis
632	4. Primislans	44	
676	5. Numinlaus.	39	
715	6. Mzetas	20	
735	7. Vogenus.	20	

763	8. Wenceslaus I.	22	
785	9. Cressenarius	19	
804	10. Netlamus.	35	
839	11. Otho Vizius,	17	Christo primus dat nomen
856	12. Borivorus I.	48	
904	13. Spitigneus I.	2	
906	14. Ladislaus I.	10	Oegis à fratre Boleslao
916	15. S. Wenceslaus II.	22	
938	16. Boleslaus I.	29	
967	17. Boleslaus II.	32	
999	18. Boleslaus III.	13	
1012	19. Jaromirus.	25	
1037	20. Bretislavus I.	18	
1055	21. Spitigneus II.	6	Rex dicitur ab Henrico IV. Imp.
1061	22. Ladislaus II.	25	
1086	23. Ladislaus III.	6	
1092	24. Conratus I.	M. 8.	
1092	25. Bretislavus II.	8	
1100	26. Borivorus II.	7	
1107	27. Hyatoploens,	2	
1109	28. Ladislaus IV.	16	
1125	29. Sobieslaus I.	15	Rex Bohemie secundus
1140	30. Ladislaus V.	34	
1174	31. Sobieslaus II.	4	
1178	32. Fredericus.	12	
1109	33. Conratus II.	1	
1192	34. Wencesl. III	1	Episcopus. Profectus Re-
1193	35. Bretislavus III.	3	gni administrator
1196	36. Ladislaus VI.	0	
	Reges continui.		
1196	37. Primislaus II	32	Dictrus etiam Othocar
1231	38. Wencesl. IV.	24	quia charissimus Otho-
1255	39. Othocar. s. II	23	IV. Imperat. Pius.
1278	40. Wencesl. V.	27	Ultimus è stirpe Primi-
1305	41. Wencesl. VI.	1	slai agricola.

1306	42 Rudolph Aust.	124	Regnum administrat.
1307	43 Henricus.	3	
<i>Reges partim à stirpe Luxemburg, partim Austraci</i>			
1310	1 Joannes.	35	
1346	2 Carolus IV.	32	Imperator.
1378	3 Wencesl: Iners	40	Imperator.
1418	4, Sigismundus.	18	Imp: Bellū Hussitic.
1436	5 Albertus II.	3	Imperator.
1440	6 Ladislaus VII.	18	Filius Alberti, dictus.
1458	7 Geor. Podiebra	13	posthumus.
1471	8 Ladislaus VIII.	45	
1490	9 Ludovicus.	10	
1526	10 Ferdinand; I.	37	E domo Austraca de
1562	11 Maximilianus I.	12	hinc omnes Bohemiacē
1575	12 Rudolphus	37	Reges, simulque Im-
1608	13 Mathias.	9	peratores.
1617	14 Ferdinand: II.	10	Turba Bohemicæ!
1627	15 Ferdinand: III.	19	
1646	16 Ferdinand: IV.	11	
1658	17, Leopoldus.	47	
1705	18 Josephus-	6	
1711	19 Carolus VI.	29	

REGES HUNGARIÆ

Cœpiū Regnū	Reges Hungariæ	Anni Regni	Eventus memorabiles.
1000	1. S. Stephanus.	38	Rex Apostolicus dict⁹ quia Christi fidē toto regno promulgavit.
1038	2. Petrus.	4	Regno, pulsus.
1042	3. Ovo.	2	
1044	Petrus restit.	2	

		126	125	126
1046	4 Andreas I.	15		
1061	5 Bela I.	3		
1063	6 Salomon.	11		
1074	7 Geisa II.	3		
1077	8 S. Ladislaus I.	13		
1095	9 Colomannus.	19		
1114	10 Stephang II.	18		
1132	11. Bela II.	10		
1141	12 Geisal II.	20		
1161	13 Stephanus III.	12		
1172	14 Ladislaus II.	M. 6.		
1172	15 Stephang IV.	M. 5.		
1173	16 Bela III.	23		
1195	17 Emeriens.	8		
1204	18 Ladislaus III.	M. 6.		
1205	19 Andreas II.	30		Privileg: Hungarici
1235	20 Bela IV.	25.		Auctor.
1260	21 Stephanus V.	13		
1273	22 Ladislaus IV.	18		
1290	23 Andreas III.	11		
1301	24 Wenceslaus.	4		Cogitur abdicare
1305	25 Otho Bavari.	5		septrum.
1310	26 Carol: Rober.	32		
1342	27 Ludovicus M.	40		Zelo Ecclesiæ defen-
1382	28 Maria	1		dendæ insignis.
1383	29 Carolus.	3		
1387	30 Sigismundus.	51		Imperator.
1438	31 Albert: I. Aust.	2		Imperator.
1440	32 Ladislaus V.	4		
1444	33 Joan: Corvin.	8		
1452	34 Ladislaus VI.	26		
1458	35 Mathias Corv.	32		
1490	36 Ladislaus VII.	26		
1516	37 Ludovic: II.	11		

Reges

Reges à Domo Au str., cōtinui, & Imp:	
1526	38 Ferdinand I.
1563	39 Maximil. II.
1572	40 Rudolphus II.
1608	41 Mathias.
1618.	42 Ferdinand: II.
1637	43 Ferdinand. III
1646	44 Ferdinand: IV.
1658	45 Leopoldus
1683	46 Josephus.
1711	47 Carolus VI.
1741	48 Maria Terezia

DUCES & REGES POLONIAE

Captū Regnū	Duces & Reges Polonie.	Anni Regai	Evensus memo- rabilis.
550.	Lechus, & fir- pis ejusdem non nulli Duces.		
700	1. Cracus.	0	
700	2. Lechus I.	30	
750	Venda. Regnum admini- strant aliquandiu		
760	12. Palatini	44	
804	3. Przemyslaus.	6	
810	4. Lechus II.	5	
815	5. Lechus III.	8	
823	6. Popielus I.	0	
	7. Popielus II. Anarchia		
842	8. Piaſtas.	19	Stemma Piaſtorum
861	9. Zemoviskus.	31	
892	10. Lechus IV.	12	
913	11. Zemomislaus.	57	
964	12. Micislavus.	35	Primp. Christo dat nōn

	REGES.		
909	1. Boleslaus.	25	
1025	2. Mieszlaus II.	9	
1034	3. Casimirus.	25	
1058	4. Boleslaus II.	23	Interfactor S. Stanisl:
	Iterum Duces		Epileopi, quare digni-
1081	1. Ladislaus.	20	tate regia excidit.
1102	2. Boleslaus, III.	36	In præliis 50. semper
1139	3. Ladislaus II.	7	Victor.
1146	4. Boleslaus IV.	28	
1174	5. Mieszlaus.	4	
1177	6. Casimirus II.	17	
1194	7. Lechus V.	33	
1227	8. Boleslaus V.	52	
1279	9. Lechobus VI	10	
	Anarchia.		
1296	10. Ladislaus III.	4.	Simul Bohemicæ Rex,
1300	11. Wenceslaus.	6	
1309	Ladisi: iterum	27	Piastrorum ultimus.
1333	12. Casimirus III.	37	
	Restituti Reges		
1370	1. Ludovicus.	12	Hungariæ idem Rex,
1386	2. Ladislaus IV.	48	Ante Jagiello Lithua-
1434	3. Ladislaus V.	10	niciæ Dux: à quo initia
			Klematis Jagellonicæ:
1444	4. Casimirus IV.	48	Sancti Casimiri Pater.
1492	5. Joani Albert:	9	
1501	6. Alexander.	5	
1506	7. Sigismundus.	42	
1548	8. Sigismund. II.	24	
1572	9. Henric: Vales.	M 2	Idem Henric: III. Gal-
1576	10. Steph. Bathor:	11	liaæ Rex.
1587	11. Sigismund. III	45	Idem Svæciaæ Rex.
1612	12. Ladislaus VI.	15	
1648	13. Joan. Casimir.	20	
1669	14. Mich: Köribut	5	

1674	15. Joannes III.	22	Sobiesciorū è generē,
1698-	16. Augustus II.	34,	Hercules Saxon: dict9.
1734,	17. Augustus III		Elector Saxonis

REGES ANGLIÆ.

Cæptū Regnū	Collectis in usu septem Angliæ Regnis	Anni Regni	Eventus memorabiles.
-------------	---------------------------------------	------------	----------------------

800.	1. Egbertus.	36	Anglia Sedī Apostoli- cæ tributaria redditur.
837.	2. Ethelvold9	20	
857	3. Ethelbald9	3	
860	4. Ethelbert9.	6	
866	5. Ethelredus,	5	
871	6 Alfredus	29	
900	7 Eduardus	23	
923	8. Adelstans.	17.	Aliis Ethelranus.
941	9 Edmundus,	5	
946	10. Eldredus	9	Aliis Elfridus.
955	11 Edwinus.	4	
959	12 Edgardus.	16	
975	13 S. Edvard9 II	4	
979	14 Ethelred9 II.	37	
1016.	15 Edmūdus II.	1	Superatur à Danis.
1017	16 Canutus.	19	Simul Dania Rex.
1037	17 Heroldus	4	
1040	18 Canutus. II.	2	Danos iterum ejicit.
1042	19 Alfredus II.	1	Contra jus Regnum in-
1043	20 S. Edvard9 II	23	volat.
1066	21 Heroldus II.	M. 10	

Reges è Ducibüs
Normannie.

1066	1. Guilielmus I.	21.	Hæres Regni à S. Ed-
1087	2. Guilielm9 II.	13	vardo dict9 pellit He-
1099	3. Robertus.	0	roldum.
1100	4. Henricus I.	35	
1135	5. Stephanus.	19	Oblit absque liberis

Reges è Prosapia
Comitum Andega-
yenium.

4	1. Henricus II.	34
1	2. Richardus I.	10
99	3. Joannes.	17
16	4. Henricus III.	57
1272	5. Edvardus IV.	34
1306	6. Edvardus V.	19
1326	7. Edvardus VI.	51
1377	8. Richardus II.	22
1399	9. Henricus IV,	14
1413	10. Henricus V	9
1422	11. Henricus VI.	39
1451	12. Edvardus VII	22
1483	13. Edvardus VIII	0
1483	14. Richardus III	2

Reges è Comitibus
de Richemond.

1485	1. Henricus VII.
1509	2. Henricus VIII.
1547	3. Edvardus VI
1553	4. Joanna,
1553	5. Mari.

Reges è Herre
Stuartorum.

1603	1. Jacobus
1625	2. Carolus I.

Regnū per Matrē ob-
tinet, filia Henr: I. idē
Henric. II. Hiberniæ
quoque Rex. 1162.
S. Thomas Cantuarie-
sis occiditur.
Franciæ Regem se pri-
mus dicit.

Prius Defensor Fidei,
dein auctor Schismatis
Anglie ini. 1523.
Restituere parabat rem
Catholicam.
Ecclesiam persequitur
Mariam Stuartam ca-
pite plecti jubet 1587.

3. Regna Scot: Hyber:
Angliae conjuguntur.
A sub litis capite plecti
xus 1648.

1648			11	Anglia Republica
2659			1	annis 11. sub Crom- wellio, & uero 22. sub Richardo ejus filio.
2660	3. Carolus II.	25		Ob fidem Cathol: è
1685	4. Jacobus II.	7		Regno ejectus 1688.
1689	5. Gwil III. Nassau	12		Rex ub Annam Cöju-
1702	6. Anna.	11		gem Jac 2. filiam.
1714	7. Georgius I.	12		Elector Bruxicelis 6.
1727	8. Georgius II.			filio Jacobo III. ad Regnum vocatus.

DUCES & REGES PRUSSIÆ

Cæptū Regnū	Duces & Reges Prussiæ.	Anni Regni	Eventus memora- biles.
1525	Albertus.	43	Ord: Tant. Magaus
1568	Albert: Frideric:	50	M. ad Luth: defecit,
1618	Jean Sigismund.	1	Auctiacti Kirpe Alberti
1619	Georg: Gvilielm:	21	ad Elector: Brändan-
1640	Frideric: Gviliel:	47	durg: transit Prussia
1688	Fridericus I.	13	A Leopoldo M. Rex,
1702	Idem Rex prim:	12	dicitur 1701.
1713	Fridericus Gvili:	27	
1740	Fridericus II.		

REGES DANIAE.

Cæptū Regnū	Reges Danie	Anni Regni	Eventus memora- biles.
930	1. Heroldus I.	50	Præcessere ali Reges
980	2. Suenus I.	34	querunt tamen incar- ta successio.
1014	3. Canutus II.	21	Angliam quoque &
1036	4. Canutus III	9	Norvegiam possedit.
1045	5. Magaus.	4	
1049	6. Suevus II.	27	

1074	7. Heroldus II.	2	A suis in eodium Fidei
1076	8. Canutus IV	9	occii us in Templo 'A.
1085	9. Olaus.	10	1084.
1095	10. Ericus III.	7	
1102	11. Heroldus III.	33	
1135	12. Ericus IV.	4	
1139	13. Ericus V.	8	
1147	14. Canutus V.	8	
1155	15. Suenus III.	2	
1157	16. Valdemarus I.	23	
1185	17. Canutus VI.	13	
1202	18. Valdemar: II.	46	
1241	19. Ericus VI.	8	
1250	20. Abel	2	
1252	21. Christopher.	7	
1259	22. Ericus VII.	27	
1286	23. Ericus VIII.	35	
1321	24. Christophr. II.	12	
1333	25. Valdemar: III	42	
1376	26. Aquinus.	37	
1412	27. Ericus IX.	26	
	Anarchia.		
1444	28. Christophr. III	41	Svecia Rex,
1448	29. Christianus I.	34	Theodorici Comis
			Oldenburg: Filius.
1482	30. Joannes.	32	Svacim Rex.
1513	31. Christianus II.	10	Svecoæ Regno copul-
1523	32. Fridericus I.	11	sus
1534	33. Christian: III.	24	Sæcam Lutheri in Da-
1559	34. Fridericus II.	29	niam invehit.
1588	35. Christian IV.	60	
1648	36. Fridericus III.	22	
1670	37. Christian: V.	19	
1699	38. Fridericus IV.	31	
1730	39. Christianus VI.		

Sigism. Rex Svecia

REGES SVECIAE.

Captiu Rgnū	Reges Sveciae	Aucti Regni	Eventus memo rabilis
1150	1. S. Ericus X.	10	Reges Sveci annis ante Christum 2100.
1160	2. Carolus VII.	8	merito sunt Iuspecti
1168	3. Canutus.	24	Certum tamen, seculu-
1192	4. Sareherus III.	13	lo IX. sub Rego Birno-
1210	5. Ericus XI.	8	no, tempore Caroli M.
1218	6. Joannes I.	4	prædicatum in Svecia
1222	7. Ericus XII.	28	Evangelium.
1250	8. Valdemarus.	16	
1276	9. Magnus II.	6	
1282	10. Biergrus.	43	
1326	11. Magnus III.	20	
1336	12. Albertus.	25	
1361	13. Margaretha	35	Valdemari III. Danie-
			Regis Filia.
1396	14. Ericus XIII.	42	Simul Rex Danie.
1438	15. Christophorus.	10	Danise Rex.
1448	16. Carolus VIII.	10	
1458	17. Christianus I.	12	Danise Rex.
1470	18. Steno Prorex.	13	
1483	19. Joannes,	30	Danise Rex.
1513	20. Christian II.	10	Ob Tyrannidem Re-
			gno pulsus.
	Reges è stirpe Wa- sorum-		
1523	21. Gustavus I.	37	Lutherum sequitur
1560	22. Ericus XIV.	8	cum toto Regno.
1568	23. Joannes.	24	Ejectus, quia Catholi-
1592	24. Sigismundus	7	cus.
1599	25. Carolus IX.	12	Miserè vastat Germ.
1611	26. Gust. Adolph:	22	Regnum ultra dimit-
1633	27. Christina.	21	tit, ut Ecclesiæ Cath:
1654	28. Carol. Gustiv:	6	det nomen.
1660	29. Carolus XI.	37	
1697	30. Carolus XII.	21	

1718.

1718	31. Ulrica Econ.	Soror Caroli XII. &
1720	32. Fridericus I.	Friderici I, Hasso Cäst. Principis Conjux.
1744	33. Adolphus Fridericus de Holstein Electus in Successorem	Regnum sit electivum.

Duces & Monarchæ Russici.

Capitū Regnū	Duces & Monarchæ Russici.	Anni Regni	Eventus memorabiles.
--------------	---------------------------	------------	----------------------

988	1. Wolodimirus I. 2. Jiroslaus I. 3. Walodimir II. 4. Wolfevolod I. 5. Wolfevol I. 6. Wolfevol III. 7. Wolfevol IV. 8. Wolfevol V. 9. Wolfevol VI. 10. Wolfev VII. 11. Wolfev VIII. 12. Wolfev IX. 13. Georgius I. 14. Demetrius I. 15. Georgius II. 16. Jiroslaus II. 17. Alexander. 18. Daniel. 19. Joan, Caleta I. 20. Simon. 21. Joannes II. 22. Demetrios II. 23. Basilius II. 24. Georgius III. 25. Basilius III.	Christo nomen dat Basilius exinde dictus.
1237		Moscovia sedem figit. & Magni Duciis nomen assumit.

1540	26 Jeā B. filow cz
1584	27 B. fil. u. IV.
1587	28 Jo. Basiliow. II
1605	29 Feder Iwanow.
1606	30 Boris Gudeno
1613	31 Fedor Borisslow
1647	32 Deme trius.
1676	33 Szuyiski Basilo:
1682	34 Ladislavus.
1696	35 Mich. Federow
1725	36 Alex: Micha: 33
1727	37 Fedor Alexiew
1730	38 Joan & Petrus 16
1740	Alexiew. zii.
1741	39 Petrus Iolus. 6
1742	40 Catharina. 14
	41 Petrus II.
	42 Anna Iwanow: 29
	43 Joapnes 2
	44 Elisab Petrow: 3
	45 Petro Federow cz 10
	Successor
	designatus.

Sigismundi (Pelenia)
Regis Filius

Imp: Russici titulum
assumit A. 1721.

Filia Joā Frat: Petri L.
Ex Princ: Brunsvic re-
jectus Anno 1741.

Orientis Imperatores Græci.
Imperatores Romano Græcos usque ad tempora Caroli
Magni Vids Opusc: 2.

Cæptū Regnū	Orientis Imperatores Græci:	Anni Regni	Eventus memo- rabiles.
802.	1. Nicephorus.	9	
811.	2. Mich. Europolat.	2	
813	3. Leo Armenus.	7	
820	4. Mich: II. Balb.	9	
829	5. Theophilus.	12	
842	6. Michæl II.	25	Nero & Sardanapalus
867	7. Basili Macedo.	18	sui Seculi.
886	8. Leo Philosophus.	25	911.

911	9. Alexander.	1.	
912	10. Constantinus VIII.	47	Porphyrogenitus.
959	11. Romā Porphy.	4	
963	12. Nicēph. Phocas.	6	
969	13. Ioān Zimīsces.	53	B. V. Cultor sanguinaria.
975	14. Basil & Cōst. IX.	5	
1028	15. Romanus.	8	
1034	16. Mich. Paphlago.	M. 4.	
1042	17. Mich. Calaphat.	12	
1042	18. Constantinus X.	1	Menomachus.
1054	19. Theodora.		
1055	20. Mich. Stratiora.	1	
1057	21. Isaaciō Cōnen⁹.	2	Multum grassantur
1059	22. Cōst. XI. Ducas.	7	Turcae.
1067	23. Romān⁹ Diogē.	3	Turcas sepius vicit.
1071	24. Mich. Ducas.	7	
1078	25. Nicēph. II. Botō.	3	Attonus in Monachū
1081	26. Alexiō Cōnen⁹.	32	1099. capta Ierusalym;
1118	27. Ioān. Cōnen⁹.	24	stetit ibi Regnum
1143	28. Manuel Cōnen⁹.	38	sub Regibus novem
1180	29. Alex. II. Cōnen⁹.	3	annos 38.
1183	30. Andronicus.	2	Crudelissimis suppli-
1183	31. Isaaciō Angel⁹.	10	ciiis affectas oblit.
1195	32. Alexiō Angel⁹.	8	Capta 1204 Constantino-
1203	Isaacus restitut⁹.	M. 7.	poli Latini Imp.
1204	33. Alexiō Mirtilli⁹.	M. 2.	1204 Baldwin Comes
1204	34. Theod. Lasciv⁹.	18	Flandriæ. 2.
1222	35. Joānes Ducas.	33	1206 H. nicus Fr. 10.
1255	36. Theod. junior.	4	1216 Petrus. M. 6.
1259	37. Ioānes IV.	4	1216 Robertus. 11.
1262	38. Mich. Palolog⁹.	22	1227. Baldwinus II. 34
1282	39. Andronicus II.	42	Imperatores Græci in-
1325	40. Andr. III. Pal.	13	terea i seidebant Adri-
1333	41. Ioān. Catacuzen⁹.	15	ano poli.
1353	42. Ioān. VII. Paleolog⁹.	28	1204 Caput ab Ale-
			xio Commodo Impo

1284	43 Andronicus IV.	9	rium Trapezuntinum
1287	44 Manuel Palaeo.	31	eversum 1462 à Ma-
1418	45 Joā VII Paleol.	27	homet. II.
1445	46 Constant. XII.	8	Capti Constantinopo-

1453.

Imperatores Turcici.

Cæptū Regnū	Imperatores Turcici.	Anni Regni	Eventus memo- rables.
1300	1. Othomanus,	26	
1327	2. Orchanus,	32	
1357	3. Amurathes	31	
1388	4. Bajazethes	14	Sedes Adrianopoli
1402	5. Josue.	2	
1404	6. Solimanus I.	7	
1411	7. Moyses.	3	
1413	8. Mahomehr.	8	(begus.
1421	9. Amurathes II.	30	Antagonista Scander.
1451	10. Mahomet II.	30	Sedes Constantinopo-
1481	11. Bajazeth II.	31	li 1453.
1512	12. Selimus I.	8	
1510	13. Solimann: II.	46	Multas in Hungaria:
1566	14. Selimus II.	8	urbes expugnat: Rho-
			dum capit.
1574	15. Amurath III.	20	1571. Insula Cyprus
1595	16. Mahomet III.	9	capta. Eodē an. cele-
1604	17. Achmet.	13	bris vistoria] ad Nau-
1617	18. Osmannus.	4	pacum.
1621	19. Mustapha.	1	
1623	20 Amorath IV.	17	
1640	21. Ibrahim	8	
1648	22 Mahomet IV.	39	
1687	23. Solimann: III	3	1669 Cretam occupat.
1691	24. Achmet II.	5	1683 Obsidio Viennæ-
1691	25. Mustapha II	7	si.
1703	26. Achmet III.	27	Detrusus]
1730	27. Mahomet V.		SACRI

SACRI ROMANI IMPERII ELECTORES

Archи-Pr̄f̄sules Mōuntini.

1. Willigilius nat⁹ patre Carpētario, à quo primum Rōte iunii, quib⁹ ipse adiunxit W.I	14. Conrad⁹ Comes de Wit treisbach, à Cesare Schismatico dejectus, obiit 1164.
15. Is. recolas, quis es? & unde venis? Fuit hic primus S. R. Imp: Elector obiitque. Anno Christi 1101,	15. Fridericus Friber. Imperat: Cancellarius ab ipso intrusus obiit 1180
2. Erckenbold⁹ ex Abbate Fuldensi obiit 10. o.	16. Cōrad⁹ revocatur, mortuus 1205.
3. Aribō ex Palat: Rheni, obiit 1031.	17. Sigefridus II. Baro ab Eppenstein, obiit 1225.
4. B. Bardo d: Oppreshofen, ex Abbe Euldena, s: alter Chostomus obiit 1034.	18. Sigefridus III. Baro ab Eppenstein, prioris nepos obiit 1248.
5. Luitpold⁹, obiit 1059.	19. Christianus, obiit 1251.
6. Sigefrid⁹ I. Baro ab Eppenstein, ex Abbe Ful densi, obiit 1080.	20. Gérardus Ord: Min: obiit 1260.
7. Wazilo, obiit 1088.	21. Wernerus Comes de Falckenstein, obiit 1282.
8. Ruthardus ex Abbe Er furdeensi obiit 1109.	22. Gérardus de Eppenstein, moritur 1304.
9. Adalbertus I. Dux: Lo tharingie, obiit 1137.	23. Petrus d: Achzpalt, obiit 1320.
10. Adalbert⁹ II. Comes de Sarbrugg obiit 1141.	24. Mathias Comes de Bu hegg, ex Abbe Murbaensi, obiit 1328.
11. Marcolphus obiit 1142.	25. Henricus III de Virnberg, obiit 1353.
12. Henry Felix, obiit 1152.	26. Gerlacus Comes de Nasau, obiit 1371.
13. Arnold⁹ de Solenhofen, trucidatus à civibus obiit 1160.	27. Joannes Comes de Luxenburg, obiit 1383.
	28. Adolph⁹ Comes Nafli vius mori

		(150)
28	vius, moritur 1388.	44 Joannes Suidardus de
29	Conradus II. Comes Wettinberg, obit 1395.	Cronberg, obit 1626. 17 Septembris.
30	Joannes Comes Nassovensis, obiit 1419.	Georg: Frider: Greiffenclau, obit 1629 6. Jul:
31	Conradus III. Comes Rheni, obiit 1434.	Anschirus Casim: Wambolt ab Umstat ob: 1647
32	Theodoricus Baro ab Erphath, obiit 1454.	Joannes hilp: à Schonborn. Episcopus Heribolens, obiit 1673.
33	Detherus Comes ab Isenburg, decessus, 1461.	33 Lotharius Fridericus à Metternich, obiit 1675
34	Alphonse Comes Nassovius, obiit 1475. reuocatur Deiherus qui obiit 1482.	49 Damicus Hartardus à Petra obiit 1678.
35	Albertus I. Dux Saxe-nie moritur 1484.	50 Carolus Henricus à Metternich, electus, & mortuus 1679.
36	Bertholdus Comes de Henneburg, obiit 1505.	Frantisek Anselmus ab Ingelheim, obiit 1695.
37	Jacobus à Liebenstein, obiit 1508.	52 Lotharius Franciscus à Schönborn, Episcopus Bambergensis, electus 1694 3. Septembr: obiit 1729.
38	Uriel à Gemmingen, obiit 1518.	53 Franciscus Carolus Lud Palatin: Rhen Episcopg Breslavien: succedit 1729. obiit 1732.
39	Albertus MarchioBran-deburgicus, obiit 1545.	54 Philip: Carolus de Eltz electus 1732 obiit 1743
40	Sebastianus ab Hennestein, obiit 1555.	55 Joannes Fridericus de Ostein Electus 1743
41	Daniel Brendel ab Homberg: 1582.	
42	Wolffangus Cammerer de Dalburg, oblit 1601.	
43	Joannes Adamus de Bicken, moritur 1604.	

S. R. I. Electores Trevirenses.

1. Elector fuit Ludolphus ejus 2. Adalbertus Germanus S. Kunegundis Imperat.
Ducib, Saxon, ob: 998.
3. Mun.

- . 36 (157) 50
3.	Mingvardus, sive Megistus eularuit 1008.	25	Weraherus Comes de Königstein obiit 1418.
4.	S. Poppo filius Leopoldi Austrum March: obiit 1037.	26	Otho Comes de Zieghain, obiit 1430.
5.	Eberhardus Comes Palatin: obiit 1065.	27	Rhabanus ab Helmstadt.
6.	Chuno, sive Conratus caes ab impiis 1066.	28	Jacob. Baro à Birek 1436
7.	Udo. Comes Nellenburg: moritur 1077.	29	Joan: Marchio Badens: obiit 1505. decrepitus.
8.	Ado, quem nonnulli etiandem cum superiore voiant, obiit 1079.	30	Jacobus II. Marchio Badens: obiit 1511.
9.	Engelbertus oblit 1101.	31	Richardus à Graiffseclan.
10.	Bruno obiit 1123.	32	Joannes à Meinhauzen, obiit 1540.
11.	Godefridus obiit 1130.	33	Joannes Ludovicus ab Hagen, obiit 1547.
12.	Meginherus.	34	Joannes Comes ab Isenburg: obiit 1556.
13.	Adalbertus ele&g 1132.	35	Joā. de Stain, obiit 1567
14.	Hilinus seu Hillus 1154.	36	Jacob ab Eliz. 1599.
15.	Arnoldus obiit 1188.	37	Lotharius à Metternich, obiit 1623.
16.	Joannes obiit 1213.	38	Philipp: Christophorus à Sotern: obiit 1652
17.	Thiodotius Comes de Werd, obiit 1242.	39	Catolus Gaspar: à Petra obiit 1676.
18.	Arnoldus II. obiit 1259.	40	Joā: Hugo ab Orsbeck.
19.	Henricus II. de Vinstingen obiit 1286.	41	Episcop. Spirens: Elect: 1676, obiit 1710.
20.	Boemundus à Vespberg, obiit 1299.	42	Carolus Josephus, Episc: Olmicensis: & Osnabreg electus 6. Januar. 1711, obiit 4. Decemb: 1715.
21.	Detherus Comes de Nasau Ord. Præd obiit 1307	43	Francis: Lud. Petatius: Rheni Episc: Breslaviensis: Coadjutor: Moguntin: in elect: 8. Febr: 1716
22.	Baldvinus Comes Lucemburgius. Henr: VII L. frater obiit 1354.	44	Franciscus Georgius de Schoenborn elect: 1729
23.	Boemundus Comes de Barbruch, obiit 1368		
24.	Conradus Comes de Falkenstein, obiit 1388.		

S. R. I. Electores Colonienses.

1.	S. Herbertus obiit An: 1041.	25	Vicholdus Birg Westphalus. 1299.
2.	Peregrinus, obiit 1037.	26	Henricus de Varenburg.
3.	Hermanus Ottos. II. ex sorore nepos.	27	Walterus Comes Juliani obiit 1349.
4.	S. Anno.	28	Wilh. Genap: 1350.
5.	Hildulphus, obiit 1084	29	Joannes à Varenburg
6.	Sigewinus,	30	Adolphus Comes de Marca, obiit 1368.
7.	Hermanus elect: 1089,	31	Eigelbertus Comes de Marca, obiit 1367.
8.	Fridericus elect: 1112.	32	Chuno de Falckenstein
9.	Bruno, com: Aitena, elect: 1132.	33	Fridericus Comes Somverdensis, obiit 1414.
10.	Arnoldus claruit An: 1152	34	Theodoricus Comes de Moers, obiit 1642.
11.	Hugo claruit 1158.	35	Rupertus Dux Bavariae obiit 1479.
12.	Arnold: Comes Geldriæ	36	Hermannus Landgavin; Hassia, obiit 1508.
13.	Fridericus Comes Altenæ claruit 1162.	37	Philippus Comes de Dhuin.
14.	Reinoldus Comes à Dassel transf. Mediolano	38	Hermannus Comes de Wieda ex auctorat: 1552.
15.	SS. Regum corpora, Philippus ad Heinsberg: 1187.	39	Adolph. Comes Schauburgius, obiit 1556.
16.	Bruno Comes Alterna fit mon: 1199.	40	Antonius Comes Schauburgius; Adolphi frater obiit 1559.
17.	Adolphus Comes Alterna & frater Brunonis.	41	Joannes Gebhard:
18.	Bruno de Segelbach.	42	Fridericus Comes de Wiedt claruit 1562.
19.	Theodoricus Comes de Monte 1210.	43	Salentinus Comes ad Lisenburg resignat. 1579.
20.	Engelbertus Comes de Monte 1225.	44	Gerhardus Dapifer de Waldpurg ex auctoratur
21.	Heinrichus 1232.	45	Ernestus Dux Bavar: ele-
22.	Conradus obiit 1261.		
23.	Engelbertus à Falckenburg.		
24.	Sigefridus de Westelburg 1280.		

		6. IC '55 X
46.	Clemens Augustus Maria Dux Bavariae, electus 1723.	A. obiit A. 1612 (49)
	Ferdinandus Dux Bavariae, Maximiliani Electoris frater, obiit 1650.	
47.	S. R. I. Electores Bohemiae Reges, Vide superius inter Dukes ac Reges Bohemiae inchoando e Ladislao IV. non interrupta Serie.	Maximilianus Henricus. Dux Bavariae, obiit 1683.
48.		Josephus Clemens, Dux Bavariae, electus 1688.
49.		Julii obitum.

S. R. I. Electores Bavarii.

Ex Constitutione Pacis Noviomagenfis.

1.	Maximianus, obiit 1651.	4.	Carolus Albertus successor 1726. Electus in Imperatore, 1742 obiit 1745.
2.	Ferdinandus Maria, obiit 1679.	5.	Maximilianus Emmanuel successor 1680.
3.			Maximilianus Josephus successor 1745.

S. R. I. Electores Palatini.

1.	Sigfridus e Duce Lotharingie Mosellanicæ, obiit Anno 1101.	5.	Conradus Friderici, Imp: frater, Dux Svecie.
2.	Henricus cogn. Hezelodonatus etiam Bavariae Ducatus.	6.	Henricus Guelpho, obiit 1228.
3.	Henricus Hezeloni filius.	7.	Otto Wittespachius, obiit 1253.
4.	Conradus Franconie Dux	8.	Ludovicus Severus, obiit 1294.
		9.	Rudolphus Filius Ludovici obiit 1319.
		10.	Adel

10	Adolphus; Rudolphus frater.	22	Ludovicus Friderici s- lius obiit 1533.
11	Rudolphus Adolphi s. a. ter. obiit 1327.	23	Frideric⁹ IV filius Lu- dovici, obiit 1611.
12	Rupertus I. obiit 1386.	24	Fridericus Rex Bohe- miae, excommunicatus
13	Rupertus II. Adolphi fi- lius. obiit 1398.	25	Carolus Ludovicus Fri- derici Fil⁹ obiit 1685.
14	Rupertus III. filius 2. po- sa Imperator.	26	Philippus Wilhelmus I ex Domo Neoburgica, obiit 1690.
15	Ludovicus II. Ruperti imp. filius obiit 1409.	27	Joannes Wilhelmus II. ex Domo Neoburgica, obiit 1716.
16	Ludovicus III. filius 2. obiit 1451.	28	Carolus Philippus Gu- bernator Tyrolensis ex domo Neoburgica suc- cessit 8. Iunii. 1716. o- biit 1742.
17	Philippus Ingenuus fil⁹ Ludovici III. obiit 1503.	29	Carolus Philippus de Sulzbach successor An- no 1742.
18	Ludovicus Pacificus Phi- lippi filius. obiit 1544.		
19	Frideric⁹ Pius, obiit 1556		
20	Ortho Henricus. obiit 1559.		
21	Fridericus Simereaus, o- biit 1576.		

S. R. I. Electores Saxoniz.

1.	Bernardus Germani⁹ Bi- lingi frater, Dux Angriæ Elect. I. Ab 998 creat⁹	6.	Henricus Superbus Gu- elpho ductus unica Lo- tharii filia Elector, obi- it 1163.
2.	Bernardus Fr. obiit 1063	7.	Henricus Leo, Superbi filius. Incomparabilis heros obiit, 1195.
3.	Ottophus Bernardi II Filius, obiit 1073	8.	Bernardus Auterii Urſi Electo Brandebi filius obiit 1212.
4.	Magnus obiit. 1106.		
5.	Lotharius, Comes Quen- furciensis post imperat, o- biit 1137		

		(161)	
9.	Albertus I. Bernardi filius, obiit 1260.	18	Frid: Sanjēs. obiit 1480
10	Albertus II. Alberti filius, obiit 1311.	19	Joannes fr. obiit 1532.
11	Rudolphus I. Alberti filius, obiit 1356.	20	Joan: Frid: à Carolo V. exauferatur 1547.
12	Rudolph II. obiit 1370.	21	Mauritius. obiit 1553.
13	Wenceslaus, Rudolphi frater. obiit 1388.	22	Augustinus obiit 1586.
14	Rudolph III. obiit 1402.	23	Christianus I. obiit 1591.
15	Albertus III. obiit 1422.	24	Christ: ang II. obiit 1611.
16	Fridericus Bellicosus, primus ex Miseni lineae, electus 1423. obiit 1423.	25	Jeannes Georgio fratri successio, obiit 1694.
17	Fridericus Placidus. obiit 1464.	26	Fridericus Augustus fra- ter: successio 1694 Rex Poloniæ electus, 1697.
		27	Fridericus Augustus III Patri succedit 1733, Rex Poloniæ Electo 1733

S. R. I. Electores Brandenburgici.

1.	Hugo Comes Wethinae- sis, obiit Anno 1001.	9.	Otho Alberti filius obiit 1198.
2.	Theodoricus, ex fratre nepos, pulsus ab Obonitiis, Obiit 1009.	10	Otho II. primi filius, obiit 1206.
3.	Sigfridus. Marchio Sta- denks.	11	Albertus, Otthonis fra- ter, 1228.
4.	Otto Sigifridi frater, obiit 1085.	12	Joannes I. obiit 1266.
5.	Otto Junior, prioris fi- lius.	13	Otto III. frat: Joannis obiit 1267.
6.	Rudolphus. Frater Ot- thonis:	14	Joannes II. primi frater obiit 1283.
7.	Rudolphus II. Filius I.	15	Otto IV. Joannis II. frater, obiit 1293.
8.	Albertus, Ursus, Comes Ascaniae, obit 1169.	16	Conradus I. Joannis fi- lius, obiit 1304.
		17	Joan. III. Cœruli filius.

18	Waldemarus I. Joannis frater.	31	Ioachim, Joannis filius, obit 1535.
19	Waldemarus II. primus nepos.	32	Ioachim f. obit 1571.
20	Jeannes IV. obit 1321.	33	Joannes Georgius, obit 1598.
21	Ludovicus Bojas Lud: IV. Imp: filius, obit 1361.	34	Ioachim Fridericus obit 1608.
22	Ludovicus II. obit 1369.	35	Ioan: Sigismundus, obit 1619.
23	Otto Lud: fr. obit 1379.	36	Georgius Wilhelmus obit 1640.
24	Carolus IV. post Imp.	37	Fridericus Wilhelmus, obit 1688.
25	Sigismundus Caroli filius, postea Imperator.	38	Fridericus III. successit 1688. Anno 1701. fit Rex Borussiae obit 1712.
26	Ludocus Moraviae Mar: chio.	39	Fridericus Wilhelmus obit 1710.
27	Fridericus Burggravius Norimberg. obit 1440.	40	Fridericus Carolus suc- cessit. 1740.
28	Fridericus II. Filius I. obit 1470.		* * * *
29	Albertus, dictus Achilles Germanus obit 1486.		* * * *
30	Joanna II. Alberti filius, obit 1499.		* * * *

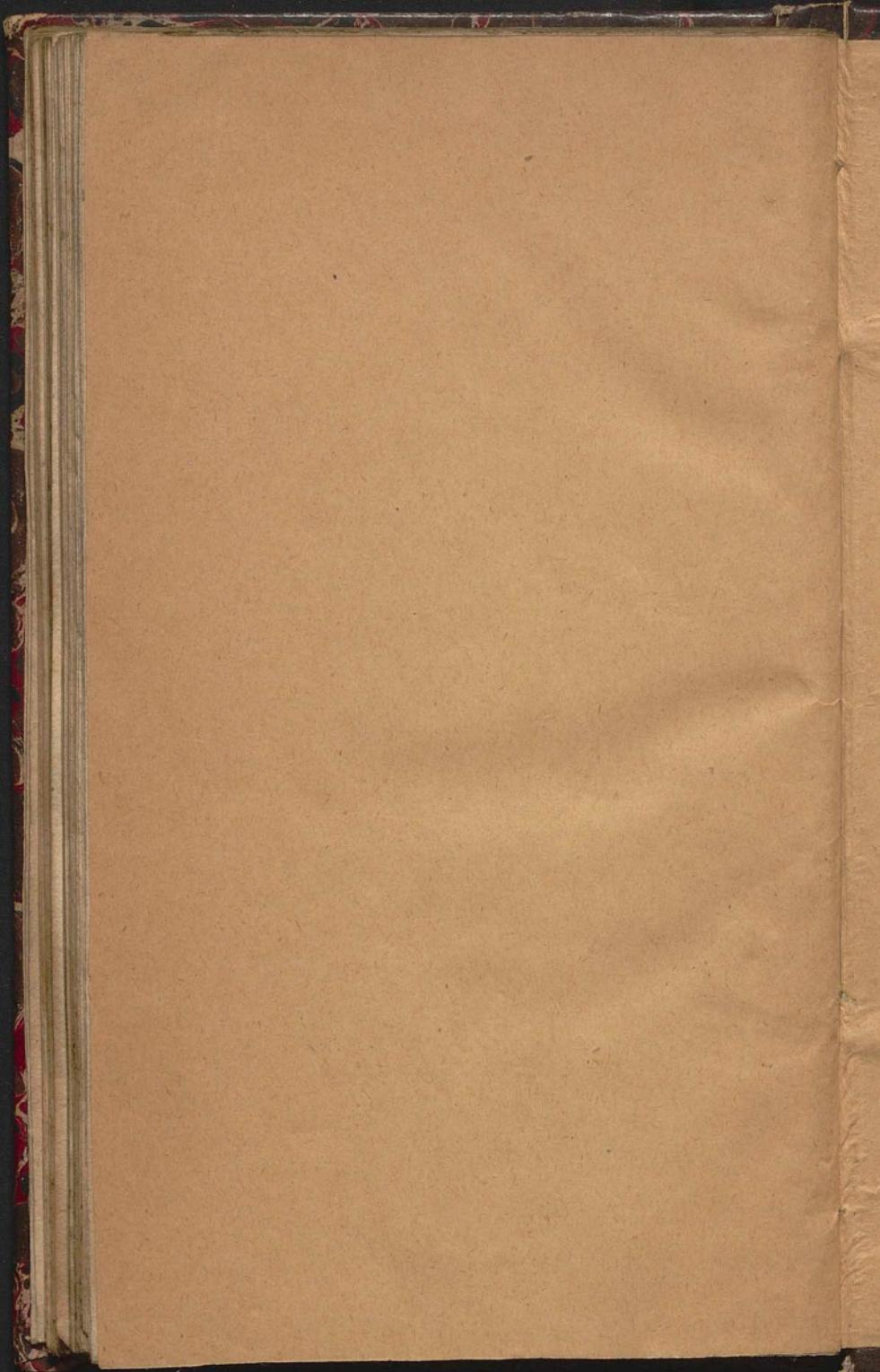
~~BIBLIOTHECA UNIVERSITATIS HANNOVERIANAE~~

S. R. I. Electores Hanoverani Brunswi-
go-Luneburgenses.

1.	Ernestus Augustus Elec-	2.	Georgius Ludovicus suc-
	ctoratus nono solemniter		cessit. Anno 1698. obit
	dignatus Anno 1692.		1726.
	Decembris, obit Anno 1698.	3.	Georgius Augustus suc-
	3. Februarii.		cessit 1726.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0022072

